

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Petr Dvořák

**Právní úprava územní ochrany vod z hlediska
množství**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Michal Sobotka, Ph.D.

Katedra práva životního prostředí

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 30.11.2017

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracoval samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu. Prohlašuji, že vlastní text práce včetně poznámek pod čarou čítá více než 108 000 znaků.

.....

Petr Dvořák

V Praze dne 30.11.2017

Poděkování

Děkuji panu JUDr. Michalu Sobotkovi, Ph.D., vedoucímu mé diplomové práce, za cenné připomínky a účinnou pomoc při zpracování diplomové práce Právní úprava územní ochrany vod z hlediska množství. Děkuji všem svým blízkým za podporu při studiu.

OBSAH

ÚVOD.....	6
1 ČÁST PRVNÍ.....	9
1.1 Prameny právní úpravy územní ochrany vod z hlediska množství.....	9
1.1.1 Prameny mezinárodního práva	9
1.1.2 Prameny práva Evropské unie	11
1.1.3 Prameny práva v České republice.....	13
1.2 Zařazení institutů územní ochrany vod z hlediska množství ve vodním zákoně	14
1.3 Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky	15
1.3.1 Obecně.....	15
1.3.2 Vodní režim v krajině a vodní hospodářství.....	16
1.3.3 Adaptační opatření směřující na instituty územní ochrany vod z hlediska množství	17
2 ČÁST DRUHÁ – Chráněné oblasti přirozené akumulace vod.....	20
2.1 Vývoj a cíle právní úpravy chráněných oblastí přirozené akumulace vod	20
2.1.1 Vývoj úpravy chráněných oblastí přirozené akumulace vod	20
2.1.2 Cíl chráněných oblastí přirozené akumulace vod	22
2.2 Forma vyhlášení chráněných oblastí přirozené akumulace vod	23
2.3 Vyhlášené oblasti	27
2.3.1 Nařízení vlády č. 40/1978 Sb.	27
2.3.2 Nařízení vlády č. 10/1979 Sb.	29
2.3.3 Nařízení vlády č. 85/1981 Sb.	30
2.4 Zákazy	31
2.4.1 Zákaz zmenšovat rozsah lesních pozemků	32
2.4.2 Zákaz odvodňovat lesní pozemky	34
2.4.3 Zákaz odvodňovat zemědělské pozemky	35
2.4.4 Zákaz těžit rašelinu	37
2.4.5 Zákaz těžit nerosty povrchovým způsobem nebo provádět jiné zemní práce, které by vedly k odkrytí souvislé hladiny podzemních vod	39
2.4.6 Zákaz těžit a zpracovávat radioaktivní suroviny	41
2.4.7 Zákaz ukládat radioaktivní odpady	42
2.4.8 Zákaz ukládat oxid uhličitý do hydrogeologických struktur s využitelnými nebo využívanými zásobami podzemních vod	44

2.5	Posuzování zakázaných činností v chráněných oblastech přirozené akumulace vod podle zákona č. 100/2001 Sb.	45
2.6	Překryv chráněných oblastí přirozené akumulace vod a velkoplošných zvláště chráněných území	46
2.7	Výjimka ze zákazů	50
2.8	Náhrada škody	51
2.9	Chráněné oblasti přirozené akumulace vod jako nástroj při naplňování adaptačních opatření ...	54
3	ČÁST TŘETÍ - Území chráněná pro akumulaci povrchových vod	55
3.1	Historie vodohospodářského plánování	55
3.2	Území chráněná pro akumulaci povrchových vod	58
3.2.1	Přijetí ustanovení § 28a vodního zákona	58
3.2.2	Znění a smysl ustanovení § 28a vodního zákona	59
3.3	Generel území chráněných pro akumulaci povrchových vod	61
3.3.1	Přijímání a účel Generelu LAPV	61
3.3.2	Postup zpracování Generelu LAPV	62
3.3.3	Závaznost Generelu LAPV, jeho aplikace a aktualizace	64
3.3.4	Uplatňování Generelu LAPV	66
3.3.5	Zásady využití území	67
3.3.6	Realizace vodních nádrží	68
3.4	Území chráněná pro akumulaci povrchových vod jako nástroj při naplňování adaptačních opatření	69
	ZÁVĚR	71
	POUŽITÉ PRAMENY A LITERATURA	74
	SEZNAM ZKRATEK	82
	PŘÍLOHY	83
	ABSTRAKT	94
	ABSTRACT	95
	NÁZEV A KLÍČOVÁ SLOVA	96

ÚVOD

Přítomnost vody jakožto základní složky životního prostředí na planetě Zemi je předpokladem pro existenci veškerého života. Přestože voda pokrývá přibližně 71 % povrchu zemského, je nutné si uvědomit, že zdroje vody jsou omezené. Navíc se voda kvůli svým fyzikálním vlastnostem a vlivu ostatních složek životního prostředí nevyskytuje ve všech částech světa rovnoměrně, v potřebné jakosti a dostatečném množství. Dostupnost vody na Zemi ovlivňuje přirozeně probíhající koloběh vody, přírodní podmínky a další faktory, ale v posledních desetiletích především nešetrná lidská činnost zasahující do životního prostředí. Lidská společnost si musí uvědomit vysokou hodnotu vody a s tímto vědomím vodu využívat a chránit.

Právní úprava ochrany vody by měla směřovat k takové ochraně, která zajistí zachování jakosti a dostatečného množství vody k uspokojení potřeb společnosti při současném zachování přirozené funkce vody v přírodě. Zároveň s rozvojem lidských činností se vyvinul systém nástrojů ochrany vod, který musí komplexně odpovídat na negativní jevy ovlivňující stav a množství vod. Existují různá dělení nástrojů ochrany vod, přičemž základním dělením je dělení na nástroje přímé a nepřímé. Mezi přímé nástroje jsou řazeny koncepční, administrativně-právní, informační a sankční nástroje. Za nepřímé jsou označovány nástroje ekonomické. Vedle toho můžeme rozlišovat nástroje právní regulace obecné a zvláštní.

Zvláštním právním prostředkem ochrany vod je územní ochrana vod. Voda prostupuje dalšími částmi životního prostředí, které jsou s ní bezprostředně spjaty. Činnosti, které probíhají v bezprostředním okolí vodních útvarů, mohou výrazně ovlivnit vlastnosti vody, nelze se tudíž zaměřit pouze na ochranu vody jako takové¹, ale i na ochranu území, ve kterém se vyskytují podzemní nebo povrchové vody. Územní ochrana vody je právním nástrojem zabezpečujícím ochranu území, které je přímo či nepřímo spojeno s vodními zdroji podzemními či povrchovými. Zvláštní ochranu území podle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (dále

---

¹ DAMOHORSKÝ, Milan, Jaroslav DROBNÍK, Martin SMOLEK, Michal SOBOTKA a Vojtěch STEJSKAL. Právo životního prostředí. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. Právnícké učebnice. ISBN 9788074003387, str. 276, 277

jen „vodní zákon“) představují instituty: chráněné oblasti přirozené akumulace vod, území chráněná pro akumulaci povrchových vod, ochranná pásma vodní zdrojů a zranitelné oblasti.

V této diplomové práci Právní úprava územní ochrany vod z hlediska množství se zaměřuji na instituty chráněných oblastí přirozené akumulace vod a území chráněných pro akumulaci povrchových vod. Vycházím z předpokladu, že území chráněná těmito dvěma instituty mají oproti ochranným pásmům vodních zdrojů a zranitelným oblastem výraznější potenciál snižovat následky sucha. Ochranná pásma vodních zdrojů a zranitelné oblasti mohou být také považovány za kvantitativní nástroje územní ochrany vod, ale jejich význam spočívá především v územní ochraně vod z hlediska jakosti vody.

Prvotním impulsem k volbě tématu, které se bude dotýkat problému sucha, byla moje zkušenost z letních měsíců v roce 2015, kdy jsem zakončoval studijní pobyt Erasmus na Technické univerzitě v Drážďanech. Průtok na Labi dosahoval historicky nejnižších hodnot, výletní lodě uvízly u břehu a koryto řeky vysychalo. Naplno jsem si uvědomil, že sucho představuje přeshraniční problém. Přístup jednoho státu k ochraně vodních zdrojů přímo ovlivňuje vodní poměry v sousedním státě.

Postupující změna klimatu s sebou přináší extrémní výkyvy počasí, které mají za následek častější vlny veder spojené s obdobími sucha, a naopak intenzivnější srážky způsobující záplavy a erozi.² Při zkoumání právní úpravy jsem zjistil, že vodní zákon neobsahuje samostatnou hlavu řešící problém sucha na rozdíl od ochrany před povodněmi.³ Přesto obsahuje vodní zákon instituty, které se dají využít v boji proti suchu, a právě o analýzu těchto institutů se v této práci pokusím.

Zaměřím se na podrobnou analýzu právní úpravy ochrany vod z hlediska množství, kterou poskytuje vodní zákon. Na zkoumané instituty chráněných oblastí přirozené akumulace vod a území chráněných pro akumulaci povrchových vod je nahlíženo skrze zastřešující problém, jímž

---

² Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR
[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/\\$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf) - 23.11.2017

³ Přijetí samostatné hlavy vodního zákona je předjíráno v Koncepti ochrany před následky sucha pro území České republiky - [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_170724_sucho/\\$FILE/koncepce_sucho_material.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_170724_sucho/$FILE/koncepce_sucho_material.pdf) - 28.11.2017

je hledisko množství vody. Jednotlivé instituty jsou rozebírány v návaznosti na další složkové zákony.

Primárním cílem této práce je odpovědět na otázku, zda právní úprava územní ochrany vody z hlediska množství ve vodním zákoně je postačující k tomu, aby se Česká republika dostatečně přizpůsobila probíhajícím klimatickým změnám, které v konečném důsledku zapříčiňují úbytek množství vody.

Práce vychází z právního stavu ke dni 30.11.2017.

1 ČÁST PRVNÍ

1.1 Prameny právní úpravy územní ochrany vod z hlediska množství

Vody, jak v podobě řek, tak v podobě jezer, přesahují hranice států a je nutné je vedle národní úpravy chránit i na mezinárodní a evropské úrovni. Území, která jsou chráněná z hlediska množství vody, je třeba je chránit nejen na národní úrovni. Území důležitá z hlediska množství vody tvoří celky nehledě na státní hranice a nepřiměřený zásah na území jednoho státu se může negativně projevit na území státu druhého.⁴

1.1.1 Prameny mezinárodního práva

Nejvýznamnějším pramenem mezinárodního práva v oblasti ochrany vod jsou mezinárodní smlouvy. Z povahy předmětu, který upravují, vychází, že nebývají uzavírány na globální úrovni, ale spíše na úrovni regionální a subregionální.⁵ Velmi často se jedná o mezinárodní smlouvy, které nauka mezinárodního práva označuje za *non self-executing treaties*.⁶ Jde o smlouvy, které vedle ratifikace a schválení vyžadují i přijetí vnitrostátní úpravy dané oblasti.

Česká republika je signatářem Úmluvy o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer, jež byla sjednána dne 17. března 1992 v Helsinkách. Pro Českou republiku vstoupila v platnost 10. září 2000.⁷ Jak jsem zmínil výše, jedná se o *non self-executing treaty*, která vyžaduje legislativní zajištění ve vnitrostátním právu. Přistoupením k Úmluvě se zainteresované strany zavazují k uzavření dvoustranných nebo mnohostranných dohod, v nichž upraví své

---

⁴ Úbočí Čerchova v Českém lese přiléhající k německé státní hranici spadá do ochranného pásma německého vodního zdroje. viz http://www.rozhlas.cz/plzen/zpravodajstvi/_zprava/ceskonemecke-studny-uz-slouzi-cele-stoleti--260694 - 29.11.2017

⁵ DAMOHORSKÝ, Milan, Jaroslav DROBNÍK, Martin SMOLEK, Michal SOBOTKA a Vojtěch STEJSKAL. Právo životního prostředí. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. Právnícké učebnice. ISBN 9788074003387, str. 280

⁶ ŠTURMA, Pavel, Milan DAMOHORSKÝ, Jan ONDŘEJ, Martin SMOLEK a Jana ZÁSTĚROVÁ. *Mezinárodní právo životního prostředí*. Beroun: IFEC, 2004. ISBN 809034092X, str. 63

⁷ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o přistoupení České republiky k Úmluvě o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer č. 59/2002 Sb. m. s.

vzájemné vztahy, jednání s ohledem na prevenci, kontrolu a omezování vlivu přesahující hranice států. Již existující smlouvy upraví v případech, kdy je nutné vyloučit rozpory se základními principy Úmluvy.⁸

Na mnohostranné úrovni je Česká republika účastníkem Dohody o Mezinárodní komisi pro ochranu Labe, jež byla podepsána 8. října 1990 v Magdeburku, v rámci níž byla vytvořena Mezinárodní komise pro ochranu Labe. Podpisem se dále staly smluvními stranami Spolková republika Německo a Evropská společenství. Vstupem České republiky do Evropské unie se Evropská společenství k 1. květnu 2004 přesunula do pozice pozorovatele a její členství zaniklo.

Dalšími mnohostrannými smlouvami jsou Úmluva o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje, která byla přijata 29. června 1994 v Sofii, a Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Odry před znečištěním přijatá 11. dubna 1996 ve Vratislavi.

Na dvoustranné úrovni je Česká republika vázaná smlouvami o partnerství na hraničních vodách se všemi sousedními státy. První z nich je Úmluva mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Polské lidové republiky o vodním hospodářství na hraničních vodách z roku 1958, v níž je z pohledu této diplomové práce nejdůležitější spolupráce v oblasti ochrany množství povrchových i podzemních vod, jejich monitorování, hodnocení a následná výměna výsledků.⁹ Dále Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou o úpravě vodohospodářských otázek na hraničních vodách z roku 1967.¹⁰ Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci na hraničních vodách v oblasti vodního hospodářství z roku 1996¹¹ a nejpozději přijatá Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o spolupráci na hraničních vodách v roce 1999.¹²

---

⁸ čl. 9 odst. 1 č. 59/2002 Sb. m. s., Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o přístupu České republiky k Úmluvě o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer

⁹ čl. 2 odst. 8 a odst. 11 č. 54/2015 Sb. m. s., Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dohody mezi vládou České republiky a vládou Polské republiky o spolupráci na hraničních vodách v oblasti vodního hospodářství

¹⁰ č. 57/1970 Sb., Vyhláška ministra zahraničních věcí o Smlouvě mezi Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou o úpravě vodohospodářských otázek na hraničních vodách

¹¹ Sdělení č. 66/1998 Sb. Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci na hraničních vodách v oblasti vodního hospodářství

¹² Sdělení č. 7/2000 Sb. m. s. Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dohody mezi vládou České republiky a vládou Slovenské republiky o spolupráci na hraničních vodách

1.1.2 Prameny práva Evropské unie

Prameny práva životního prostředí Evropské unie jsou rozděleny stejně jako prameny práva EU obecně. V první řadě se jedná o primární prameny, které jsou doplněny vydáváním sekundárních pramenů.

Právním základem Unie a primárního práva je Smlouva o Evropské unii (dále jen „SEU“), jež byla pozměněna Lisabonskou smlouvou, která vstoupila v platnost dne 1. prosince 2009. V preambuli SEU je vyjádřeno odhodlání členů EU: „*podporovat hospodářský a sociální rozvoj svých národů s ohledem na zásadu udržitelného rozvoje a v rámci dotvoření vnitřního trhu a posilování soudržnosti a ochrany životního prostředí a provádět politiku, která bude zajišťovat, že rozvoj hospodářské integrace bude provázen rozvojem ostatních oblastí.*“ Tento koncept ochrany životního prostředí je zařazen mezi základní cíle EU v ustanovení čl. 3 odst. 3 Smlouvy o EU.¹³

Druhým páteřním dokumentem primárního práva je Smlouva o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“), která před přijetím Lisabonské smlouvy nesla název Smlouva o Evropském společenství. Ochrana životního prostředí je věnována Hlava XX, konkrétně ustanovení článků 191 až 193 SFEU. Životní prostředí patří mezi oblasti, kde se uplatňuje sdílená pravomoc Unie a členských států¹⁴, kdy „*mohou v této oblasti vytvářet a přijímat právně závazné akty Unie i členské státy. Členské státy vykonávají svou pravomoc v rozsahu, v jakém ji Unie nevykonala.*“¹⁵

Tento mechanismus sdílených pravomocí považují v oblasti životního prostředí za velmi vhodný. Členské státy mohou na svém území efektivně a rychle reagovat na nová ohrožení či poškození životního prostředí nebo mohou upravovat nové nástroje ochrany životního prostředí v rámci vnitrostátního právního řádu, pokud již tato oblast není upravena aktem Unie.

---

¹³ „*Unie vytváří vnitřní trh. Usiluje o udržitelný rozvoj Evropy, založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku a na vysokém stupni ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Podporuje vědecký a technický pokrok.*“ - čl. 3 odst. 3 SEU

¹⁴ čl. 4 odst. 2 písm. e) SFEU

¹⁵ čl. 2 odst. 2 SFEU

Články 191 až 193 SFEU nestanovují konkrétní zákazy nutné k ochraně životního prostředí, tyto články nejsou bezprostředně aplikovatelné.¹⁶ Svoji významnou roli zde proto hrají prameny sekundárního práva, které specifikují a uvádějí v praxi cíle obsažené v ustanovení čl. 191 SFEU.¹⁷

V rámci sekundárního práva nebylo doposud v oblasti ochrany vod z hlediska životního prostředí vydáno žádné nařízení.¹⁸ Fakt, že nebylo vydáno žádné nařízení, ukazuje, jak moc specifickou oblastí je ochrana vod. Je nutné respektovat regionální charakter vodstev, odlišnost ekosystémů a přírodních podmínek v konkrétním povodí a tradiční přístup členský států k právní úpravě vod. Ochrana vod je v sekundárním právu upravena v podobě směrnic.

Na prvním místě je nutné uvést Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky. Tato směrnice je označována za rámcovou, jelikož obsahuje koncepční přístup k ochraně vod vycházející z jednotlivých říčních povodí.¹⁹ Významnými účely směrnice z pohledu této diplomové práce patří: zabránit dalšímu zhoršování stavu vodních ekosystémů a zároveň ochránit a zlepšit tento stav s ohledem na potřebu vody, suchozemských ekosystémů a mokřadů, které přímo závisejí na vodních ekosystémech; přispět ke zmírnění účinků sucha, a tím také zajistit dostatečné zásoby povrchových vod a podzemních vod dobré jakosti potřebné pro udržitelné, vyvážené a vyrovnané užívání vod.²⁰ Směrnice byla transponována do české právní úpravy zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů a zákonem č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů.

---

¹⁶ DAMOHORSKÝ, Milan, Jaroslav DROBNÍK, Martin SMOLEK, Michal SOBOTKA a Vojtěch STEJSKAL. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. Právnícké učebnice. ISBN 9788074003387, str. 150

¹⁷ „Politika Unie v oblasti životního prostředí přispívá k sledování následujících cílů:

- zachování, ochrana a zlepšování kvality životního prostředí,

- ochrana lidského zdraví,

- uvážlivé a racionální využívání přírodních zdrojů,

- podpora opatření na mezinárodní úrovni určených k řešení regionálních a celosvětových problémů životního prostředí, a zejména boj proti změně klimatu.“ čl. 191 SFEU

¹⁸ Povaha nařízení je vyjádřena následovně: „Nařízení má obecnou působnost. Je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.“ čl. 288 SFEU

¹⁹ srov. čl. 3 odst. 1 Směrnice 2000/60/ES

²⁰ čl. 1 písm. a) a e) Směrnice 2000/60/ES

Do české právní úpravy ochrany vod bylo promítnuto mnoho dalších směrnic. Pro územní ochranu vod z hlediska množství jsou určující tyto: směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/11/ES o znečišťování některými nebezpečnými látkami vypouštěnými do vodního prostředí²¹ a směrnice Rady 80/68/EHS o ochraně podzemních vod před znečišťováním některými nebezpečnými látkami.

1.1.3 Prameny práva v České republice

Jádrem české právní úpravy v oblasti ochrany vod je zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (dále jen „vodní zákon“), který byl přijat 25. července 2001. Vodní zákon nahradil zákon č. 138/1973 Sb., o vodách (dále jen „starý vodní zákon“).²² Vodní zákon, jehož příprava v roce 2000 probíhala zároveň a v souladu s projednáváním a přijetím směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES, přinesl nové pojetí právní povahy vody, která již není předmětem vlastnického práva²³ a nepovažuje vodní tok za nemovitost.²⁴ Vodní zákon byl doposud dvacet sedmkrát novelizován, podstatnou novelou je zákon č. 20/2004 Sb. označovaný za „euronovelu“, jíž byl dokončen proces transpozice komunitární vodního práva do českého právního řádu.²⁵

---

²¹ Podzemní vody spadají pod vymezení článku 7 směrnice 2006/11/ES.

²² Přistoupil jsem k terminologickému zjednodušení („starý vodní zákon“), jelikož velká část diplomové práce pracuje s nařízením vlády, které byly vydány podle zákon č. 138/1973 Sb. a i nadále zůstávají v platnosti.

²³ § 3 odst. 1 zákon č. 254/2001 Sb.

²⁴ srov. s § 31 odst. 2 zákon č. 138/1973 Sb.

²⁵ DAMOHORSKÝ, Milan, Jaroslav DROBNÍK, Martin SMOLEK, Michal SOBOTKA a Vojtěch STEJSKAL. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. Právnícké učebnice. ISBN 9788074003387, str. 281

1.2 Zařazení institutů územní ochrany vod z hlediska množství ve vodním zákoně

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů je rozdělen do jedenácti částí, přitom vodní zákon tvoří pouze první část, která je dále dělena do třinácti hlav. Zákonodárce při řazení hlav ve vodním zákoně postupoval podle principu řazení od obecného ke konkrétnímu. Do prvních čtyř hlav zařadil účel a předmět zákon, vymezení pojmů, právní povahu vod, nakládání s vodami, paragrafy věnující se stavu povrchových a podzemních vod a plánování v oblasti vod.

Nástroji sloužícími k územní ochraně vod z hlediska množství jsou chráněné oblasti přirozené akumulace vod a území chráněná pro akumulaci povrchových vod. Právní úprava těchto dvou institutů se nachází ve vodním zákoně v Hlavě V – nesoucí název Ochrana vodních poměrů a vodních zdrojů. Hlava V je dělena do pěti dílů a v Dílu 1 rozlišujeme územní ochranu na obecnou a zvláštní (zvýšenou).²⁶ Zařazení dílu Ochrana vodních poměrů na první místo v systematické řazení Hlavy V vodního zákona dokládá důležitost, jakou zákonodárce přisuzuje územní ochraně vod.

Obecnou ochranou je ochrana vodních poměrů upravená v ustanovení § 27 vodního zákona, jež určuje povinnosti péče o pozemek vlastníkům pozemků. Do zvláštní (zvýšené) územní ochrany vod z hlediska množství řadíme výše zmíněné instituty: chráněné oblasti přirozené akumulace vod, které upravuje ustanovení § 28 vodního zákona a území chráněná pro akumulaci povrchových vod, jejichž úprava následuje hned v § 28a vodního zákona.

Než se budu věnovat těmto institutům ve 2. části – Chráněné oblasti přirozené akumulace vod a ve 3. části – Území chráněná pro akumulaci povrchových vod, je nutné se seznámit se Strategií přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky, jelikož výše zmíněné instituty zastávají důležité místo ve snaze přizpůsobit se změně zapříčiňující úbytek množství vody.

---

²⁶ DAMOHORSKÝ, Milan, Jaroslav DROBNÍK, Martin SMOLEK, Michal SOBOTKA a Vojtěch STEJSKAL. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. Právnícké učebnice. ISBN 9788074003387, str. 287

1.3 Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky

1.3.1 Obecně

Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky (dále též „Adaptační strategie ČR“) byla přijata usnesením vlády České republiky č. 861 dne 26. října 2015. Jedná se o jeden ucelený dokument, který dává do souvislosti adaptační opatření navrhovaná v rámci různých strategických sektorových dokumentů a doplňuje opatření, která doposud zpracována nebyla. Adaptační strategie ČR doplňuje Politiku ochrany klimatu v ČR²⁷, která svým přijetím v roce 2017 nahradila Národní program na zmírnění dopadů změny klimatu v České republice. Již dříve zpracovala Evropská komise Adaptační strategii EU (duben 2013), která v souladu s cíli Strategie Evropa 2020 stanovuje dlouhodobou strategii odolnosti EU vůči negativním dopadům změny klimatu.

Adaptační strategie ČR definuje v úvodu změnu klimatu následovně: *„Změnou klimatu se rozumí veškeré dlouhodobé změny včetně přirozené variability klimatu a změn způsobených lidskou činností. Přirozenou a antropogenní složku klimatické změny od sebe nelze zcela rozlišit, nicméně z hlediska přizpůsobení se probíhajícím či předpokládaným změnám to není potřebné.“*²⁸

Adaptaci definoval Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC) v roce 2014 v dokumentu *Dopady změny klimatu, adaptace a zranitelnost jako „proces přizpůsobení se aktuálnímu nebo očekávanému klimatu a jeho účinkům. V lidských systémech se adaptace snaží zmírnit škodu nebo se jí vyhnout nebo využít příležitosti.“*²⁹

Cílový stav adaptace na změnu klimatu nelze pevně stanovit, jelikož změna probíhá na globální, kontinentální a národní úrovni a jedná se o dynamický proces. Cílem Adaptační strategie ČR je přizpůsobit se aktuální a budoucí změně klimatu prostřednictvím zmírnění dopadů změn, zachovat dobré životní podmínky, uchovat a vylepšit hospodářský potenciál pro příští generace.

---

²⁷[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/politika_ochrany_klimatu_2017/\\$FILE/OEOK-POK-20170329.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/politika_ochrany_klimatu_2017/$FILE/OEOK-POK-20170329.pdf) - 20.6.2017

²⁸ Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky, říjen 2015, str. 5, [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/\\$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf) - 20.6.2017

²⁹ Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) - Dopady, adaptace a zranitelnost - [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zprava_pracovni_skupiny_ipcc/\\$FILE/OEOK-IPCC_WGII_report_oprava_CZ-20150227.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zprava_pracovni_skupiny_ipcc/$FILE/OEOK-IPCC_WGII_report_oprava_CZ-20150227.pdf) - 20.6.2017

Adaptační strategie ČR rozebírá trendy klimatické změny na globální úrovni, v Evropě a na území České republiky. Dále obsahuje odhad vývoje klimatu v ČR do poloviny 21. století a současný stav zkoumané problematiky. Jádrem Adaptační strategie ČR je rozbor vlivů změn klimatu na vybrané oblasti hospodářství a životního prostředí a základní principy adaptačních opatření pro jednotlivé oblasti. Za vhodná opatření označuje obecně ta, která zvyšují odolnost ekosystémů či nezvyšují jejich zranitelnost. Adaptační opatření by měla probíhat tam, kde jsou možná, environmentálně vyvážená a finančně efektivní. Adaptační strategie ČR dále obsahuje shrnutí platných právních předpisů a návrhy jejich změn pro jednotlivé oblasti hospodářství a životního prostředí, ekonomické nástroje vhodné pro realizaci adaptačních opatření a plán komunikační strategie a zapojení veřejnosti, vzdělávání, výchovy a osvěty.

1.3.2 Vodní režim v krajině a vodní hospodářství

Adaptační strategie ČR uvádí v kapitole věnované vodnímu režimu v krajině a vodnímu hospodářství, že mezi změny klimatu ve vodním režimu v krajině a vodním hospodářství patří nárůst průměrné teploty vzduchu přibližně o 1,7 až 2,8 °C do roku 2050 a narůstající evapotranspirace.³⁰ S tím souvisí změna charakteru srážek během zimního a jarního období, což povede ke snížení množství podzemních a povrchových vod. Dalším následkem změny klimatu mohou být extrémní srážkové události, které s sebou nesou další negativní jevy v podobě eroze půdy či lokálních povodní.

Cílem adaptačních opatření ve vodním hospodářství je: „*stabilizování vodního režimu v krajině, posilování vodních zdrojů a jejich ochrana, efektivní využívání vodních zdrojů a zvládnutí extrémních hydrologických jevů – povodní a dlouhotrvajícího sucha.*“³¹ Mezi hlavní doporučení Adaptační strategie ČR aplikovatelné v územní ochraně vod z hlediska množství patří: plánovitě podporovat opatření na vodních tocích a nivách v součinnosti s opatřeními v ploše povodí,

---

³⁰ Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky, říjen 2015, str. 36, [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/\\$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf) - 20.6.2017

³¹ Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky, říjen 2015, str. 37, [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/\\$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf) - 20.6.2017

koncepční a legislativní řešení zvládnání dlouhodobého nedostatku vody, revize a aktualizace oblastí ochrany vod podle vodního zákona (chráněné oblasti přirozené akumulace vod, území chráněná pro akumulaci povrchových vod) a optimalizace vodního režimu v krajině komplexním a integrovaným způsobem.

Adaptační opatření jsou z důvodu komplexnosti problematiky rozdělena na adaptační opatření v ploše povodí a adaptační opatření na vodních tocích a v nivách. Za adaptační opatření v ploše povodí, která směřují na instituty územní ochrany vod z hlediska množství podle vodního zákona, považují: opatření pro zajištění stability vodního režimu v krajině a plány povodí a plány pro zvládnání povodňových rizik. Z adaptačních opatření na vodních tocích a v nivách shledávám za významné pro instituty územní ochrany vod z hlediska množství podle vodního zákona: optimalizace funkce stávajících nádrží a vodohospodářských soustav, úpravy vodních koryt a v nivách, ochranu stávajících a výhledových vodních zdrojů, infiltraci povrchových vod do vod podzemních, vodní nádrže v lokalitě chráněné pro akumulaci povrchových vod.³²

1.3.3 Adaptační opatření směřující na instituty územní ochrany vod z hlediska množství

Opatření pro zajištění stability vodního režimu v krajině sleduje maximální možné snížení a zpomalení odtoku povrchových vod, zvýšení retence vody v krajině a podporuje doplňování podzemních vod. K dosažení záměru je třeba správně hospodařit na zemědělské a lesní půdě, minimalizovat vlivy zrychleného odtoku vody z krajiny a vhodně využívat systém malých vodních nádrží a mokřadů.

Předpokládá se vypracování **plánů povodí a plánů pro zvládnání povodňových rizik**, přičemž tyto koncepční nástroje mají směřovat ke zvládnání sucha a povodní. Řešit by měly vedle dosažení dobrého stavu vody právě i negativní dopady extrémních hydrologických situací.

---

³² Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky, říjen 2015, str. 38 - 43, [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/\\$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf) - 20.6.2017

Optimalizace funkce stávajících nádrží a vodohospodářských soustav je klíčovým adaptačním opatřením při přípravě na zvládnání hydrologických extrémů povodní a sucha.

Úpravy vodních koryt a v nivách mají napravit dřívější necitelné úpravy vodních toků, které rychle odvádějí vodu z krajiny. Přírodě blízké úpravy pomohou revitalizovat vodní toky, podpoří komunikaci mezi vodními toky a na ně navazující ekosystémy.

Ochranou stávajících a výhledových vodních zdrojů jsou myšleny instituty chráněných oblastí přirozené akumulace vod a území chráněných pro akumulaci povrchových vod. Účelem tohoto opatření je revidovat tyto oblasti a v nich probíhající aktivity. Důraz se klade na udržitelné využívání vodních zdrojů v těchto oblastech.

Infiltrace povrchových vod do vod podzemních je adaptačním opatřením, které směřuje na zlepšení jakosti povrchových vod pomocí přirozených filtračních procesů půdy. Následné jímání povrchové vody do struktur v blízkosti vodního zdroje zlepšuje stav podzemních vod a zvyšuje celkovou odolnost vodního zdroje vůči suchu.

Je nutností využít přirozenou schopnost přírody a přírodních prvků při zvládnání negativních dopadů změny klimatu. Vhodnými opatřeními se podpoří přirozené retenční schopnosti krajiny a zvýší se odolnost vůči klimatické změně. Při selhání těchto opatření a v situaci nerovnováhy mezi vodními zdroji a na ně kladenými požadavky bude potřebné prověřit realizaci nových vodních zdrojů. Před realizací nových vodních zdrojů se musejí zohlednit základní kritéria v opatření **vodní nádrže v lokalitě chráněné pro akumulaci povrchových vod**. Tato kritéria znějí následovně:

1. *„budou provedeny komplexní analýzy adaptačních opatření na klimatickou změnu zohledňující dosažený stupeň poznání,*
2. *bude plně využit potenciál přírodě blízkých opatření a adaptačních opatření na klimatickou změnu nenarušujících dobrý stav vodních útvarů, a to se zohledněním dosaženého stupně poznání a nejlepších dostupných technologií,*
3. *budou vymezena záplavová území a území určená k rozlivům povodní s důsledně uplatněným omezením činností dle vodního zákona,*

4. *budou uplatněna veškerá legislativní a organizační opatření k adaptaci na klimatickou změnu,*
5. *budou analyzovány a přehodnoceny nároky na odběry vod ve vztahu k jejich opodstatněnosti a zásoby podzemních vod budou v maximální míře využívány pro pitné účely,*
6. *bude prokázána souvislost nedostatku vody a sucha s dopadem klimatické změny.*³³

Zmíněna jsou pouze ta adaptační opatření, jejíž realizace probíhá v přímé vazbě na instituty CHOPAV a LAPV. I další adaptační opatření, zmíněná v Adaptační strategii ČR, mohou brát v potaz ochranný režim institutů CHOPAV a LAPV. Tato další opatření rozebírána nejsou, jelikož jejich vazba na CHOPAV a LAPV je spíše okrajová.

Uplatnění jednotlivých adaptačních opatření je rozebíráno v kapitole 2.9 – Chráněné oblasti přirozené akumulace vod jako nástroj při naplňování adaptačních opatření a v kapitole 3.4 – Území chráněná pro akumulaci povrchových vod jako nástroj pro uplatňování adaptačních opatření.

---

³³ Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky, říjen 2015, str. 43, [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/\\$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf) - 20.6.2017

2 ČÁST DRUHÁ – Chráněné oblasti přirozené akumulace vod

2.1 Vývoj a cíle právní úpravy chráněných oblastí přirozené akumulace vod

2.1.1 Vývoj úpravy chráněných oblastí přirozené akumulace vod

Institut CHOPAV byl začleněn do našeho právního řádu přijetím zákona č. 138/1973 Sb., o vodách (dále jen „starý vodní zákon“). Ustanovení § 18 odst. 1 starého vodního zákona neslo následující znění: „*Oblasti, které pro své přírodní podmínky tvoří významnou přirozenou akumulaci vod, může vláda České socialistické republiky a vláda Slovenské socialistické republiky (dále jen "vláda republiky") stanovit za chráněné oblasti přirozené akumulace vod (dále jen "chráněné vodohospodářské oblasti).*“ Odstavec 2 ustanovení § 18 starého vodního zákona blíže upravoval možný obsah nařízení vydaných vládou: „*Vláda republiky, při stanovení chráněných vodohospodářských oblastí upraví, popřípadě zakáže činnosti, které v nich ohrožují vodohospodářské poměry.*“

Vláda České socialistické republiky vydala v rozmezí třech let tři nařízení vlády, jimiž vymezila oblasti, které pro své přírodní podmínky tvoří významnou přirozenou akumulaci vod. Prvním bylo nařízení vlády č. 40/1978 Sb. o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Beskydy, Jeseníky, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Šumava a Žďárské vrchy. Následovalo nařízení vlády České socialistické republiky č. 10/1979 Sb. o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Brdy, Jablunkovsko, Krušné hory, Novohradské hory, Vsetínské vrchy a Žamberk – Králíky. A poslední nařízení vlády České socialistické republiky č. 85/1981 Sb. o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Chebská pánev a Slavkovský les, Severočeská křída, Východočeská křída, Polická pánev, Třeboňská pánev a Kvartér řeky Moravy.

Potřeba reagovat na společensko-ekonomické změny po roce 1989 vedla k přípravě nového vodního zákona. Bylo nutné provést změny reagující na novou úlohu státu s přihlédnutím k tržním vztahům, zvýšené ochraně práv a právem chráněných zájmů osob. Moderní prvky péče o vodní

zdroje se od první poloviny 70. let, kdy byl připravován starý vodní zákon, výrazně změnil.³⁴ Důvodová zpráva vládního návrhu zákona o vodách³⁵ hodnotila starý vodní zákon jako na svou dobu zdařilý, návrh nového zákona přejal základní koncepci starého vodního zákona.

28. června 2001 byl Parlamentem České republiky přijat zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (dále jen „vodní zákon“). Původní věcný obsah ustanovení § 18 starého vodního zákona byl s částečnými změnami přenesen do ustanovení § 28 vodního zákona. Ustanovení § 28 vodního zákona bylo rozšířeno o dva odstavce oproti předchozímu ustanovení § 18 starého vodního zákona.

Ustanovení § 28 odst. 1 vodního zákona zní následovně: „*Oblasti, které pro své přírodní podmínky tvoří významnou přirozenou akumulaci vod, vyhláší vláda nařízením za chráněné oblasti přirozené akumulace vod.*“ V ustanovení § 28 odst. 1 vodního zákona je stanovena forma, jakou má vláda stanovovat chráněné oblasti, což v ustanovení § 18 odst. 1 starého vodního zákona nebylo. CHOPAV byly vyhlášeny podle ustanovení § 18 starého vodního zákona také formou nařízení vlády, takže fakticky nejde o změnu, která by odlišovala postup při vyhlášení oblastí.

Ustanovení § 28 odst. 2 vodního zákona říká: „*V chráněných oblastech přirozené akumulace vod se v rozsahu stanoveném nařízením vlády zakazuje*

- a) zmenšovat rozsah lesních pozemků,*
- b) odvodňovat lesní pozemky,*
- c) odvodňovat zemědělské pozemky,*
- d) těžit rašelinu,*
- e) těžit nerosty povrchovým způsobem nebo provádět jiné zemní práce, které by vedly k odkrytí souvislé hladiny podzemních vod,*
- f) těžit a zpracovávat radioaktivní suroviny,*
- g) ukládat radioaktivní odpady,*
- h) ukládat oxid uhličitý do hydrogeologických struktur s využitelnými nebo využívanými zásobami podzemních vod.*“³⁶

---

³⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2001 Sb. - <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=3&ct=688&ct1=0> - 7.11.2017

³⁵ <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=3&t=688> - 7.11.2017

³⁶ § 28 odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb.

Stanovení taxativního výčtu činností, které jsou v CHOPAV v rozsahu stanoveném nařízením vlády zakázány, je další odlišností úpravy § 28 vodního zákona oproti ustanovení § 18 starého vodního zákona. Rozboru konkrétních zákazů se věnuje kapitola 2.4 Zákazy.

Dva nové odstavce 3 a 4 ustanovení § 28 vodního zákona, upravující výjimku ze zákazů a náhradu škody, přijal zákonodárce v této podobě: „*Ministerstvo životního prostředí může po předchozím souhlasu vlády povolit výjimku ze zákazů uvedených v odstavci 2.*“³⁷ a „*Pokud zákazem podle odstavce 2 písm. a) až c) vznikne vlastníkovu pozemku škoda, má nárok na její úhradu.*“³⁸ Těmto ustanovením je věnována kapitola 2.7 – Výjimka a 2.8 – Náhrada škody.

2.1.2 Cíl chráněných oblastí přirozené akumulace vod

Institut CHOPAV preventivně chrání oblasti, které svými přírodními podmínkami vytvářejí příhodné předpoklady pro přirozené procesy akumulace vod. Přirozená akumulace vod je základní chráněnou funkcí a ochrana přírodních podmínek, díky kterým dochází k akumulaci vod.

Cílem Institutu CHOPAV je chránit přírodní podmínky. Přírodními podmínkami je vše, co napomáhá k přirozené akumulaci vod. Spadají sem všechny přírodní ekosystémy³⁹, které se nacházejí v CHOPAV, patří sem složky životního prostředí⁴⁰ a všechny vztahy mezi složkami i ekosystémy. Přirozená akumulace vod je jevem, ke kterému dochází právě díky přírodním podmínkám v chráněných oblastech. Tento jev probíhá v přírodě přirozeně a samovolně, člověk se může na tomto procesu podílet sekundárně svou činností, ochranou přírodních podmínek. Cizí slovo akumulace má český ekvivalent hromadění.⁴¹ Akumulaci si můžeme vyložit jako hromadění

---

³⁷ § 28 odst. 3 zákona č. 254/2001 Sb.

³⁸ § 28 odst. 4 zákona č. 254/2001 Sb.

³⁹ „*Ekosystém je funkční soustava živých a neživých složek životního prostředí, jež jsou navzájem spojeny výměnou látek, tokem energie a předáváním informací a které se vzájemně ovlivňují a vyvíjejí v určitém prostoru a čase.*“ § 3 zákon č. 17/1992 Sb.

⁴⁰ „*Životním prostředím je vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.*“ § 2 zákon č. 17/1992 Sb.

⁴¹ viz. akumulace – KRAUS, Jiří a Věra PETRÁČKOVÁ. *Akademický slovník cizích slov*. Praha: Academia, 1995. ISBN 8020005234, str. 35

nejen ve smyslu zachování, popřípadě nesnižování stavu množství vody, ale také ve smyslu zvětšování, tedy přírůstku⁴². Toto teoretické rozšíření funkcí chráněných oblastí přirozené akumulace vod by se mělo promítnout jak v konkrétních nařízeních⁴³ vlády, tak při udělování souhlasu k povolení výjimky⁴⁴ ze zákazů uvedených v § 28 odst. 2 vodního zákona.

2.2 Forma vyhlášení chráněných oblastí přirozené akumulace vod

Vláda stanovuje rozsah zákazů, daných vodním zákonem v ustanovení § 28 odst. 2 vodního zákona, v chráněných oblastech přirozené akumulace vod svým vládním nařízením. Ústava České republiky zmocňuje vládu v Hlavě III. k vydávání nařízení v čl. 78, jenž zní následovně: „K provedení zákona a v jeho mezích je vláda oprávněna vydávat nařízení.“⁴⁵ Nařízení je obecně závazným právním předpisem, vydávání nařízení je činností podzákonné normotvorby (*secundum et intra legem*), tudíž nelze nařízení považovat za rovnocenné zákonu. Úkolem vlády, coby orgánu moci výkonné, je upravit v nařízení okruh náležitostí, které zákonodárce nestanovil v zákoně, nicméně je nutné neponechat je bez právní úpravy. Volnost vlády při vydávání nařízení, jak vykládá Ústavní soud⁴⁶, je vždy omezena Ústavou, mezinárodními smlouvami a obecně platnými právními předpisy. Navíc musí být zákonodárcem v zákoně otevřen prostor pro sféru nařízení k úpravě nad zákonný standart.⁴⁷ Vedle toho vláda musí respektovat meze stanovené prováděným zákonem. Podstatnými znaky nařízení vlády, jakožto abstraktního aktu v činnosti veřejné správy, jsou podzákonnost, jednostrannost, obecnost a abstraktnost.

Nařízení vlády č. 40/1978 Sb., č. 10/1979 Sb. a č. 85/1981 Sb. byla vydána podle ustanovení § 18 odst. 1 starého vodního zákona (zákon č. 138/1973 Sb.), který byl nahrazen vodním zákonem (zákon č. 254/2001 Sb.). K nařízením vlády č. 40/1978 Sb., č. 10/1979 Sb., č. 85/1981 Sb. se

---

⁴² akumulace – hromadění, zvětšování, přírůstek – BARTÁK, Matěj, Jitka VEBROVÁ a Soňa RYCHLÁ. *Nový slovník cizích slov pro 21. století*. Praha: Plot, 2008. ISBN 9788086523897, str. 24

⁴³ nařízení vlády č. 40/1978 Sb., č. 10/1979 Sb., č. 85/1981 Sb.

⁴⁴ § 28 odst. 3 zákon č. 254/2001 Sb.

⁴⁵ čl. 78 Ústava České republiky č. 1/1993 Sb.

⁴⁶ náleží Pl. ÚS 5/01 ze dne 16. 10. 2001

⁴⁷ SLÁDEČEK, Vladimír. *Ústava České republiky: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 9788074005909, str. 738

vyjadřuje důvodová zpráva k návrhu zákona o vodách takto: „*Dosavadní nařízení vlády o chráněných oblastech přirozené akumulace vod zůstávají v platnosti.*“⁴⁸ Tato poznámka v důvodové zprávě k návrhu zákona o vodách nemá žádnou právní závaznost. Zákonodárce mohl naplnit smysl této poznámky tím, že by do vodního zákona začlenil přechodné ustanovení, které by CHOPAV vyhlášené nařízeními vlády podle ustanovení § 18 starého vodního zákona prohlásil za CHOPAV ve smyslu ustanovení § 28 vodního zákona. To ale zákonodárce neučinil, a proto nařízení vlády jakožto odvozený akt, jehož existence je závislá na ustanovení zákona, které provádí, nemá oporu pro svoji existenci. Absenci přechodného ustanovení pro nařízení vlády vydaných podle ustanovení § 18 starého vodního zákona mohla vyřešit vláda novým vyhlášením CHOPAV podle ustanovení § 28 vodního zákona, ale ani tak neučinila. Vyhlášení nových CHOPAV podle § 28 vodního zákona považují za nejrozumnější krok pro zajištění právní jistoty v územní ochraně vod z hlediska množství. Současná situace by při striktním výkladu vedla k tomu, že CHOPAV neexistují a těmto oblastem není poskytována územní ochrana podle vodního zákona.

Existenci CHOPAV, vyhlášených podle nařízení vlády č. 40/1978 Sb., č. 10/1979 Sb. a č. 85/1981 Sb., lze dovodit pomocí názoru, který vyslovil Nejvyšší správní soud (NSS) v rozsudku ze dne 21.05.2015, čj. 7 As 53/2015–55. NSS rozhodoval v kasační stížnosti, zda-li podle ustanovení § 27 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění účinném od 1. 1. 2000, plyne povinnost Ministerstvu životního prostředí vymezit nově vyhláškou zóny všech chráněných krajinných oblastí, ve kterých byla v souladu s ustanovením § 27 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění účinném do 31. 12. 1999 zónace provedena jinou formou. K této povinnosti se vyslovil následovně: „*Taková povinnost (s případným stanovením lhůty, ve které je třeba provést zónaci novou formou) by podle názoru Nejvyššího správního soudu musela být v souvislosti s provedenou novelizací výslovně stanovena v přechodných ustanoveních. Jestliže taková přechodná ustanovení chybí, platí zásada, že vznik právních vztahů je třeba posuzovat podle předpisů účinných v době jejich vzniku. Tudíž při posuzování otázky, zda byly platně vymezeny zóny příslušné CHKO, je třeba vycházet z právní*

---

⁴⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2001 Sb. - <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=3&ct=688&ct1=0> - 7.11.2017

*úpravy účinné v době, kdy k takovému vymezení došlo.*⁴⁹ V případě CHOPAV se nejedná o změnu zákona, ale o zcela nový zákon, což nemá v důsledku žádný vliv, protože smysl ustanovení § 18 starého vodního zákona a ustanovení § 28 vodního zákona je stejný.⁵⁰ Vodní zákon neobsahuje přechodné ustanovení stanovující povinnost vyhlásit nové CHOPAV nařízením vlády podle ustanovení § 28 vodního zákona, tudíž se zde použije zásada o posuzování vzniku právních vztahů podle předpisů účinných v době jejich vzniku. NSS dále vyslovuje názor, že: „...změnu právní úpravy nelze vykládat tak, že dosavadní právní úprava, respektive na jejím základě vydané akty bez dalšího pozbývají platnosti a účinnosti. Tomu by tak bylo pouze za předpokladu, že by zákonodárce tento následek současně výslovně stanovil.“⁵¹ Při přijímání vodního zákona nedošlo ani ke stanovení takového následku. Nařízení vlády č. 40/1978 Sb., č. 10/1979 Sb. a č. 85/1981 Sb. je proto nutné brát za platné a účinné.

Zde si dovoluji poznámku ohledně formy, jakou jsou CHOPAV vyhlášovány. Uvažuji nad abstraktností nařízení vlády jakožto aktu veřejné správy. Hendrych spatřuje abstraktnost, vycházející z pojmu abstraktní akt, v druhovém vyjádření věci a v neurčitém počtu adresátů, na které nařízení cílí, nebo v obou těchto znacích.⁵² Nařízení vlády nesplňují abstraktnost z hlediska druhového vyjádření věci. Okruh zakázaných činností v nařízeních vlády je velmi široký, druhově nesourodý a velmi konkrétně určený.

Je-li v oblasti ochrany životního prostředí nutné upravit aktem určitou věc velmi konkrétně, lze pro to použít opatření obecné povahy (dále jen „OOP“). OOP bylo do českého právního řádu formálně začleněno zákonem č. 500/2004 Sb. (správní řád), kde je v ustanovení § 171 negativně vymezeno.⁵³ OOP stojí na rozhraní mezi abstraktním a konkrétním aktem, je považováno za hybrid, pomáhá vyplnit mezeru, která vzniká při stále větší mnohotvárnosti činností prováděných orgány

---

⁴⁹ rozsudek NSS z 21.05.2015, čj. 7 As 53/2015–55

⁵⁰ srov. Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2001 Sb. k § 28 - <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=3&ct=688&ct1=0> - 7.11.2017

⁵¹ rozsudek NSS z 21.05.2015, čj. 7 As 53/2015–55

⁵² HENDRYCH, Dušan, Taisia ČEBIŠOVÁ, Martin KOPECKÝ, Vladimír MIKULE, Richard POMAHÁČ, Helena PRÁŠKOVÁ, Josef STAŠA a Vladimír VOPÁLKA. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání 2016. Praha: C.H. Beck, 2016. Academia iuris. ISBN 9788074006241, str. 122

⁵³ „Podle této části postupují správní orgány v případech, kdy jim zvláštní zákon ukládá vydat závazné opatření obecné povahy, které není právním předpisem ani rozhodnutím.“ - § 171 zákon č. 500/2004 Sb.

veřejné správy, a kdy nepostačuje klasické rozdělení na abstraktní a konkrétní akty.⁵⁴ OOP umožňuje stanovit předmět úpravy konkrétně a zároveň okruh adresátů ponechat v obecné rovině.

Zákonodárce použil OOP v zákoně č 150/2010 Sb., který novelizoval vodní zákon, pro vydávání národních plánů povodí, plánů pro zvládnutí povodňových rizik, ochranných pásem vodních zdrojů a záplavových území.⁵⁵ Před novelou nesly národní plány povodí název „plány oblastí povodí“ a byly stanovovány vyhláškou Ministerstva zemědělství.⁵⁶ O ochranných pásmech vodních zdrojů rozhodoval vodoprávní úřad rozhodnutím. Zákonodárce se uchýlil k používání abstraktně – konkrétního aktu (OOP) pro úpravu oblastí, kde byly dříve používány abstraktní akty⁵⁷ i konkrétní⁵⁸. K posunutí se do „středu“ a k setření hranic došlo z obou pomyslných stran. Zákonodárce tedy mohl stanovit formu OOP i pro určení rozsahu zakázaných činností v institutu CHOPAV.

---

⁵⁴ JEMELKA, Luboš. *Správní řád: komentář*. 5. vydání 2016. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 9788074006074, str. 814

⁵⁵ § 25 odst. 4, 5; § 30; § 66 zákon č. 254/2001 Sb.

⁵⁶ § 25 odst. 3 zákon č. 254/2001 Sb. ve znění do 31. 7. 2010

⁵⁷ Vyhláška ministerstva je nařízením, při výkladu nařízení jako teoretického pojmu zahrnujícího všechny formy právních předpisů, tudíž je abstraktním aktem. – viz HENDRYCH, Dušan, Taisia ČEBIŠOVÁ, Martin KOPECKÝ, Vladimír MIKULE, Richard POMAHÁČ, Helena PRÁŠKOVÁ, Josef STAŠA a Vladimír VOPÁLKA. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání 2016. Praha: C.H. Beck, 2016. Academia iuris. ISBN 9788074006241, str. 124

⁵⁸ Konkrétním aktem je správní akt. „*Správní akt je jednostranný správní úkon (rozhodnutí), kterým vykonavatel veřejné správy v konkrétním případě řeší právní poměry jmenovitě určených osob.*“ – viz HENDRYCH, Dušan, Taisia ČEBIŠOVÁ, Martin KOPECKÝ, Vladimír MIKULE, Richard POMAHÁČ, Helena PRÁŠKOVÁ, Josef STAŠA a Vladimír VOPÁLKA. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání 2016. Praha: C.H. Beck, 2016. Academia iuris. ISBN 9788074006241, str. 133

2.3 Vyhlášené oblasti

2.3.1 Nařízení vlády č. 40/1978 Sb.

Prvním nařízením vlády, jež bylo vydáno podle ustanovení § 18 zákona starého vodního zákona, je nařízení vlády č. 40/1978 Sb., ze dne 19. dubna 1978 o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Beskydy, Jeseníky, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Šumava a Žďárské vrchy. Nařízení vlády vymezilo sedm horských oblastí, které pro své přírodní podmínky tvoří významnou přirozenou akumulaci podzemních i povrchových vod. Vláda stanovila hranice těchto oblastí shodně s hranicemi chráněných krajinných oblastí.⁵⁹ Předpokladem pro existenci CHOPAV, upravených nařízením vlády č. 40/1978 Sb., bylo předchozí prohlášení těchto oblastí za chráněné krajinné oblasti podle v té době platného ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 40/1956 Sb. (zákon o státní ochraně přírody).⁶⁰ Za CHKO bylo v rozmezí let 1963 až 1973 vyhlášeno šest ze sedmi jmenovaných oblastí výnosem ministerstva kultury⁶², CHKO Krkonoše nebyla nikdy vyhlášena.

Nastává zde problém s vymezením hranic pro CHOPAV Krkonoše. Vláda mohla v nařízení stanovit hranice pro CHOPAV Krkonoše shodně s vymezením hranic Krkonošského národního parku, zřízeného nařízením vlády č. 41/1963 Sb.⁶³, to ale v ustanovení § 1 odst. 2 nařízení neudělala. Při bližším zkoumání jsem dospěl k závěru, že CHOPAV Krkonoše se skutečně rozprostírá na území všech třech zón Krkonošského národního parku⁶⁴, ovšem do území

---

⁵⁹ § 1 odst. 2 nařízení č. 40/1978 Sb.

⁶⁰ „Zachované typické krajinné oblasti s rozptýlenými význačnými přírodními výtvoři lze prohlásit za chráněné krajinné oblasti.“ - § 4 odst. 1 zákon č. 40/1956 Sb.

⁶¹ Tento zákon byl zrušen zákonem č. 114/1992 Sb. (zákon o ochraně přírody a krajiny), kde jsou CHKO v ustanovení § 25 a násl.

⁶² Šumava – výnos Ministerstva kultury č. 53855/63, Jizerské hory – výnos Ministerstva kultury č. 13853/67, Jeseníky – výnos Ministerstva kultury č. 9886/69-II/2, Orlické hory – výnos Ministerstva kultury č. 16368/69, Žďárské vrchy – výnos Ministerstva kultury 8908/70-II/2, Beskydy – výnos Ministerstva kultury č. 5373/73

⁶³ V roce 1991 přijala vláda nařízení č. 165/1991 Sb., kterým se se zřizuje Krkonošský národní park a stanoví podmínky jeho ochrany a zároveň se ruší vládní nařízení o zřízení Krkonošského národního parku č. 41/1963 Sb.

⁶⁴ § 4 nařízení vlády 164/1991 Sb. – Členění národního parku do zón ochrany přírody

ochranného pásma národního parku už nezasahuje.⁶⁵⁶⁶ Z toho vyplývá úmysl vlády, že chtěla vymezit hranice CHOPAV Krkonoše shodně s Krkonošským národním parkem. Tento nesoulad lze překlenout za pomoci argumentu *per analogiam legis*, kdy se použijí hranice Krkonošského národního parku v nařízení vlády č. 165/1991 Sb. na neexistující hranice CHKO Krkonoše⁶⁷. Touto konstrukcí dochází k odstranění tvrdosti a přílišného formalismu práva, které by vedly k nenaplnění principů ochrany životního prostředí, pro jejichž naplnění vytvořil zákonodárce rámeček vydáním jak starého vodního zákona (zákon č. 138/1973 Sb.), tak vydáním vodního zákona (zákon č. 254/2001 Sb.).

Starý vodní zákon neobsahoval výčet zakázaných činností, jak je tomu v dnes platném a účinném vodním zákoně, pouze stanovoval, že vláda „*při stanovení chráněných vodohospodářských oblastí upraví, popřípadě zakáže činnosti, které v nich ohrožují vodohospodářské poměry*“.⁶⁸ Vláda tedy vytyčila osm činností, k nimž stanovila podrobnosti a rozsah, v jakém se zakazují.⁶⁹ Na těchto osm zákazů musíme nahlížet optikou nyní platného ustanovení § 28 odst. 2 vodního zákona. Zákaz provádět výstavbu v ustanovení § 2 odst. 1 písm. h) nařízení vlády č. 40/1978 Sb. nemá zákonnou oporu v ustanovení § 28 odst. 2 vodního zákona, nemůže být tedy aplikován.

K zákazům se pojí odchylka, obsažená v § 2 odst. 2 písm. a) až c) nařízení vlády č. 40/1978 Sb., říkající, na co se zákazy nevztahují.⁷⁰ Vláda navíc přidala ustanovení § 2 odst. 3, podle kterého může sama v mimořádných případech povolit výjimku ze zmenšování rozsahu lesních pozemků, z těžby nerostů a z provádění výstavby tepelných elektráren na tuhá paliva a z výstavby

---

⁶⁵ Vycházel jsem z mapového serveru Správy Krkonošského národního parku – 8. 4. 2017 - <http://gis.krnep.cz/map/> a z Hydroekologického informačního systému VÚV TGM - 8. 4. 2017 - http://heis.vuv.cz/data/webmap/isapi.dll?map=mp_isvs&TMPL=AJAX_MAIN&IFRAME=1&LEGEND_HIDE=0&QUERY_SELECTION=1&FULLTEXT_CHECKED=1

⁶⁶ „Ochranné pásmo není součástí KRNAP, ale tvoří přechod mezi III. zónou a volnou, intenzivně využívanou krajinou Podkrkonoší.“ - Krkonošský národní park a jeho ochranné pásmo. <http://www.krnep.cz/> [online]. Vrchlabí: Správa KRNAP, 2010 [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: <http://www.krnep.cz/krnap-a-jeho-ochranne-pasmo/>

⁶⁷ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Praha: Beck, 1995. Právnické učebnice. ISBN 8071790281, str. 172

⁶⁸ § 18 odst. 2 zákon č. 138/1973 Sb.

⁶⁹ Jedná se o činnosti: zmenšovat rozsah lesních pozemků, odvodňovat lesní pozemky, odvodňovat zemědělské pozemky, těžit rašelinu, těžit nerosty, těžit a zpracovávat radioaktivní suroviny, ukládat radioaktivní odpady a provádět výstavbu. - § 2 odst. 1 písm. a) až h) nařízení č. 40/1978 Sb.

⁷⁰ „Zákazy podle odstavce 1 se v chráněných vodohospodářských oblastech nevztahují na a) stavby a zařízení, které byly přede dnem účinnosti tohoto nařízení v souladu s předpisy ve výstavbě nebo v užívání, b) činnosti, které byly přede dnem účinnosti tohoto nařízení v souladu s předpisy provozovány, c) činnosti uvedené v odstavci 1 písm. a), d) a e), souvisí-li s výstavbou vodních nádrží.“ - § 2 odst. 2 písm. a) až c) nařízení č. 40/1978 Sb.

průmyslových závodů.⁷¹ Ustanovením § 3 nařízení vlády č. 40/1978 Sb. rozšířila vláda rozsah ochrany vytyčených oblastí o úpravu skládek městských a průmyslových odpadů. Toto nařízení nabylo účinnosti 1. 1. 1979.

V roce 2007 vyslovila vláda usnesením č. 1395/2007 UV souhlas s povolením výjimky Ministerstva životního prostředí⁷², podle ustanovení § 28 odst. 3 vodního zákona, pro společnost K3 SPORT spol. s r.o., která žádala o výjimku z § 28 odst. 2 písm. a) vodního zákona – zákaz zmenšovat rozsah lesních pozemků v Chráněné oblasti přirozené akumulace vod Jeseníky, vyhlášené tímto nařízením vlády, z důvodu výstavby "Lyžařského areálu Kouty nad Desnou". Ministerstvo životního prostředí se ve stanovisku k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí vyjádřilo, že „*vliv na přirozenou akumulaci a odtok vody byl posouzen v konkrétních podmínkách území lyžařského areálu a bylo konstatováno, že nebude významný.*“⁷³ Za celou dobu účinnosti nařízení vlády č. 40/1978 Sb. vyslovila vláda souhlas pouze v tomto případě.

2.3.2 Nařízení vlády č. 10/1979 Sb.

V roce 1979 vydala vláda nařízení vlády č. 10/1979 Sb. o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Brdy, Jablunkovsko, Krušné hory, Novohradské hory, Vsetínské vrchy a Žamberk – Králíky. Zajímavostí je, že CHOPAV Brdy byla v době svého vyhlášení vojenským újezdem a CHKO Brdy byla zřízena až k 1.1.2016. Vláda přistoupila ke způsobu textového vymezení hranic v příloze nařízení doplněné o mapové podklady⁷⁴ a převzala okruh zakázaných činností i rozsah zákazu z předešlého nařízení vlády č. 40/1979 Sb., tudíž ustanovení § 2 a § 3 nařízení vlády č. 10/1979 Sb., upravující zákazy, vyňaté zákazy, možnost výjimky a úpravu skládek, jsou textově

---

⁷¹ „*V mimořádných případech může vláda republiky povolit výjimky z ustanovení odstavce 1 písm. a), e) a h) č. 3 a 4.*“ - § 2 odst. 3 nařízení č. 40/1978 Sb.

⁷² Tato výjimka je udělována v řízení zahájeném na žádost formou rozhodnutí. viz – HORÁČEK, Zdeněk. *Vodní zákon: s aktualizovaným podrobným komentářem po roce účinnosti nového občanského zákoníku k 15. 3. 2015*. Praha: Soudy, 2015. Paragrafy do kapsy, str. 92

⁷³ Stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí Lyžařský areál Kouty nad Desnou - Č.j.: 570/2040/2765/07/Ku – Ministerstvo životního prostředí, 3. 4. 2017 https://portal.cenia.cz/eiasea/download/.../OV8053_zaveryStan.doc

⁷⁴ § 1 odst. 2 nařízení č. 10/1979 Sb.

totožné s předešlým nařízením až na samozřejmé odlišnosti v účinnosti nařízení. Ani v nařízení vlády č. 10/1979 Sb. nelze použít zákaz z ustanovení § 2 odst. 1 písm. h) nařízení vlády č. 10/1979 Sb., jelikož v ustanovení § 28 odst. 2 tento zákaz není uveden.

2.3.3 Nařízení vlády č. 85/1981 Sb.

Posledním nařízením, vydaným podle ustanovení § 18 starého vodního zákona, stanovujícím chráněné oblasti přirozené akumulace vod, je nařízení vlády č. 85/1981 Sb. o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Chebská pánev a Slavkovský les, Severočeská křída, Východočeská křída, Polická pánev, Třeboňská pánev a Kvartér řeky Moravy. Hranice těchto šesti chráněných oblastí jsou stejně jako u předchozího nařízení vlády č. 10/1979 Sb. stanoveny textově v příloze nařízení.

Nařízení vlády č. 85/1981 Sb. je, především z důvodu orientace na ochranu akumulace podzemích vod formovaných v sedimentárních pánevních a kvartérních pořičních oblastech⁷⁵, odlišné od předešlých nařízení vlády v ustanovení § 2 odst. 1 písm. e) – zákaz těžby nerostů. Vedle výjimky pro těžbu nerostů v kamenolomech, která je obsažena i v předešlých nařízeních, obsahuje toto nařízení výjimky pro těžbu: štěrků, písků a štěrkopísků⁷⁶; všech druhů uhlí⁷⁷; ostatních vyhrazených nerostů⁷⁸. Nejedná se ale o výjimky, které by zmenšovaly rozsah ochrany vod. Naopak povolování těžby štěrků, písků a štěrkopísků, upravených v ustanovení § 2 odst. 1 písm. e) bod 1 nařízení vlády č. 85/1981 Sb., je podmíněno následným vodohospodářským využitím prostoru a použitím vhodné technologie těžby, která zabrání jakékoli kontaminaci podzemní vody, přičemž je nutné projednat okolnosti konkrétního případu s vodoprávním úřadem.⁷⁹

---

⁷⁵ HORÁČEK, Zdeněk. Vodní zákon: s aktualizovaným podrobným komentářem po roce účinnosti nového občanského zákoníku k 15. 3. 2015. Praha: Sondy, 2015. Paragrafy do kapsy, str. 92

⁷⁶ „...budou-li časový postup a technologie těžby přizpůsobeny možností následného vodohospodářského využití prostoru ložiska.“ - § 2 odst. 1 písm. e) bod 1 nařízení č. 85/1981 Sb.

⁷⁷ „...nedojde-li k narušení důležitých funkcí území z hlediska ochrany životního prostředí.“ - § 2 odst. 1 písm. e) bod 3 nařízení č. 85/1981 Sb.

⁷⁸ „...nedojde-li k většímu plošnému odkrytí než 10 ha.“ - § 2 odst. 1 písm. e) bod 4 nařízení č. 85/1981 Sb.

⁷⁹ HORÁČEK, Zdeněk. Vodní zákon: s aktualizovaným podrobným komentářem po roce účinnosti nového občanského zákoníku k 15. 3. 2015. Praha: Sondy, 2015. Paragrafy do kapsy, str. 92

Nařízení vlády č. 85/1981 Sb. obsahuje v ustanovení § 2 odst. 1 písm. h) zákaz provádět geologické a hydrogeologické průzkumné práce a v ustanovení § 2 odst. 1 písm. i) zákaz provádět výstavbu. Oba tyto zákazy jsou nad rámec ustanovení § 28 odst. 2 vodního zákona, nemají zákonnou oporu, a proto je nelze uplatnit.

V roce 1996 povolila vláda usnesením výjimku⁸⁰ podle ustanovení § 2 odst. 3 nařízení vlády č. 85/1981 Sb., kdy vláda může v mimořádných případech povolit výjimku, z § 2 odst. 1 písm. e) bodu 1. Nařízení vlády č. 85/1981 Sb., o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Chebská pánev a Slavkovský les, Severočeská křída, Východočeská křída, Polická pánev, Přeloučská pánev a Kvartér řeky Moravy. Výjimka na těžbu zeminy v CHOPAV Kvartér řeky Moravy na stavbu dálničního hraničního přechodu Břeclav – dálnice byla dána Ministerstvu financí.

2.4 Zákazy

Jak uvádí § 28 odst. 2 vodního zákona, v chráněných oblastech přirozené akumulace vod se v rozsahu stanoveném nařízením vlády zakazuje:

- b) zmenšovat rozsah lesních pozemků,
- c) odvodňovat lesní pozemky,
- d) odvodňovat zemědělské pozemky,
- e) těžit rašelinu,
- f) těžit nerosty povrchovým způsobem nebo provádět jiné zemní práce, které by vedly k odkrytí souvislé hladiny podzemních vod,
- g) těžit a zpracovávat radioaktivní suroviny,
- h) ukládat radioaktivní odpady,
- i) ukládat oxid uhličitý do hydrogeologických struktur s využitelnými nebo využívanými zásobami podzemních vod.

---

⁸⁰ usnesení vlády č. 173/1996 UV

2.4.1 Zákaz zmenšovat rozsah lesních pozemků

Lesy působí významným způsobem na vodní poměry, jednou z hlavních mimoprodukčních funkcí lesa je akumulace vody. Zákaz zmenšovat rozsah lesních pozemků je způsobem, jak naplnit cíle institutu CHOPAV. Cíl právní úpravy ochrany lesa, zachovat celkové plochy pozemků určených k plnění funkce lesa⁸¹, se shoduje s předmětem zákazu zmenšovat rozsah lesních pozemků podle vodního zákona. Podle zákona č. 289/1995 Sb. (lesní zákon) se rozumí lesem „*lesní porosty s jejich prostředím a pozemky určené k plnění funkce lesa*.“⁸² Pozemky určené k plnění funkce lesa jsou v lesním zákoně upraveny v ustanovení § 3 odst. 1 písmeny a) a b). Lesní pozemky⁸³, termín použitý v zákazu § 28 odst. 2 písm. a) vodního zákona, definuje lesní zákon jako „*pozemky s lesními porosty a plochy, na nichž byly lesní porosty odstraněny za účelem obnovy, lesní průseky a nezpevněné lesní cesty, nejsou-li širší než 4 m, a pozemky, na nichž byly lesní porosty dočasně odstraněny na základě rozhodnutí orgánu státní správy lesů podle § 13 odst. 1 tohoto zákona (dále jen "lesní pozemky")*.“⁸⁴

Na jiné pozemky podle § 3 odst. 1 písm. b) lesního zákona nespadá rozsah zákazů⁸⁵ institutu CHOPAV. To vychází jak z legální definice⁸⁶ jiných pozemků a charakteru těchto pozemků⁸⁷, tak z nepoužití označení jiné pozemky v dalších zákonech. Příkladem je případ, kdy označení lesní pozemky používá v § 3 odst. 2 katastrální zákon, který uvádí, jak se člení pozemky podle druhů. Označení lesní pozemky je použito i v příloze vyhlášky č. 357/2013 Sb. Zmíněný zákon i vyhláška

---

⁸¹ DAMOHORSKÝ, Milan, Jaroslav DROBNÍK, Martin SMOLEK, Michal SOBOTKA a Vojtěch STEJSKAL. Právo životního prostředí. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. Právnícké učebnice. ISBN 9788074003387, str. 320

⁸² § 2 písm. b) zákon č. 289/1995 Sb.

⁸³ „*Jedná se o legislativní zkratku jedné skupiny pozemků určených k plnění funkcí lesa.*“ Viz – SNOPKOVÁ, Tereza, Věra DUBANSKÁ, David HADROUŠEK, et al. Slovník pojmů užívaných v právu životního prostředí. Praha: Arch, 2004. Stavební právo. ISBN 8086165957, str. 140

⁸⁴ § 3 odst. 1 písm. a) zákon č. 289/1995 Sb.

⁸⁵ § 28 odst. 2 písm. a), b) zákon č. 254/2001 Sb.

⁸⁶ § 3 odst. 1 písm. b) zákon č. 289/1995 Sb.

⁸⁷ Z logiky věci by ve smyslu institutu CHOPAV nebylo co zakazovat, protože tyto pozemky nejsou zalesněny. Jde např. o: zpevněné lesní cesty, drobné vodní plochy, pozemky nad horní hranicí dřevinné vegetace (hole).

převzaly charakteristiku lesního pozemku tak, jak je upravena v lesním zákoně.⁸⁸ Lesní pozemek nacházející se v CHOPAV je chráněn třemi zákony.⁸⁹

Všechny lesní pozemky (lesy) musejí být zařazeny podle kategorizace lesů⁹⁰, to se týká i lesů v CHOPAV. Lesy v CHOPAV jsou minimálně subsidiárně zařazeny mezi lesy hospodářské. O zařazení lesů do kategorie lesů ochranných i lesů zvláštního určení rozhoduje orgán státní správy lesů na návrh vlastníka lesa nebo z vlastního podnětu.⁹¹ Při zařazování lesů do kategorie lesů zvláštního určení z důvodů zvýšené funkce vodoochranné podle ustanovení § 8 odst. 2 písm. e) lesního zákona může docházet k pochybnostem, protože tento důvod může být současně důvodem pro zařazení lesa do kategorie lesa ochranného.⁹² Orgán státní správy lesů by měl v takových případech zohlednit místní podmínky lesa, a pokud dojde k závěru, že les splňuje předpoklady lesů ochranných⁹³, měl by tyto lesy zařadit do kategorie lesů ochranných.⁹⁴

Ke zmenšení rozsahu lesního pozemku může dojít pouze právní cestou odnětím pozemků plnicích funkcí lesa podle ustanovení § 13 odst. 1 lesního zákona⁹⁵ na základě rozhodnutí příslušného orgánu státní správy lesa. Těžbou dříví, jež je hlavní produkční funkcí lesa, nedojde ke zmenšení rozsahu lesního pozemku, ale jeho mimoprodukční funkce zadržovat vodu se zmenší. Podmínky pro těžbu dříví stanovují lesní hospodářské plány a lesní hospodářské osnovy.⁹⁶

Zákaz zmenšovat rozsah lesních pozemků není absolutní, nařízení vlády⁹⁷, vymezující oblasti CHOPAV, shodně upravují v § 2 odst. 1 písm. a) nařízení rozsah zákazu zmenšovat lesní pozemky. Text § 2 odst. 1 písm. a) nařízení vlády zní: „*V chráněných vodohospodářských oblastech se zakazuje: zmenšovat rozsah lesních pozemků v jednotlivých případech o více než 25 ha; v jednotlivé chráněné vodohospodářské oblasti smí být celkově rozsah lesních pozemků*

---

⁸⁸ DROBNÍK, Jaroslav. *Lesní zákon: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 9788073574253, str. 7

⁸⁹ Ochrana vychází z lesního zákona č. 289/1995 Sb., ze zákona o ochraně a krajiny č. 114/1992 Sb. (les je významným krajinným prvkem podle ustanovení § 3 odst. 1 písm. b), a z vodního zákona č. 254/2001 Sb.

⁹⁰ viz § 6 zákon č. 289/1995 Sb.

⁹¹ § 7 odst. 2, § 8 odst. 3 zákon č. 289/1995 Sb.

⁹² DROBNÍK, Jaroslav. *Lesní zákon: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 9788073574253, str. 19, k odst. 2, bod 3

⁹³ § 7 odst. 1 a) až b) zákon č. 289/1995 Sb.

⁹⁴ DROBNÍK, Jaroslav. *Lesní zákon: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 9788073574253, str. 19, k odst. 2, bod 3

⁹⁵ § 13 odst. 1 zákon č. 254/2001 Sb.

⁹⁶ § 24 a § 25 zákon č. 289/1995 Sb.

⁹⁷ nařízení č. 40/1978 Sb., č. 10/1979 Sb., č. 85/1981 Sb.

snížen nejvýše o 500 ha proti stavu ke dni nabytí účinnosti tohoto nařízení.⁹⁸ Určení kvóty 25 ha je nutné z důvodu, aby nedocházelo v jednotlivých případech ke zmenšování lesního pozemku na velkém rozsahu. Stanovení celkové výměry, nejvýše 500 ha, o kterou smí být celkově rozsah lesních pozemků snížen proti stavu ke dni nabytí účinnosti konkrétního nařízení vlády, představuje limit, který nelze přesáhnout. Nestanovení stropu by mohlo vést ke ztrátě lesních pozemků v oblastech CHOPAV.

Režim CHOPAV má vliv pouze na rozlohu lesa, ale kvalitu (skladbu) lesa už neupravuje. Přitom vhodná druhová skladba dřevin výrazně ovlivňuje retenční schopnosti lesa. Na tento aspekt pamatuje lesní zákon v ustanovení § 32 odst. 5, podle něhož má vlastník lesa povinnost zvyšovat odolnost lesa a jeho stabilitu zejména vhodnou druhovou skladbou dřevin.

2.4.2 Zákaz odvodňovat lesní pozemky

Zákaz odvodňovat lesní pozemky míří na situaci, kdy lesní pozemky z hlediska institutu CHOPAV naplňují svoji funkci, tedy akumulují vodu. Tento zákaz má za cíl nezmenšovat naakumulované množství vody lidským zásahem. Je zakázáno měnit dochované přírodní podmínky. Kdyby to nebylo zakázáno, mohlo by dojít odvodňovacími opatřeními ke změně vodních poměrů. Úbytek množství vody na lesních pozemcích má za následek vysychání lesů, snížení výparů, erozi půdy, úbytek biodiverzity. Konkrétní nařízení vlády shodně uvádějí v ustanoveních § 2 odst. 1 písm. b): „v chráněných vodohospodářských oblastech se zakazuje odvodňovat lesní pozemky ve výměře přesahující 250 ha souvislé plochy.“⁹⁹ Účelem stanovení hodnoty plošného obsahu lesního pozemku je předcházení vzniku negativních jevů, ke kterým může docházet při odvodňování na velké souvislé ploše lesního pozemku.

Zákaz odvodňovat lesní pozemky je podpořen ustanovením § 20 odst. 1 písm. m) lesního zákona, jenž zakazuje v lesích narušovat vodní režim. Přesto může docházet na lesních pozemcích k melioracím zaměřeným na ochranu půdy a péči o vodohospodářské poměry podle ustanovení § 35 lesního zákona.

---

⁹⁸ §2 odst. 1 písm. a) nařízení č. 40/1978 Sb., č. 10/1979 Sb., č. 85/1981 Sb.

⁹⁹ § 2 odst. 1 písm. b) nařízení č. 40/1978 Sb., č. 10/1979 Sb., č. 85/1981 Sb.

2.4.3 Zákaz odvodňovat zemědělské pozemky

Pro správnou interpretaci zákazu odvodňovat zemědělské pozemky je nutné vyjasnit, co jsou zemědělské pozemky a kde jsou zemědělské pozemky upraveny. Katastr nemovitostí v § 3 odst. 2 říká, že zemědělskými pozemky jsou orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady a trvalé travní porosty (dříve louky a pastviny¹⁰⁰).¹⁰¹ Toto rozdělení zemědělských pozemků je systémem účelové kategorizace katastrálního zákona.¹⁰² Charakteristika a způsoby využití druhů pozemků podle katastrálního zákona jsou stanoveny v příloze Vyhlášky o katastru nemovitostí.¹⁰³ Nelze pominout úpravu zákona o ochraně zemědělského půdního fondu, kde je definován zemědělský půdní fond v ustanovení § 1 odst. 1¹⁰⁴, jež tvoří: „*pozemky zemědělsky obhospodařované, to je orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady, trvalé travní porosty a půda, která byla a má být nadále zemědělsky obhospodařována, ale dočasně obdělávána není (dále jen „zemědělská půda“)*“.¹⁰⁵ Druhové vymezení zemědělského pozemku v katastrálním zákoně se shoduje s druhovým vymezením zemědělské půdy v zákoně o ochraně ZPF. Zemědělský pozemek je ekvivalentem pro zemědělský půdní fond. Odlišností je, že zákon o ochraně ZPF zmiňuje i zemědělskou půdu, která byla a má být nadále zemědělsky obhospodařována, ale dočasně obhospodařována není. Jedná se o půdu dočasně zemědělsky neobhospodařovanou. Katastr nemovitostí je veřejným seznamem podle občanského zákoníku¹⁰⁶, který je tvořen soubory údajů o nemovitých věcech. Hlavním účelem katastru nemovitostí je ochrana práv k nemovitostem, což je úzce spjato s jeho funkcí evidenční a informační.

Zákon o ochraně zemědělského půdního fondu chrání vodní poměry v ustanovení § 4 odst. 1 písm. c), kde v zásadách plošné ochrany ZPF stanovuje pro nezbytný případ odnětí zemědělské

---

¹⁰⁰ *Katastrální zákon: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Rekodifikace. ISBN 9788074787034, str. 43, k odst. 2

¹⁰¹ § 3 odst. 2 zákon č. 256/2013 Sb.

¹⁰² FRANKOVÁ, Martina, Jaroslav DROBNÍK, Karolína ŽÁKOVSKÁ a Petra HUMLÍČKOVÁ. *Úvod do pozemkového práva*. Beroun: Eva Rozkotová, 2014. ISBN 9788087488195, str. 45

¹⁰³ Bod 1 a 2 přílohy vyhláška č. 357 /2013 Sb.

¹⁰⁴ „*Zemědělský půdní fond je základním přírodním bohatstvím naší země, nenahraditelným výrobním prostředkem umožňujícím zemědělskou výrobu a je jednou z hlavních složek životního prostředí. Ochrana zemědělského půdního fondu, jeho zvelebování a racionální využívání jsou činnosti, kterými je také zajišťována ochrana a zlepšování životního prostředí.*“ §1 odst. 1 zákon č. 334/1992 Sb.

¹⁰⁵ § 1 odst. 2 zákon č. 334/1992 Sb.

¹⁰⁶ § 980 až 986, § 3064, § 3065 zákon č. 89/2012 Sb.

půdy ze ZPF nutnost, co nejméně narušovat hydrologické a odtokové poměry v území, v němž dochází k odněti.

Zemědělský pozemek je nutno využívat nejen podle jeho účelového určení, ale také v souladu s povinnostmi, které jsou pro užívání zemědělské půdy stanoveny zvláštními předpisy.¹⁰⁷ Jedním z těchto předpisů je vodní zákon, jehož § 28 odst. 2 písm. c) říká: „*v chráněných oblastech přirozené akumulace vod se v rozsahu stanoveném nařízením vlády zakazuje odvodňovat zemědělské pozemky.*“ Odvodňování zemědělských pozemků v podmínkách České republiky může přinášet i pozitiva, jimiž jsou vzestup a ustálení produkce zemědělských plodin nebo zlepšení přístupnosti a obdělávatelnosti zemědělských pozemků.¹⁰⁸

Na odvodňování zemědělských pozemků, v chráněných oblastech přirozené akumulace vod, je nahlíženo z hlediska institutu CHOPAV jako na negativní. Následkem odvodnění může nastat urychlení odtoku vod z krajiny, zvýšení teploty půdy, snížení objemu podzemních vod nebo eroze orné půdy. Nařízení vlády č. 40/1978 Sb. a nařízení vlády č. 10/1979 Sb. upřesňují zákaz tak, že zakazují odvodňovat zemědělské pozemky ve výměře přesahující 50 ha souvislé plochy, pokud nebude na základě hydrologického průzkumu prokázáno, že odvodnění neohrozí kapacitu jímací oblasti.¹⁰⁹ Nařízení vlády č. 85/1981 Sb. je v rámci zákazu odvodňovat zemědělské pozemky stejné jako předchozí nařízení, až na to, že v ustanovení § 2 odst. 1 písm. c) obsahuje jinou podmínku. Touto odchylkou je, že odvodnění neohrozí oběh podzemních vod¹¹⁰ namísto kapacity jímací oblasti. To potvrzuje, že nařízení vlády č. 85/1981 Sb. směřuje především na ochranu podzemních vod.

---

¹⁰⁷ FRANKOVÁ, Martina, Jaroslav DROBNÍK, Karolína ŽÁKOVSKÁ a Petra HUMLÍČKOVÁ. *Úvod do pozemkového práva*. Beroun: Eva Rozkotová, 2014. ISBN 9788087488195, str. 199

¹⁰⁸ Přednáška z odvodňovacích staveb, Vodní hospodářství krajiny 1, doc. Ing. Jana Valentová, CSc., Ing. Pavla Schwarzová, Ph.D., ČVUT v Praze – Fakulta stavební, Katedra hydromeliorací a krajinného inženýrství, 23. 3. 2017, http://storm.fsv.cvut.cz/data/files/předměty/VK1/odvodnění/prednasky/odvodnovaci_stavbyVK1_1_el.pdf

¹⁰⁹ § 2 odst. 1 písm. c) nařízení vlády č. 40/1978 Sb., § 2 odst. 1 písm. c) nařízení vlády č. 10/1979 Sb.

¹¹⁰ „V chráněných vodohospodářských oblastech se zakazuje odvodňovat u zemědělských pozemků více než 50 ha souvislé plochy, pokud se neprokáže na základě hydrogeologického zhodnocení, že odvodnění neohrozí oběh podzemních vod.“

2.4.4 Zákaz těžit rašeliny

Dalším z nástrojů ochrany institutu CHOPAV je zákaz těžit rašeliny v rozsahu stanoveném nařízením vlády.¹¹¹ Rašelina je organická půda vznikající obvykle na stanovištích zaplavovaných vodou nebo trvale zaplavených, jejichž specifická vegetace je schopna po odumření tvořit rašeliny.¹¹² Proces těžby rašeliny je rozvržen do několika fází. Před vlastní těžbou rašeliny musí dojít k vyschnutí rašeliniště, čehož se docílí odvodněním rašeliniště. Aby nedocházelo k porušení přirozené akumulace vod v oblastech CHOPAV na místech rašelinišť, začlenil zákonodárce zákaz těžit rašeliny do institutu CHOPAV. Rašelina se podle zákona č. 44/1988 Sb. (horní zákon) nepovažuje za nerost¹¹³, tudíž se tento zákon nevztahuje na úpravu těžby rašeliny. Zákon č. 164/2001 Sb. (lázeňský zákon) označuje rašeliny za peloid, je-li přirozeně se vyskytující přírodním léčivým zdrojem¹¹⁴, vedle toho je rašelina substrátem, tudíž látkou sloužící k zakořeňování a pěstování rostlin, jak uvádí zákon č. 156/1998 Sb. (zákon o hnojivech).¹¹⁵ Právní úprava těžby rašeliny, nejedná-li se o přírodní léčivý zdroj¹¹⁶, se nachází v právních předpisech vydaných v druhé polovině padesátých let. Jedná se o Zákonné opatření předsednictva Národního shromáždění o těžbě rašelin č. 61/1956 Sb. a Vyhlášku ministerstva zemědělství a lesního hospodářství, kterou se vydávají podrobnější předpisy o těžbě rašelin, č. 151/1957 Ú.l. Ve vyhlášce č. 151/1957 Ú.l. jsou rašeliny popsány jako „*organické hmoty, které vznikly nedokonalým rozkladem rašeliništních rostlin a obsahují více než 50 % spalitelných látek*“¹¹⁷ a rašeliništěm je myšleno „*přirozené ložisko rašelin o mocnosti rašelinné vrstvy nejméně 50 cm v neodvodněném stavu, nepočítaje v to vrstvu živého rostlinného krytu*“.¹¹⁸ Právní předpisy upravující těžbu rašeliny

---

¹¹¹ § 28 odst. 2 písm. b) zákon č. 254/2001 Sb.

¹¹² MUŽÁK, Petr a Hana KLÁŠTERECKÁ. Rašeliny, jejich využití a ochrana zdrojů. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně – Lesnická a dřevařská fakulta, 2007, 17. 3. 2017 <http://ldf.mendelu.cz/ugp/wp-content/ugp-files/attachment/rašeliny.pdf> -

¹¹³ § 2 odst. 2 písm. c) zákon č. 44/1988 Sb.

¹¹⁴ § 2 odst. 1 zákon č. 164/2001 Sb.

¹¹⁵ § 2 písm. k) zákon č. 156/1998 Sb.

¹¹⁶ „*Toto zákonné opatření se nevztahuje na rašeliniště prohlášená za přírodní léčivý zdroj podle zákona č. 43/1955 Sb., o československých lázních a zřídlech.*“ viz. - § 10 opatření č. 61/1956 Sb., právní úprava zákona č. 43/1955 Sb. přešla na zákon č. 164/2001 Sb. (současný lázeňský zákon)

¹¹⁷ § 1 odst. 1 vyhláška č. 151/1957 Ú.l.

¹¹⁸ § 1 odst. 2 vyhláška č. 151/1957 Ú.l.

jsou podle Ministerstva zemědělství zastaralé a nevyhovující¹¹⁹, jsou praxí překonané, a tak přistoupilo během roku 2016 k předložení návrhu zákona o těžbě rašeliny.

Ministerstvo zemědělství poukazuje na nedostatky současné právní úpravy: již neexistující struktura státní správy, možnost poškození nebo zničení významného krajinného prvku (tedy i rašeliniště) nebo ohrožení či oslabení jeho ekologicko – stabilizační funkce, komplikovanost a z toho vyplývající obtížná aplikace, nesrozumitelnost a nejasný výklad právní úpravy¹²⁰, a proto v Důvodové zprávě k návrhu zákona o těžbě rašeliny navrhuje, aby došlo k „vytvoření vlastního právního předpisu, který by přesně vymezil zásady průzkumu a těžby rašeliny a zajistil odpovídající požadavky ochrany životního prostředí včetně sankcí za porušení stanovených povinností a postavení příslušných orgánů státní správy.“¹²¹

Dále jsou rašeliniště chráněna podle zákona o ochraně přírody a krajiny, který v § 3 odst. 1 písm. b) považuje rašelinu za významný krajinný prvek¹²² a chrání ji před poškozováním a ničením.¹²³ Nachází-li se rašelina ve zvláště chráněných územích podle § 14 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny, přísluší jí ochrana hodná konkrétní kategorie zvláště chráněného území.¹²⁴ Zákaz těžit rašelinu v rozsahu nařízení vlády 40/1978 Sb. a 10/1979 Sb. zní: „V chráněných vodohospodářských oblastech se zakazuje těžit rašelinu v množství přesahujícím 500 000 m³ v jedné lokalitě, pokud nebude na základě hydrologického průzkumu prokázáno, že těžba rašeliny neohrozí kapacitu jímací oblasti.“¹²⁵ Znění ustanovení § 2 odst. 1 písm. d) nařízení vlády č. 85/1981 Sb. se odlišuje od předchozích dvou nařízení. „V chráněných vodohospodářských oblastech se zakazuje těžit rašelinu v množství přesahujícím 500 tisíc m³ v jedné lokalitě, pokud se neprokáže na základě hydrogeologického zhodnocení, že těžba rašeliny neohrozí oběh podzemních vod; zákaz se nevztahuje na těžbu rašeliny z přírodních léčivých zdrojů.“¹²⁶ Vymezení zákazu těžit rašelinu v nařízení č. 85/1981 Sb. cílí na zachování stavu a oběhu podzemních vod.

---

¹¹⁹ Jak uvádí Předkládací zpráva k Návrhu zákona o těžbě rašeliny, 17. 3. 2017 <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNABFC64Y2>

¹²⁰ Důvodová zpráva k Návrhu zákona o těžbě rašeliny, 17. 3. 2017 <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNABFC64Y2>

¹²¹ viz. - předchozí poznámka pod čarou

¹²² § 3 odst. 1 písm. b) zákon č. 114/1992 Sb.

¹²³ „K zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku nebo ohrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce, si musí ten, kdo takové zásahy zamýšlí, opatřit závazné stanovisko orgánu ochrany přírody.“ § 4 odst. 2 zákon č. 114/1992 Sb.

¹²⁴ § 14 odst. 1, 2 zákon č. 114/1992 Sb.

¹²⁵ § 2 odst. 1 písm. d) nařízení vlády č. 40/1978 Sb. a § 2 odst. 1 písm. d) nařízení vlády č. 10/1979 Sb.

¹²⁶ § 2 odst. 1 písm. d) nařízení vlády č. 85/1981 Sb.

2.4.5 Zákaz těžit nerosty povrchovým způsobem nebo provádět jiné zemní práce, které by vedly k odkrytí souvislé hladiny podzemních vod

Zákaz týkající se těžby nerostů zní: „*V chráněných oblastech přirozené akumulace vod se v rozsahu stanoveném nařízením vlády zakazuje těžit nerosty povrchovým způsobem nebo provádět jiné zemní práce, které by vedly k odkrytí souvislé hladiny podzemních vod.*“¹²⁷ Hornickou činnost upravuje vedle dalších zákonů¹²⁸ především zákon č. 44/1988 Sb. (horní zákon), jenž obsahuje jak pozitivní, tak negativní vymezení pojmu nerost. Pozitivní vymezení podle ustanovení § 2 odst. 1 horního zákona zní „*za nerosty se podle tohoto zákona považují tuhé, kapalné a plynné části zemské kůry.*“¹²⁹ Ustanovení § 2 odst. 2 horního zákona stanovuje, které suroviny nepovažuje za nerost.¹³⁰ Ustanovení horního práva na tyto suroviny nespádají. Účely horního zákona a dalších zákonů upravujících hornickou činnost necílí primárně na ochranu životního prostředí, životní prostředí je chráněno v rámci hornické činnosti, tyto předpisy míří svoji pozornost především na hospodárné využívání nerostného bohatství.¹³¹ Ochrana životního prostředí se prosazuje skrz průřezové a složkové předpisy práva životního prostředí, podle kterých lze povolovat nebo vykonávat hornickou činnost. Učebnice práva životního prostředí říká: „*cílem ochrany životního*

---

¹²⁷ § 28 odst. 2 písm. e) zákon č. 254/2001 Sb.

¹²⁸ dalšími zákony jsou: zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a státní báňské správě, zákon č. 62/1988 Sb., o geologických pracích a o Českém geologickém úřadu, zákon č. 157/2009 Sb., o nakládání s těžebním odpadem

¹²⁹ § 2 odst. 1 zákon č. 44/1988 Sb.

¹³⁰ Za nerosty se podle tohoto zákona nepovažují

- vody s výjimkou mineralizovaných vod, z nichž se mohou průmyslově získávat vyhrazené nerosty,
- přírodní léčivé vody a přírodní stolní minerální vody, i když se z nich mohou průmyslově získávat vyhrazené nerosty, dále léčivá bahna a ostatní produkty přírodních léčivých zdrojů,
- rašelina,
- bahno, písek, štěrk a valouny v korytech vodních toků, pokud neobsahují vyhrazené nerosty v dobyvatelném množství,
- kulturní vrstva půdy, která je vegetačním prostředím rostlinstva.

§ 2 odst. 2 zákon č. 44/1988 Sb.

¹³¹ JANČÁŘOVÁ, Ilona, Jana DUDOVÁ, Jakub HANÁK, Milan PEKÁREK, Ivana PRŮCHOVÁ a Jana TKÁČIKOVÁ. *Právo životního prostředí: zvláštní část*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. Učebnice Právnické fakulty MU. ISBN 9788021080416, str. 481

prostředí v hornictví není zamezit (až na výjimky) vyhledávání ložisek nerostů, těžbě nerostů a jiným činnostem v hornictví...“¹³²

Vodní zákon je složkovým zákonem, na jehož základě může být zakázáno těžít nerosty povrchovým způsobem nebo provádět jiné zemní práce, které by vedly k odkrytí souvislé hladiny podzemních vod. Nařízení vlády č. 40/1978 Sb. a č. 10/1979 Sb. v ustanovení § 2 odst. 1 písm. e) upravují rozsah zákonného zákazu takto: „*v chráněných vodohospodářských oblastech se zakazuje těžít nerosty povrchovým způsobem nebo provádět jiné zemní práce, které by vedly k odkrytí souvislé hladiny podzemních vod. Tento zákaz se nevztahuje na kamenolomy, v nichž je nutno přejít k polojámové nebo jámové těžbě, a nedojde-li k většímu plošnému odkrytí než 10 ha.*“¹³³ Zákaz v nařízení vlády č. 85/1981 Sb., které směřuje svoji úpravu především na ochranu podzemních vod, zní následovně: „*V chráněných vodohospodářských oblastech se zakazuje těžít nerosty povrchovým způsobem nebo provádět jiné zemní práce, které by vedly k odkrytí souvislé hladiny podzemních vod; zákaz se nevztahuje na těžbu:*

- 1. štěrků, písků a štěrkopísků, budou-li časový postup a technologie těžby přizpůsobeny možnostem následného vodohospodářského využití prostoru ložiska,*
- 2. v kamenolomech, v nichž je nutno přejít k polojámové nebo jámové těžbě a nedojde-li k většímu plošnému odkrytí než 10 ha,*
- 3. všech druhů uhlí¹³⁴, nedojde-li k narušení důležitých funkcí území z hlediska ochrany životního prostředí,*
- 4. ostatních vyhrazených nerostů¹³⁵, nedojde-li k většímu plošnému odkrytí než 10 ha.*¹³⁶

Vláda v nařízení vlády č. 85/1981 Sb. významně rozšířila oproti předchozím nařízením rámec těžeb, na které se zákaz nevztahuje. Jde o těžby nerostů, při kterých, budou-li dodržovány stanovené podmínky v nařízení, neohrozí množství podzemních vod a jejich oběh.

---

¹³² DAMOHORSKÝ, Milan, Jaroslav DROBNÍK, Martin SMOLEK, Michal SOBOTKA a Vojtěch STEJSKAL. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. Právnícké učebnice. ISBN 9788074003387, str. 561

¹³³ § 2 odst. 1 písm. e) nařízení vlády č. 40/1978 Sb. a § 2 odst. 1 písm. e) nařízení vlády č. 10/1979 Sb.

¹³⁴ § 3 odst. 1 zákona č. 41/1957 Sb., o využití nerostného bohatství (horní zákon), který byl zrušen a nahrazen zákonem č. 44/1988 Sb.

¹³⁵ viz. předešlá poznámka pod čarou

¹³⁶ § 2 odst. 1 písm. e) nařízení č. 85/1981 Sb.

2.4.6 Zákaz těžit a zpracovávat radioaktivní suroviny

Další zákaz stanovený vodním zákonem v institutu CHOPAV zní: „*V chráněných oblastech přirozené akumulace vod se v rozsahu stanoveném nařízením vlády zakazuje těžit a zpracovávat radioaktivní suroviny.*“¹³⁷ Těžba radioaktivních surovin spadá pod režim zákona č. 44/1988 Sb. (horní zákon), kde jsou radioaktivní nerosty zařazeny mezi vyhrazené nerosty v ustanovení § 3 odst. 1 písm. a).¹³⁸ Vedle toho je nutné zmínit úpravu zákona č. 263/2016 Sb. (atomový zákon), který nabyl účinnosti k 1. 1. 2017. Zpracovávání radioaktivních surovin je činností, při které dochází k manipulaci nebo k získávání radioaktivních surovin. Zpracováním je i činnost, při které probíhá uměle vyvolané ionizující záření.¹³⁹ Účelem zákazu těžit a zpracovávat radioaktivní suroviny je především ochrana vody z hlediska jakosti. Při těžbě či zpracování radioaktivních surovin může dojít k nechtěnému úniku radioaktivní látky¹⁴⁰ ze zdroje ionizujícího záření¹⁴¹, tím může dojít ke kontaminaci podzemních a následně i povrchových vod.

Nařízení vlády č. 40/1978 Sb., č. 10/1979 Sb., č. 85/1981 Sb. konkretizují rozsah zákazu následovně: „*V chráněných vodohospodářských oblastech se zakazuje těžit a zpracovávat radioaktivní suroviny, u nichž není zajištěno zneškodňování odpadů v souladu s předpisy na ochranu jakosti vod.*“¹⁴² Stanovení předpokladu, který je vymezen v nařízení, je naplněním principu prevence. Nařízení zakazují činnosti spojené s radioaktivními surovinami, při kterých není zajištěno zneškodňování odpadů, jakožto druhotných surovin vznikajících při primární činnosti, v souladu s předpisy na ochranu jakosti vod.

---

¹³⁷ § 28 odst. 2 písm. f) zákon č. 254/2001 Sb.

¹³⁸ § 3 odst. 1 písm. a) zákon č. 44/1988 Sb.

¹³⁹ „*Ionizující záření je proud hmotných částic nebo elektromagnetické záření (o vlnové délce <100 nm s frekvencí> 3.10¹⁵ Hz) doprovázející změnu energetického stavu nebo složení jádra atomu.*“ - DAMOHORSKÝ, Milan, Jaroslav DROBNÍK, Martin SMOLEK, Michal SOBOTKA a Vojtěch STEJSKAL. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. Právnícké učebnice. ISBN 9788074003387, str. 449

¹⁴⁰ „*Pro účely tohoto zákona se rozumí radioaktivní látkou jakákoliv látka, která obsahuje radionuklid nebo je jím kontaminovaná v míře, která z hlediska možného ozáření vyžaduje regulaci podle tohoto zákona.*“ § 2 odst. 2 písm. b) zákon č. 263/2016 Sb.

¹⁴¹ „*Pro účely tohoto zákona se rozumí zdrojem ionizujícího záření radioaktivní látka a předmět nebo zařízení ji obsahující nebo uvolňující, nebo generátor záření, kterým je zařízení způsobilé generovat ionizující záření.*“ § 2 odst. 2 písm. c) zákon č. 263/2016 Sb.

¹⁴² § 2 odst. 2 písm. f) nařízení č. 40/1978 Sb., § 2 odst. 2 písm. f) nařízení č. 10/1979 Sb., § 2 odst. 2 písm. f) nařízení č. 85/1981 Sb.

Je nutné zmínit, že v současné době neprobíhá na území České republiky aktivní těžba radioaktivních surovin. Poslední aktivní těžba na ložisku Rožná byla ukončena k 31.12.2016 na základě Usnesení vlády č. 50 ze dne 25.1.2016.¹⁴³

2.4.7 Zákaz ukládat radioaktivní odpady

V České republice se pro zneškodnění radioaktivního odpadu používá metoda hlubinného uložení pod zemský povrch. Zákaz ukládat radioaktivní odpady v chráněných oblastech přirozené akumulace vod chrání vodní poměry před kontaminací radioaktivním odpadem. V CHOPAV dochází k proudění podzemních vod, tudíž zákaz ukládat radioaktivní odpad v CHOPAV vylučuje možnost, při které může dojít k průniku podzemní vody do úložiště a následné korozi a poškození kontejnerů s radioaktivním odpadem. Působnost Zákona o odpadech a o změně některých dalších zákonů č. 185/2001 Sb. se týká nakládání se všemi odpady, s výjimkou radioaktivních odpadů, tudíž radioaktivní odpad v tomto zákoně není upraven a ustanovení toho zákona se jej netýkají.¹⁴⁴

Nakládání s radioaktivním odpadem je upraveno v zákoně č. 263/2016 Sb. (atomový zákon)¹⁴⁵, který nahradil od 1. 1. 2017 dosavadní zákon č. 18/1997 Sb.¹⁴⁶, jenž je ponechán ve zbytkové podobě¹⁴⁷ a upravuje občanskoprávní odpovědnost za jaderné škody.¹⁴⁸ Požadavky na manipulaci s radioaktivním odpadem jsou vedle atomového zákona upraveny ve vyhlášce SÚJB č. 377/2016 Sb. Zákon č. 263/2016 Sb. stanovuje v ustanovení § 2 odst. 2 písm. b), že pro účely tohoto zákona se rozumí: „radioaktivním odpadem věc, která je radioaktivní látkou nebo předmětem nebo zařízením ji obsahujícím nebo jí kontaminovaným, pro kterou se nepředpokládá další využití a která nesplňuje podmínky stanovené tímto zákonem pro uvolňování radioaktivní

---

¹⁴³ <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/VPRAA6LG3QZ3> - 11.11.2017

¹⁴⁴ § 2 odst. 1 písm. b) zákon č. 185/2001 Sb.

¹⁴⁵ § 1 odst. 1 písm. c) zákon č. 263/2016 Sb.

¹⁴⁶ zákon č. 18/1997 Sb. - Zákon o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů

¹⁴⁷ Byl změněn zákonem č. 264/2016 Sb., jímž jsou měněny některé zákony ve spojení s přijetím atomového zákona č. 263/2016 Sb.

¹⁴⁸ Do budoucna se počítá s přijetím nového zákona o odpovědnosti za jadernou škodu.

látky z pracoviště. ¹⁴⁹ Přičemž radioaktivní látkou je: „*jakákoliv látka, která obsahuje radionuklid nebo je jím kontaminovaná v míře, která z hlediska možného ozáření vyžaduje regulaci podle tohoto zákona.*“ ¹⁵⁰

Aby se jednalo o radioaktivní odpad, musí odpad kumulativně splňovat tři podmínky. Musí být věcí, která je radioaktivní látkou nebo předmětem¹⁵¹ nebo zařízením¹⁵² ji obsahujícím nebo jí kontaminovaným. Druhou podmínkou je, že se pro tuto radioaktivní látku nepředpokládá další využití. Tento předpoklad respektuje zásadu od kolébky do hrobu, která se uplatňuje při využívání jaderné energie.¹⁵³ Třetí podmínka vyžaduje, aby radioaktivní látka nesplňovala podmínky stanovené pro uvolňování radioaktivní látky z pracoviště.¹⁵⁴

Nařízení vlády č. 40/1978 Sb. a nařízení vlády č. 10/1979 Sb. nerozšiřují ve svých ustanoveních § 2 odst. 1 písm. g) rozsah zákazu a obsahují stejné znění zákazu jako vodní zákon.¹⁵⁵ Je tedy zakázáno ukládat všechny odpady, které jsou radioaktivními odpady podle zákona č. 263/2016 Sb. (atomový zákon). Nařízení vlády č. 85/1981 Sb. je od předcházejících nařízení více konkretizováno a zní: „*v chráněných vodohospodářských oblastech se zakazuje ukládat radioaktivní odpady z výroby nebo regenerace palivových článků pro jaderné elektrárny a radioaktivní odpady z jaderných elektráren.*“¹⁵⁶ Množina radioaktivních odpadů, které nesmějí být uloženy v CHOPAV, je užší než u předchozích nařízení vlády. Jedná se o radioaktivní odpady, které mají spojitost s činností jaderných elektráren.

Správa úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) provozuje tři úložiště nízko a středněaktivního odpadu: v Jáchymově úložiště Bratrství, nad Litoměřicemi úložiště Richard a v areálu jaderné elektrárny Dukovany úložiště Dukovany.¹⁵⁷ Ukládání vysokoaktivních odpadů

---

¹⁴⁹ § 3 odst. 2 písm. a) zákon č. 263/2016 Sb.

¹⁵⁰ § 2 odst. 2 písm. b) zákon č. 263/2016 Sb.

¹⁵¹ Např. povrchově kontaminovaný předmět (SCO – Surface Contaminated Object) - § 2 písm. m) vyhláška č. 379/2016 Sb.

¹⁵² Tímto zařízením může být např. kontejner podle ustanovení § 2 písm. f) vyhláška č. 379/2016 Sb.

¹⁵³ Tuto zásadu lze vyvodit z § 9 zákon č. 263/2016 Sb.

¹⁵⁴ Atomový zákon upravuje dva druhy pracoviště, kde může dojít k uvolňování radioaktivní látky. Pracoviště, na němž se vykonává radiační činnost podle ustanovení § 76 zákona č. 263/2016 Sb. a některá pracoviště s možností zvýšeného ozáření z přírodního zdroje záření podle ustanovení § 95 zákona č. 263/2016 Sb.

¹⁵⁵ „*V chráněných vodohospodářských oblastech se zakazuje ukládat radioaktivní odpady.*“ § 2 odst. 1 písm. g) nařízení č. 40/1978 Sb. a nařízení č. 10/1979 Sb.

¹⁵⁶ § 2 odst. 1 písm. g) nařízení č. 85/1981 Sb.

¹⁵⁷ <https://www.surao.cz/provozovana-uloziste> - 11.11.2017

a vyhořelého jaderného paliva je ve fázi zkoumání sedmi vytipovaných lokalit. Jedná se o lokality Březový potok, Čertovka, Čihadlo, Horka, Hrádek, Kraví hora a Magdaléna. Lokalita Čertovka v oblasti obcí Blatno, Lubenec, Tis u Blatna a Žihle se nachází v CHOPAV Krušné hory a podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. g) nařízení vlády č. 10/1979 Sb. je v této oblasti zakázáno ukládat radioaktivní odpady. V roce 2017 skončí fáze geologického průzkumu a v 2018–2020 bude probíhat I. fáze vrtného průzkumu.

2.4.8 Zákaz ukládat oxid uhličitý do hydrogeologických struktur s využitelnými nebo využívanými zásobami podzemních vod

Seznam zakázaných činností institutu CHOPAV byl rozšířen o zákaz ukládat oxid uhličitý do hydrogeologických struktur s využitelnými nebo využívanými zásobami podzemních vod změnou vodního zákona.¹⁵⁸ Ustanovení § 28 odst. 2 vodního zákona bylo novelizováno zákonem o ukládání oxidu uhličitého do přírodních horninových struktur a o změně některých zákonů, konkrétně ustanovením § 30 zákona č. 85/2012 Sb.¹⁵⁹ Zařazení nového zákazu do institutu CHOPAV vychází z nutnosti transponovat směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/31/ES ze dne 23. dubna 2009 o geologickém ukládání oxidu uhličitého a o změně směrnice Rady 85/337/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES a 2008/1/ES a nařízení (ES) č. 1013/2006 (dále jen „směrnice EP a Rady“)¹⁶⁰.

Směrnice EP a Rady, ve snaze přispět k boji proti změně klimatu, vytváří právní rámec technologie spočívající v zachytávání CO₂ z průmyslových zařízení, jeho přepravě a následném vtlačení (injektáži) do vhodné podzemní horninové struktury (úložiště) za účelem jeho trvalého

---

¹⁵⁸ § 2 odst. 1 písm. h) zákon č. 254/2001 Sb.

¹⁵⁹ V § 28 se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno h), které zní: „h) ukládat oxid uhličitý do hydrogeologických struktur s využitelnými nebo využívanými zásobami podzemních vod.“ - § 30 zákon č. 85/2012 Sb.

¹⁶⁰ směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/31/ES - 22. 3. 2017 - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:140:0114:0135:CS:PDF>

zadržení. Tato technologie má zkratku „CCS“ z anglického Carbon Capture and Storage. Směrnice EP a Rady obsahuje možnost nepovolit ukládání na celém svém území či jeho části.¹⁶¹

Důvodová zpráva k zákonu č. 85/2012 Sb. říká, že „na území, kde bude ukládání CO₂ povoleno, může případné riziko samovolného úniku CO₂ způsobit v různé míře negativní dopad na lidské zdraví a živočišné druhy. Vlivem významných změn veličin hmotnosti a tlaku v důsledku ukládání CO₂ by mohlo dojít k porušení základních hydrologických systémů, jehož důsledkem by mohlo být vytvoření suchých oblastí na území ČR.“ Zákon č. 85/2012 Sb. prošel legislativním procesem a nabyl účinnosti k 19. 4. 2012.

2.5 Posuzování zakázaných činností v chráněných oblastech přirozené akumulace vod podle zákona č. 100/2001 Sb.

V ustanovení § 28 odst. 2 vodního zákona jsou stanoveny činnosti, které nehledě na to, že jsou v CHOPAV zakázány, mohou závažně ovlivnit životní prostředí a spadají pod zákonem vymezené záměry, jež jsou předmětem posuzování podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o posuzování vlivů na ŽP“).

Na posuzování vlivů na ŽP nemá žádný vliv rozsah zákazů v nařízeních vlády č. 40/1978 Sb., č. 10/1979 Sb., č. 85/1981 Sb., jelikož může nastat situace, kdy činnost svým rozsahem nepřekračuje rozsah stanovený nařízením vlády, může tedy proběhnout, ale podle zákona o posuzování vlivů na ŽP musí minimálně proběhnout zjišťovací řízení.¹⁶²

Činnosti z ustanovení § 28 odst. 2 vodního zákona jsem rozdělil na záměry obligatorně a fakultativně posuzované podle zákona o posuzování vlivů na ŽP. Podle Přílohy I. zákona

---

¹⁶¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 85/2012 Sb. o ukládání oxidu uhličitého do přírodních horninových struktur a o změně některých zákonů – Důvod předložení – Identifikace problému a cílů, kterých má být dosaženo, rizik spojených s nečinností

¹⁶² srov. § 2 odst. 1 písm. c) nařízení vlády č. 10/1979 a záměr 94 v Příloze I. zákona č. 100/2001 Sb.

o posuzování vlivů na ŽP patří mezi obligatorně posuzované: těžba radioaktivních surovin¹⁶³, ukládání radioaktivních odpadů¹⁶⁴ a ukládání oxidu uhličitého¹⁶⁵. Obligatorně a fakultativně posuzované jsou těžba rašeliny¹⁶⁶ a těžba nerostů povrchovým způsobem¹⁶⁷ podle toho, zda rozsahem spadají pod Kategorii I. nebo II v Příloze I. zákona o posuzování vlivů na ŽP. Fakultativně posuzovanými záměry, u kterých probíhá minimálně fáze zjišťovacího řízení, je: odvodňování lesních pozemků¹⁶⁸; odvodňování zemědělských pozemků¹⁶⁹, ukládání radioaktivních odpadů¹⁷⁰ a všechny podlimitní obligatorní záměry.

Povolování výjimky podle ustanovení § 28 odst. 3 vodního zákona pro zakázané činnosti, v předchozím odstavci vyjmenované, tedy záměry obligatorně a fakultativně posuzované, je nutné považovat za navazující řízení podle ustanovení § 3 písm. g) bod. 13 zákona o posuzování vlivů na ŽP. Před povolením výjimky musí proběhnout posuzování vlivů záměrů alespoň do fáze zjišťovacího řízení. Bez tohoto posouzení vlivů záměrů nelze vydat výjimku pro takové zakázané činnosti.

2.6 Překryv chráněných oblastí přirozené akumulace vod a velkoplošných zvláště chráněných území

Ačkoli se Česká republika svojí rozlohou neřadí mezi velké státy, můžeme na jejím území nalézt mnoho oblastí, které jsou přírodovědecky či esteticky významné a kterým je z těchto důvodů poskytována ochrana. Nabízí se porovnání překryvu oblastí, kterým je poskytována různá ochrana podle různých zákonů. Relevantní pro tuto diplomovou práci je srovnání překryvu CHOPAV, chráněných podle vodního zákona, a chráněných krajinných oblastí (CHKO), popřípadě

---

¹⁶³ Příloha č. 1 k zákonu č. 100/2001 Sb., záměr 80

¹⁶⁴ Příloha č. 1 k zákonu č. 100/2001 Sb., záměr 11

¹⁶⁵ Příloha č. 1 k zákonu č. 100/2001 Sb., záměr 89

¹⁶⁶ Příloha č. 1 k zákonu č. 100/2001 Sb., záměr 79

¹⁶⁷ Příloha č. 1 k zákonu č. 100/2001 Sb., záměr 79

¹⁶⁸ Příloha č. 1 k zákonu č. 100/2001 Sb., záměr 94

¹⁶⁹ Příloha č. 1 k zákonu č. 100/2001 Sb., záměr 94

¹⁷⁰ Příloha č. 1 k zákonu č. 100/2001 Sb., záměr 13

národních parků (NP), upravených v zákoně o ochraně přírody a krajiny. NP¹⁷¹ a CHKO¹⁷² jsou zvláště chráněnými územími velkoplošného rozsahu, které se od sebe odlišují přísností režimu ochrany, velikostí a způsobem vyhlášení.¹⁷³ Na našem území se nacházejí čtyři NP a dvacet šest CHKO. Nejdříve rozeberu územní překryv CHOPAV a CHKO, následně překryv ochranných režimů.

Podle ustanovení § 28 odst. 1 vodního zákona bylo nařízením vlády č. 40/1978 Sb., č. 10/1979 Sb., č. 85/1981 Sb. vyhlášeno celkem devatenáct CHOPAV. Územní překryv CHOPAV a CHKO jsem rozčlenil na tři kategorie: úplný překryv, kdy jsou hranice konkrétní CHOPAV vymezeny za pomoci hranice CHKO; úplný či částečný faktický překryv a situace, kdy nedochází k překryvu CHOPAV a CHKO.

První kategorie úplného překryvu a shodných hranic, vymezených hranicemi CHKO, se týká pouze CHOPAV vyhlášených nařízením vlády č. 40/1978 Sb. Hranice CHOPAV Beskydy, Jeseníky, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Šumava a Žďárské vrchy byly vymezeny za pomoci již existujících CHKO a dochází zde k absolutnímu územnímu překryvu, názvy příslušných CHOPAV jsou odvozeny od názvů CHKO. Problematika vymezení CHOPAV Krkonoše je zpracována v podkapitole 2.4.1. - Nařízení vlády č. 40/1978 Sb. Po vyhlášení se CHOPAV Šumava rozprostírala na ploše CHKO Šumava, v roce 1991 byla nejcennější část CHKO Šumava vyhlášena za NP Šumava, tudíž dnes CHOPAV Šumava překrývá jak NP Šumava, tak i zbytek CHKO Šumava. (Tato kategorie je v Příloze v tabulkách 1, 2 vyznačena v pravém sloupci modrou barvou.)

Do druhé kategorie jsem zařadil CHOPAV, které překrývají CHKO celou svou plochou a v některých případech výrazně přesahují svojí rozlohou dotčenou CHKO, u kterých dochází k částečnému překryvu CHKO a které jsou svojí rozlohou menší než příslušná CHKO, tudíž jsou „uvnitř“ CHKO. Z nařízení vlády č. 10/1979 Sb. patří do této kategorie pouze CHOPAV Brdy,

---

¹⁷¹ „Rozsáhlá území s typickým reliéfem a geologickou stavbou a převažujícím výskytem přirozených nebo člověkem málo pozměněných ekosystémů, jedinečná a významná v národním či mezinárodním měřítku z hlediska ekologického, vědeckého, vzdělávacího nebo osvětového, lze vyhlásit za národní parky.“ § 15 odst. 1 zákon č. 114/1992 Sb.

¹⁷² „Rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě s dochovanými památkami historického osídlení, lze vyhlásit za chráněné krajinné oblasti.“ § 25 odst. 1 zákon č. 114/1992 Sb.

¹⁷³ DAMOHORSKÝ, Milan, Jaroslav DROBNÍK, Martin SMOLEK, Michal SOBOTKA a Vojtěch STEJSKAL. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. Právnícké učebnice. ISBN 9788074003387, str. 372

kteřá překřývá CHKO Brdy¹⁷⁴. Nařizení vlády 85/1981 Sb. vymezilo: CHOPAV Chebská pánev a Slavkovský les, jež překřývá CHKO Slavkovský les; CHOPAV Severočeská křída, kteřá pokrývá CHKO České středohoří, Český ráj, Kokořínsko – Máchův kraj, Labské pískovce, Lužické hory a NP České Švýcarsko; CHOPAV Polická pánev tvořící průnik s CHKO Broumovsko; CHOPAV Třeboňská pánev, jež překřývá CHKO Třeboňsko a CHOPAV Kvartér řeky Moravy, kteřá zasahuje do CHKO Litovelské Pomoraví. (Tato kategorie je v Příloze v tabulkách 1, 2 vyznačena v pravém sloupci zelenou barvou.)

Třetí zbytková kategorie sdružuje CHOPAV, které nepřekřývají žádnou CHKO ani žádný NP. Jedná se o CHOPAV Jablunkovsko, Krušné hory, Novohradské hory, Vsetínské vrchy, Žamberk – Králíky upravené v nařizení vlády č. 10/1979 Sb. a CHOPAV Východočeská křída z nařizení vlády č. 85/1981 Sb.

Ochranný režim CHOPAV je vymezen v ustanovení § 28 odst. 2 vodního zákona pomocí zákonných zákazů, které jsou konkretizovány v jednotlivých nařizeních vlády č. 40/1978 Sb., č. 10/1979 Sb., č. 85/1981 Sb. Ochranný režim každé CHKO je stanoven základními ochrannými podmínkami, které stanovuje ustanovení § 26 zákona o ochraně přírody a krajiny (dále jen „ZOPK“), a bližšími ochrannými podmínkami, jež jsou upraveny vyhlášovacím předpisem každé CHKO. Základní ochranné podmínky CHKO jsou obsáhlejší než zákazy v ustanovení § 28 odst. 2 vodního zákona a zakazují i činnosti, které neovlivňují pouze vodní poměry. Režim ochrany CHKO je odstupňován podle zón. U zákazů v základních ochranných podmínkách je nutné rozlišovat, zda se týkají celého CHKO nebo pouze území první zóny, druhé zóny.

Obě zákonné úpravy mají pouze jeden shodný zákaz. Podle ustanovení § 26 odst. 2 písm. e) ZOPK je zakázáno těžit nerosty a humolity na území první zóny CHKO. Tento zákaz je obecnější než zákaz těžit nerosty povrchovým způsobem nebo provádět jiné zemní práce, které by vedly k odkrytí souvislé hladiny podzemních vod podle ustanovení § 28 odst. 2 písm. e) vodního zákona, tudíž představuje pro CHKO přísnější režim než CHOPAV. Vodních poměrů se týká zákaz v ustanovení § 26 odst. 3 písm. a) ZOPK, kde je na území první a druhé zóny zakázáno hospodařit na pozemcích mimo zastavěná území obcí způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou měnit vodní režim. Pod termín hospodařit by šlo zařadit

---

¹⁷⁴ CHKO Brdy byla vyhlášena 1. 1. 2016, dříve Vojenský újezd Brdy.

zakázané činnosti z ustanovení § 28 odst. 2 vodního zákona, jako je zmenšování rozsahu lesních pozemků a odvodňování lesních a zemědělských pozemků. Ochranný režim CHKO se od CHOPAV odlišuje podmínkou, že se jedná o pozemky mimo zastavěná území obcí, na kterém se bude hospodařit způsobem vyžadujícím intenzivní technologie. Ochranný režim CHOPAV tuto podmínku neobsahuje, zakazuje činnosti bez dalšího, proto by se dal z tohoto hlediska označit za přísnější.

Pro porovnání bližších ochranných podmínek se zákazy v CHOPAV jsem si zvolil CHKO Brdy, protože územně překrývá CHOPAV Brdy a byla zřízena až po přijetí ZOPK a vodního zákona. Na obecné srovnání bližších ochranných podmínek všech CHKO není v této diplomové práci prostor a zobecnění je podle mého názoru nic neříkající, jelikož každá CHKO má bližší ochranné podmínky upraveny podle svých potřeb.

Nařízení vlády č. 292/2015 Sb. o CHKO Brdy v ustanovení § 5 odst. 2 stanovuje: „*Na území III. zóny chráněné krajinné oblasti lze pouze se souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody provádět činnosti, které mohou snížit hladinu povrchové či podzemní vody na rašeliništích, prameništích a v olšinách.*“ Toto ustanovení se přibližuje zákazům odvodňovat lesní a zemědělské pozemky, těžit rašelinu a těžit nerosty podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. b), c), d) a e) nařízení vlády č. 10/1979 Sb. Týká se ale pouze III. zóny a v místech rašelinišť, pramenišť a olšin. Ustavení § 5 odst. 3 nařízení vlády č. 292/2015 Sb. říká: „*Geologické práce, hornická činnost a činnost prováděná hornickým způsobem v chráněné krajinné oblasti nesmí narušit typický reliéf krajiny, její vodní režim a ekologickou stabilitu, významné geomorfologické útvary ani ostatní živé a neživé složky přírody.*“ Pod toto vymezení jde zahrnout zákazy těžit rašelinu, těžit nerosty, těžit a zpracovávat radioaktivní suroviny podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. d), e) a f) nařízení vlády č. 10/1979 Sb.

Ochranný režim CHKO by z převládající většiny, v případě chybějící CHOPAV, mohl dostačovat pro ochranu přirozené akumulace vod. Většina zakázaných činností v CHOPAV se dá zařadit pod činnosti v ochranném režimu CHKO. Přidanou hodnotou ochranného režimu CHOPAV je přesnější a konkrétnější stanovení zakázaných činností, protože právě tyto činnosti lze označit za nejškodlivější pro přírodní podmínky v CHOPAV. Zákaz činností v CHOPAV platí

na jejich území bez rozdílu, v případě CHKO může v jedné zonaci probíhat činnost, která by byla v přísnější zóně zakázána, i když má nepříznivý vliv na vodní poměry.

2.7 Výjimka ze zákazů

Na rozdíl od ustanovení § 18 zákona starého vodního zákona obsahuje § 28 odst. 3 vodního zákona možnost povolit výjimku ze zákazů uvedených v ustanovení § 28 odst. 2. Zákonné ustanovení § 28 odst. 3 vodního zákona zní následovně: „*Ministerstvo životního prostředí může po předchozím souhlasu vlády povolit výjimku ze zákazů uvedených v odstavci 2.*“ Toto ustanovení postrádá meze pro správní uvážení, podle kterých by mělo MŽP rozhodovat. Mohla zde být stanovena podmínka jiného veřejného zájmu jako u výjimek v ustanovení § 43 odst. 1 ZOPK ze zákazů ve zvláště chráněných územích.¹⁷⁵

Ministerstvo životního prostředí povolí výjimkou ve formě rozhodnutí v řízení zahájeném na žádost. Podle komentáře k vodnímu zákonu se na rozhodnutí použijí ustanovení § 12, § 13 a § 115 odst. 14 vodního zákona obdobně.¹⁷⁶

Podrobnosti o dokladech žádosti o rozhodnutí blíže stanovuje Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 432/2001 Sb. Je-li nutné k rozhodnutí o povolení výjimky z podnětu žadatele vypracovat znalecké posudky, hradí náklady žadatel.¹⁷⁷ Pro účely ustanovení § 12 (změna a zrušení povolení k nakládání s vodami) a ustanovení § 13 (zánik povolení k nakládání s vodami) vodního zákona je podle ustanovení § 108 odst. 3 písm. g) téhož zákona ve věcech chráněných oblastí přirozené akumulace vod vodoprávním úřadem Ministerstvo životního prostředí.

Považuji za nutné zmínit ustanovení § 12 odst. 3 vodního zákona říkající, že MŽP zruší nebo změní povolení výjimky, je-li to nezbytné k dosažení cílů ochrany vod přijatých v plánu povodí, ke splnění programů snížení znečištění povrchových vod, ke splnění programu snížení znečištění

---

¹⁷⁵ srov. § 43 odst. 1 zákon č. 114/1992 Sb.

¹⁷⁶ HORÁČEK, Zdeněk. Vodní zákon: s aktualizovaným podrobným komentářem po roce účinnosti nového občanského zákoníku k 15. 3. 2015. Praha: Sondy, 2015. Paragrafy do kapsy, st. 92

¹⁷⁷ § 115 odst. 14 zákon č. 254/2001 Sb.

povrchových a podzemních vod nebezpečnými závadnými látkami a zvláště nebezpečnými závadnými látkami, pro zásobování pitnou vodou podle plánu rozvoje vodovodů a kanalizací.¹⁷⁸

Toto řízení je zahájeno z moci úřední podle ustanovení § 46 a 47 zákona č. 500/2004 Sb. (správní řád). V ustanovení § 13 vodního zákona jsou vyjmenovány právní skutečnosti, jejichž naplněním dochází k zániku povolení výjimky přímo ze zákona, tudíž se o zániku povolení nevydává žádné rozhodnutí.¹⁷⁹

MŽP povolilo po předchozím souhlasu vlády pouze jedinou výjimku podle ustanovení § 28 odst. 3 vodního zákona ze zákazu zmenšovat rozsah lesních pozemků z CHOPAV Jeseníky v roce 2007 pro K3 SPORT, spol. s.r.o. (viz podkapitola 2.4.1. týkající se nařízení vlády č. 40/1978 Sb.)

2.8 Náhrada škody

V CHOPAV, které se kryjí s ochranným režimem CHKO, lze uplatňovat náhradu škody podle režimu v ZOPK a ve vodním zákoně. K překryvu CHOPAV a CHKO více v kapitole 2.5 - Překryv CHOPAV – CHKO.

Před náhradou škody podle ustanovení § 28 odst. 4 vodního zákona se použije náhrada za ztížení zemědělského nebo lesního hospodaření v ustanovení § 58 ZOPK na pozemcích spadajících do CHOPAV a zároveň do ochranného režimu CHKO. Vlastník zemědělského pozemku nebo lesního pozemku má nárok finanční náhradu, vznikne-li nebo trvá-li újma v důsledku omezení vyplývající z ustanovení § 26 ZOPK a prováděcích právních předpisů.¹⁸⁰ Lesní zákon a zákon o ochraně zemědělského půdního fondu neobsahují ustanovení zakazující obecně měnit vodní poměry, tudíž v nich ani není obsažena úprava náhrady za takové omezení.

---

¹⁷⁸ § 12 odst. 3 písm. a), b), c), d) zákon č. 254/2001 Sb.

¹⁷⁹ „Povolení k nakládání s vodami zaniká a) uplynutím doby, na kterou bylo uděleno, b) zánikem vodního díla (§ 55) umožňujícího povolené nakládání s vodou, pokud vodoprávní úřad do 1 roku po zániku díla nestanoví lhůtu a podmínky k uvedení stavby do původního stavu, v tomto případě povolení zaniká marným uplynutím této lhůty, c) zánikem právnické osoby nebo smrtí fyzické osoby, kterým bylo povolení uděleno, pokud nedošlo k přechodu oprávnění na dalšího nabyvatele podle § 11 odst. 1.“ - § 13 písm. a), b), c) zákon č. 254/2001 Sb.

¹⁸⁰ § 58 odst. 2 zákon č. 114/1992 Sb.

Vodní zákon obsahuje nové ustanovení § 28 odst. 4, upravující situaci, kdy vznikne vlastníkovu pozemku v CHOPAV škoda zákazem podle ustanovení § 28 odst. 2 písm. a) až c), tím pádem má nárok na její úhradu.¹⁸¹ Tato škoda může vzniknout vlastníkovu pozemku uplatněním zákazu zmenšovat rozsah lesních pozemků, zákazu odvodňovat lesní pozemky a zákazu odvodňovat zemědělské pozemky.

Právo vlastnit majetek je zaručeno každému v čl. 11 odst. 1 LZPS. Zákonodárcem stanovené zákazy v ustanoveních § 28 odst. 2 písm. a) až c) spadají pod čl. 11 odst. 3 LZPS, který stanovuje, že vlastnictví nesmí být zneužito v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy a jeho výkon nesmí poškozovat přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem. Vlastník pozemku může hospodařit na pozemcích v CHOPAV v mezích limitů stanovených vodním zákonem a dále provedených konkrétními nařízeními vlády, přesto dochází k zákonnému zásahu do sféry jeho vlastnických práv.

Na místě je otázka, zda v tomto případě zákonný zásah do vlastnických práv naplňuje nucené omezení vlastnického práva, které je možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu podle čl. 11 odst. 4 LZPS. Souhlasnou odpověď by podporoval názor Zdeňka Hokra říkající, že „*existence CHÚ nebo ZCHÚ je vždy omezením vlastnických práv a zřízení CHÚ či ZCHÚ novým zásahem do těchto práv a snižuje tržní hodnotu pozemku a možnost manipulace s ním.*“¹⁸²

Pojímání zákazů v ustanovení § 28 odst. 2 vodního zákona jakožto nuceného omezení vlastnického práva s nárokem na náhradu podle čl. 11 odst. 4 LZPS by vedlo k tomu, že by mohl každý vlastník pozemku v CHOPAV, nehledě na to, který zákaz § 28 odst. 2 vodního zákona se ho týká, nárokovat náhradu. Plénum Ústavního soudu se vyjádřilo, že čl. 11 odst. 4 LZPS nelze vykládat jako základní právo na náhradu za jakékoliv omezení vlastnického práva stanovené zákonem, přičemž zákon může obecně stanovit meze vlastnického práva, aniž by takovéto omezení bylo spojeno s právem na náhradu. Nucené omezení vlastnického práva je třeba vztáhnout pouze na určité kvalifikované případy omezení.¹⁸³

---

¹⁸¹ § 28 odst. 4 zákon č. 254/2001 Sb.

¹⁸² HOKR, Zdeněk. O zapisování zvláště chráněných území do katastru nemovitostí. *ČESKÉ PRÁVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ*. Praha, 2003, 2003(8), 14. ISSN 1213-5542., doplnění zkratk pro srozumitelnost „...pro chráněná území obecně dále jen „CHÚ“, pro chráněná území z důvodu ochrany přírody dále „ZCHÚ“...”

¹⁸³ Stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 28. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS – st. 27/09 (136/2009 Sb.)

Za kvalifikované případy omezení stanovil zákonodárce zákazy § 28 odst. 2 písm. a) až c) v ustanovení § 28 odst. 4 vodního zákona. Jedná se o zákazy zmenšovat rozsah lesních pozemků, odvodňovat lesní pozemky a odvodňovat zemědělské pozemky. Zákonodárce zvolil stejný rámec zakázaných činností, za které lze žádat náhradu škody, jako v ustanovení § 58 odst. 2 ZOPK. Lesní zákon a zákon o ochraně ZPF jsou stěžejními zákony pro úpravu lesního pozemku a zemědělského pozemku. Tyto zákony ale neobsahují zákaz obecně měnit vodní poměry na rozdíl od ustanovení § 28 odst. 2 vodního zákona. Není v nich pochopitelně ani úprava náhrady škody při omezení vlastnictví těchto pozemků. Zákonodárce stanovil možnost žádat náhradu škody v případě zakáz v ustanovení § 28 odst. 2 písm. a), b) a c) vodního zákona, protože lesní pozemky a zemědělské pozemky jsou ze své podstaty určeny k hospodaření a zákazem na nich hospodařit určitým způsobem dochází k popření prvotního účelu pozemku. V tom spatřuji největší odlišnost od pozemků, na kterých jsou zakázány zbylé činnosti podle ustanovení § 28 odst. 2 písm. d) až h) vodního zákona, a proto není za tyto zákazy možno žádat náhradu škody.

Kocourek se domnívá, že „nárok dle § 28 odst. 4 VZ může vzniknout jen tehdy, jestliže se vlastník pozemku bezúspěšně domáhal udělení výjimky z těchto zakázů, což umožňuje § 28 odst. 3 VZ.“¹⁸⁴ Vodní zákon přiznává vlastníkovu nárok na náhradu škody, vzniklou realizací třech výše zmíněných zakázů v ustanovení § 28 odst. 2 písm. a) až c) vodního zákona. Uložení a realizace zakázů jsou legislativními prostředky územní ochrany vod, zákaz nelze považovat za protiprávní jednání zakládající povinnost nahradit škodu podle ustanovení § 2894 zákona č. 89/2012 Sb.,¹⁸⁵ jelikož je stanoven zákonem a je v souladu s ústavním pořádkem. Přesto se nelze vyhnout interpretaci škody jako nároku vlastníka pozemku na náhradu újmy, která vznikla v důsledku realizace zákonného zakazu.¹⁸⁶ Vlastník pozemku bude nárokovat náhradu škody soudní cestou vůči státu, resp. vůči Ministerstvu životního prostředí, které vykonává působnost ústředního vodoprávního úřadu ve věcech CHOPAV podle ustanovení § 108 odst. 3 písm. g)

---

¹⁸⁴ KOCOUREK, Tomáš. Omezení vlastnického práva k pozemkům ve prospěch ochrany životního prostředí. Praha: Leges, 2012. Praktik. ISBN 9788087576106, str. 90

¹⁸⁵ „Povinnost nahradit jinému újmu zahrnuje vždy povinnost k náhradě újmy na jmění (škody).” - § 2894 odst. 1 zákon č. 89/2012 Sb.

¹⁸⁶ KOCOUREK, Tomáš. Omezení vlastnického práva k pozemkům ve prospěch ochrany životního prostředí. Praha: Leges, 2012. Praktik. ISBN 9788087576106, str. 90

vodního zákona.¹⁸⁷ Jelikož uvedení do předešlého stavu není z podstaty věci možné, náhrada se poskytne v penězích.

2.9 Chráněné oblasti přirozené akumulace vod jako nástroj při naplňování adaptačních opatření

Adaptační opatření ve vodním hospodářství, které stanovuje Adaptační strategie ČR, mají největší potenciál naplnit své cíle v CHOPAV díky přírodním podmínkám, které v těchto oblastech panují. Udržování a ochrana oblastí, pro které je příznačná přirozená akumulace vod, je finančně efektivní a napomáhá environmentální rovnováze.

Institut CHOPAV lze považovat za již existující a v praxi probíhající opatření, které zvyšuje odolnost ekosystému a posiluje vodní zdroje. Přesto adaptační opatření **ochrana stávajících a výhledových vodních zdrojů** navrhuje zrevidovat tyto oblasti pro ochranu vody a aktivity, které by mohly negativně ovlivnit množství vod. Hospodaření, dodržující zákazy v ustanovení § 28 odst. 2 vodního zákona, na pozemcích v CHOPAV podporuje retenci vody v krajině a doplňování podzemních vod, což jsou cíle **opatření pro zajištění stability vodního režimu v krajině**. Zákaz odvodňovat lesní pozemky a zemědělské pozemky podle ustanovení § 28 odst. 2 písm. b) a c) vodního zákona jsou v souladu s přístupem opatření **úpravy vodních koryt a v nivách** zlepšovat komunikaci mezi vodním tokem a na něj navazujícími ekosystémy. Těžba rašeliny respektující rozsah v nařízeních vlády č. 40/1978 Sb., č. 10/1979 Sb., č. 85/1981 Sb. zachovává schopnost infiltrovat vodu v jímacích oblastech, což je účelem opatření **infiltrace povrchových vod do vod podzemních**. Při přezkumu kritérií pro realizaci nových vodních zdrojů, v adaptačním opatření **vodní nádrže v lokalitě chráněné pro akumulaci povrchových vod**, nesmějí být opomenuty CHOPAV. Jde o oblasti, které umožňují naplno využít potenciál přírodě blízkých opatření a ve kterých je zachováván dobrý stav vodních útvarů.

---

¹⁸⁷ HORÁČEK, Zdeněk. Vodní zákon: s aktualizovaným podrobným komentářem po roce účinnosti nového občanského zákoníku k 15. 3. 2015. Praha: Soudy, 2015. Paragrafy do kapsy, str. 92

3 ČÁST TŘETÍ - Území chráněná pro akumulaci povrchových vod

3.1 Historie vodohospodářského plánování

Dlouhodobé plánování ve vodním hospodářství je důležitým nástrojem pro využívání vodního bohatství. Na území České republiky se vodohospodářské plánování vyvíjelo od konce 19. a první poloviny 20. století v podobě dílčích a regionálních koncepcí, jež se zaměřovaly především na ochranu před povodněmi, na splavování řek a využívání vodní energie.¹⁸⁸ Rozvoj společnosti a ekonomiky ve druhé polovině 20. století s sebou přinesl potřebu účinně využívat potenciál vodních zdrojů. Centralizované a direktivně řízené hospodářství vyžadovalo koncepční úpravu využívání vodního bohatství.

V letech 1949 až 1953 byl zpracován Státní vodohospodářský plán republiky Československé (SVP 1953), na jehož přípravě se podílelo mnoho set předních odborníků. Jednalo se o první soustavný přehled možností využití vodního bohatství státu, který byl podkladem pro vydání zákona č. 11/1955 Sb., o vodním hospodářství a zřízení Ústřední správy vodního hospodářství.¹⁸⁹ Zákon č. 11/1955 Sb., o vodním hospodářství upravoval v ustanovení § 3 SVP následovně: „*Státní vodohospodářský plán schválený vládou je směrným plánem pro veškerá vodohospodářská opatření všech odvětví národního hospodářství, jakož i pro základní vodohospodářská opatření při územním plánování; je jedním ze základních podkladů pro vypracování výhledových plánů všech hospodářských odvětví, pokud mají požadavky na vodní zdroje, nebo pokud jinak ovlivňují hospodaření s vodami.*“¹⁹⁰ Nedostatkem SVP 1953 byl podle Plecháče „*ambiciózní a nereálný investiční program, zejména na úsecích výstavby přehrad,*

---

¹⁸⁸ BENEŠ, Jaroslav. *PLÁNOVÁNÍ V OBLASTI VOD V ČESKÉ REPUBLICE A V POVODÍ VLTAVY* [online]. , 18 [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: https://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2008/2008-02/02_planovani.pdf

¹⁸⁹ PLECHÁČ, Václav. *Vodohospodářských 50 let aneb dlouhodobé plánování* [online]. [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: <https://www.mzp.cz/ris/ais-ris-info-copy.nsf/6d13b004071d0140c12569e700154acb/7502b01a53bde2bac1256c370072ca1e?OpenDocument>

¹⁹⁰ § 3 zákon č. 11/1955 Sb.

*vodních elektráren a vodních cest včetně průplavu Dunaj-Odra-Labe.*¹⁹¹ SVP 1953 se stal postupem doby zastaralým a v roce 1967 bylo rozhodnuto o přípravě nového vydání.

Příprava metodiky nového plánu trvala tři roky a samotné zpracování plánu probíhalo dalších pět let. V roce 1975 byl vydán Směrný vodohospodářský plán ČSR (SVP 1975), jenž nově nesl označení „směrný“ podle ustanovení § 3 starého vodního zákona. „*Směrný vodohospodářský plán republiky je základním podkladem pro vodohospodářská opatření všech odvětví národního hospodářství, pro vodohospodářská opatření při územním plánování, podkladem pro vodohospodářské rozhodování a jedním ze základních podkladů pro hospodaření vodami a pro vypracování dlouhodobých výhledů odvětví, která mají požadavky na vodní zdroje nebo jinak ovlivňují hospodaření s vodou, popřípadě jejich jakost. Součástí směrného vodohospodářského plánu je státní vodohospodářská bilance zásob povrchových a podzemních vod a jejich jakosti.*“¹⁹²

Obsah SVP 1975 lze rozdělit na dvě roviny, přičemž první je analýza a dokumentace stavu a možností využití vodního bohatství, druhá je představována investičními opatřeními, která se opírala o představy o vývoji společnosti a národního hospodářství.¹⁹³ Jedním z výsledků dokumentačních a analytických prací bylo přešetření 581 možných přehradních profilů, ve kterých by byla možná výstavba vodních nádrží a přešetření 70 lokalit vhodných pro využití primárního hydroenergetického potenciálu a 209 lokalit pro výstavbu přečerpávacích vodních elektráren. Sborník SVP ČSR 1985 obsahoval návrh, podle kterého mělo být na konci roku 2015 v provozu 210 dříve hájených výhledových nádrží.¹⁹⁴ SVP 1975 prošel aktualizací v roce 1988 – publikace SVP č. 34, po roce 1990 ztratily platnost investiční opatření poplatné předchozímu režimu a SVP 1975 zůstal s řadou doplňků platný až do 20.12. 2009.

---

¹⁹¹ PLECHÁČ, Václav. *Vodohospodářských 50 let aneb dlouhodobé plánování* [online]. [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: <https://www.mzp.cz/ris/ais-ris-info-copy.nsf/6d13b004071d0140c12569e700154acb/7502b01a53bde2bac1256c370072ca1e?OpenDocument>

¹⁹² § 3 zákon č. 138/1973 Sb.

¹⁹³ Ministerstvo zemědělství. [Http://eagri.cz/](http://eagri.cz/) [online]. 2004 [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/voda/planovani-v-oblasti-vod/historie-planovani/smerny-vodohospodarsky-plan-csr-svp-1975.html>

¹⁹⁴ *Směrný vodohospodářský plán ČSR*. 2. vyd. Praha: Výzkumný ústav vodohospodářský, 1979, str. 120

Na další vývoj v oblasti vodohospodářského plánování měla vliv „euronovela“ zákon č. 20/2004 Sb., již byl dokončen proces transpozice komunitárního práva¹⁹⁵, která v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES upravila Hlavu IV – Plánování v oblasti vod vodního zákona č. 254/2001 Sb. „Euronovela“ stanovila přijetí Plánu hlavních povodí České republiky a plánů oblastí povodí, které musely být podle čl. II bod 5. zákona č. 20/2004 Sb. schváleny nejpozději do 22. prosince 2009. Tři mezinárodní plány oblastí povodí (Labe, Odra, Dunaj), Plán hlavních povodí ČR a osm plánů oblastí povodí (Ohře a Dolní Labe, Odra, Morava, Horní Vltava, Dyje, Horní a střední Labe, Dolní Vltava, Berounka) představují první etapu vodohospodářského plánování v období 2009 až 2015.

Při přijímání Plánu hlavních povodí České republiky bylo připraveno 186 lokalit, které byly vhodné pro výstavbu výhledových vodních nádrží, a měl být sestaven seznam lokalit morfologicky a hydrologicky vhodných pro výhledovou akumulaci povrchových vod, jenž by nahradil územní hájení lokalit vhodných pro akumulaci povrchových vod podle SVP 1975 č. 34 Vodní nádrže. Odpor veřejnosti v některých lokalitách, významné střety se zájmy ochrany přírody a krajiny¹⁹⁶ vedly k tomu, že Plán hlavních povodí České republiky byl schválen usnesením vlády ze dne 23. května 2007 č. 562 bez seznamu lokalit výhledových vodních nádrží pro územní hájení. Zákodárce vyřešil situaci legislativní cestou, přijal zákon č. 181/2008 Sb., kterým bylo do vodního zákona vloženo ustanovení § 28a území chráněná pro akumulaci povrchových vod.

Plánování v oblasti vod pokračuje druhým plánovacím obdobím v letech 2015–2021, ve kterém byly přijaty Mezinárodní plány oblastí povodí (Labe, Odra, Dunaj), národní plány povodí (Labe, Odra, Dunaj) a plány oblastí povodí (Horního a středního Labe, Ohře, Dolního Labe a ostatních přítoků Labe, Horní Vltavy, Dolní Vltavy, Berounky, Moravy a přítoků Váhu, Dyje, ostatních přítoků Dunaje, Horní Odry, Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry).

---

¹⁹⁵ DAMOHORSKÝ, Milan, Jaroslav DROBNÍK, Martin SMOLEK, Michal SOBOTKA a Vojtěch STEJSKAL. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. Právnícké učebnice. ISBN 9788074003387, str. 281

¹⁹⁶ Generel LAPV. [Http://eagri.cz/](http://eagri.cz/) [online]. [cit. 2017-11-23]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/133229/Generel_LAPV_vc_protokolu.pdf, str. 2

V letech 2021 až 2027 bude probíhat třetí plánovací období, bude provedena druhá aktualizace plánů povodí a první aktualizace plánů pro zvládnutí povodňových rizik.

3.2 Území chráněná pro akumulaci povrchových vod

3.2.1 Přijetí ustanovení § 28a vodního zákona

Institut území chráněných pro akumulaci povrchových vod byl začleněn do právního řádu České republiky přijetím zákona č. 181/2008 Sb., který mění vodní zákon č. 254/2001 Sb. Důvodem k přijetí území chráněných pro akumulaci povrchových vod v ustanovení § 28a vodního zákona bylo ukončení hájení výhledových nádrží územně chráněných ve Směrném vodohospodářském plánu 1975.¹⁹⁷

K tomu uvádí důvodová zpráva k zákonu č. 181/2008 Sb.: „*Se schválením plánů oblastí povodí (ve smyslu ustanovení čl. II bodu 5 zákona č. 20/2004 Sb. s termínem do 22. prosince 2009) přestane být uplatňováno územní hájení lokalit vhodných pro akumulaci povrchových vod podle dosavadních předpisů.*“¹⁹⁸ Plán hlavních povodí České republiky, přestože se s tím původně nepočítalo, byl schválen usnesením vlády ze dne 23. května 2007 č. 562 bez seznamu lokalit vhodných pro akumulaci povrchových vod. Proto zákonodárce přistoupil k začlenění zákonné úpravy území chráněných pro akumulaci povrchových vod do vodního zákona prostřednictvím zákona č. 181/2008 Sb.¹⁹⁹²⁰⁰

---

¹⁹⁷ Prvním koncepčním plánem pro vodohospodářská opatření byl Státní vodohospodářský plán Československé republiky schválený v roce 1953 podle ustanovení § 3 zákona č. 11/1955 Sb., následoval Směrný vodohospodářský plán vydaný v roce 1975 podle ustanovení § 3 zákona č. 138/1973 Sb., který platil až do 22. prosince 2009.

¹⁹⁸ I. obecná část bod 1 - Důvodová zpráva k zákonu č. 181/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb.

¹⁹⁹ II. zvláštní část bod 1 - Důvodová zpráva k zákonu č. 181/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb.

²⁰⁰ čl. 1 bod 1 a 2 zákon č. 181/2008 Sb.

3.2.2 Znění a smysl ustanovení § 28a vodního zákona

Ustanovení § 28a odst. 1 vodního zákona zní následovně: *„Plochy morfologicky, geologicky a hydrologicky vhodné pro akumulaci povrchových vod pro snížení nepříznivých účinků povodní a sucha lze k jejich územní ochraně před jinými aktivitami vymezit v Politice územního rozvoje a v územně plánovací dokumentaci jako území chráněná pro akumulaci povrchových vod. V těchto územích lze měnit dosavadní využití, umísťovat stavby a provádět další činnosti pouze v případě, že neznemožní nebo podstatně neztíží jejich budoucí využití pro akumulaci povrchových vod.“*²⁰¹ Povahy území chráněných pro akumulaci povrchových vod v ustanovení § 28a vodního zákona (dále jen „LAPV“) spočívá především v jejich schopnosti reagovat na mimořádné přírodní situace, jako jsou povodně a sucho.

Podkladem pro nástroje územního plánování (Politiku územního rozvoje a územně plánovací dokumentaci) je Generel území chráněných pro akumulaci povrchových vod (dále jen „Generel LAPV“), jak říká ustanovení § 28a odst. 2 vodního zákona: *„„Generel území chráněných pro akumulaci povrchových vod a základní zásady využití těchto území pořídí Ministerstvo zemědělství v dohodě s Ministerstvem životního prostředí. Generel je podkladem pro návrh politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace.“*²⁰² Generel LAPV musí být promítnut do PÚR a do ÚPD při jejich tvorbě.

V důvodové zprávě k zákonu č. 181/2008 Sb. jsou LAPV považovány za vhodnou kombinaci základní ochrany s minimálním zásahem do nutného rozvoje v územích.²⁰³ Základní ochrana je připodobňována k územním rezervám podle ustanovení § 36 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon“). Stavební zákon k institutu územní rezervy: *„Zásady územního rozvoje mohou vymezit plochu nebo koridor a stanovit jejich využití, jehož potřebu a plošné nároky je nutno prověřit (dále jen „územní rezerva“). V územní rezervě jsou zakázány změny v území [§ 2 odst. 1 písm. a)], které by mohly stanovené využití podstatně ztížit nebo znemožnit.“*²⁰⁴

---

²⁰¹ § 28a odst. 1 zákon č. 254/2001 Sb.

²⁰² § 28a odst. 2 zákon č. 254/2001 Sb.

²⁰³ Důvodová zpráva k zákonu č. 181/2008 Sb., bod. 2

²⁰⁴ § 36 odst. 1 zákon č. 183/2006 Sb.

Vymezení LAPV jako územní rezervy výslovně stanovuje v článku 167 Politika územního rozvoje: „*Kraje vymezí v ZÚR jako územní rezervy (pokud Politika územního rozvoje ČR nestanoví jinak) plochy pro vodní nádrže uvedené v Generelu území chráněných pro akumulaci povrchových vod a základních zásad využití těchto území a stanoví základní zásady využití těchto území.*“²⁰⁵ Za toto vymezení odpovídají příslušné kraje. Ke skutečné ochraně lokalit vyznačených v Generelu LAPV dochází prostřednictvím územně plánovací dokumentace, kde jsou označeny právě za územní rezervy (srov. podkapitola 3.3.3. Závaznost Generelu LAPV, jeho aplikace a aktualizace).

V odborné literatuře lze nalézt více názorů na smysl ustanovení § 28a vodního zákona. Podle Horáčka je smyslem: „*...neomezovat stávající činnosti v území nad míru nezbytně nutnou a naopak umožnit prostřednictvím územních plánů umístování dočasných staveb s horizontem jejich životnosti cca 50 let nebo staveb, jejichž případné vykoupení a odstranění bude technicky a finančně méně náročné (např. chaty, jednotlivé rodinné domy, zahrádkářské kolonie, jednoduchá ubytovací zařízení pro cestovní ruch, cyklostezky apod.)*“²⁰⁶

K tomuto názoru se výslovně nepřiklání Průchová v knize *Stavební zákon a ochrana životního prostředí*. Smysl spatřuje v zachování stávajících poměrů v územích, která jsou vhodná pro stavbu vodních nádrží. Kdyby docházelo k povolování staveb v těchto územích, byť toliko dočasně, muselo by v budoucnu dojít k omezování či odnímání vlastnického práva k těmto stavbám. Následný proces vyvlastnění těchto staveb státem nebo dobrovolného prodeje staveb státu by vyvolal další, podle názoru autorů zbytečné, veřejné výdaje.²⁰⁷

Můj postoj se přiklání blíže k prvnímu z názorů, tedy ke smyslu ustanovení § 28a vodního zákona podle Horáčka. Jelikož jsou LAPV chráněné v územně plánovací dokumentaci jako územní rezervy, lze použít názor Nejvyššího správního soudu z rozsudku ze dne 21.6.2012, čj. 1 Ao 7/2011-526., že územní rezerva nepředstavuje stavební závěru. V území je nadále možné činit

---

²⁰⁵ Politika územního rozvoje ČR ve znění Aktualizace č. 1 – čl. 167

²⁰⁶ HORÁČEK, Zdeněk. *Vodní zákon: s aktualizovaným podrobným komentářem po roce účinnosti nového občanského zákoníku k 15. 3. 2015*. Praha: Soudy, 2015. Paragrafy do kapsy, str. 93

²⁰⁷ PRŮCHOVÁ, Ivana. *Stavební zákon a ochrana životního prostředí*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity. ISBN 9788021056671, str. 388

změny, ovšem s výjimkou těch, které by podstatně ztížily či znemožnily budoucí využití území způsobem, pro nějž má být území prověřeno. Z rozsudku dále vyplývá, že územní rezerva by neměla mít trvalý charakter, její využití by mělo být prověřováno.

K tomu bych doplnil, že je nutné stanovit dočasnost těchto staveb ve veřejnoprávním smyslu.²⁰⁸ Podle ustanovení § 2 odst. 3 stavebního zákona je dočasnou stavbou ta stavba, u které stavební úřad předem omezí dobu jejího trvání. Stavební úřad v územním rozhodnutí podle ustanovení § 92 odst. 1 stavebního zákona stanoví lhůtu pro odstranění dočasné stavby a následný způsob úpravy území. Bude-li nutné přistoupit z důvodu změny klimatu k realizaci vodních nádrží, které jsou veřejně prospěšnými stavbami²⁰⁹, dojde k procesu vyvlastnění nebo dobrovolnému prodeji pozemku či staveb bez ohledu na veřejné výdaje. Hledisko vynaložení budoucích veřejných výdajů by mělo být předem zohledněno při tvorbě územně plánovací dokumentace, pro jejíž návrh je podkladem Generel LAPV.

3.3 Generel území chráněných pro akumulaci povrchových vod

3.3.1 Přijímání a účel Generelu LAPV

Ministerstvu zemědělství společně s Ministerstvem životního prostředí bylo uloženo opatřit Generel území chráněných pro akumulaci povrchových vod podle ustanovení § 28a vodního zákona v souladu s úkolem podle bodu 2.3.8 přílohy nařízení vlády č. 262/2007 Sb. (o vyhlášení závazné části Plánu hlavních povodí České republiky). Ministerstva tak učinila v září 2011 podepsáním Protokolu o pořízení Generelu území chráněných pro akumulaci povrchových vod a základních zásad využití těchto území.

---

²⁰⁸ TÉGL, Petr a Filip MELZER. Superedifikáty a nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*. 2014, **22**(4), 132-140. ISSN 12106410.

²⁰⁹ srov. § 2 odst. 1 písm. l) zákon č. 183/2006 Sb.

Generel LAPV nesmí být pochopen jako plán výstavby vodních nádrží.²¹⁰ Generel LAPV vymezuje vycházej svůj účel následovně: „*Účelem Generelu LAPV je na základě vyhodnocení souboru lokalit vymezených ve Směrném vodohospodářském plánu, podle kterého vodohospodářské orgány vycházely při svém rozhodování do 22. prosince 2009, stanovit nový aktualizovaný soubor lokalit pro jejich územní ochranu jako odborně-technický podklad pro zapracování do politiky územního rozvoje a do územně plánovací dokumentace.*“²¹¹

3.3.2 Postup zpracování Generelu LAPV

Jak uvádí Generel LAPV, při zpracování Generelu LAPV vycházela mezirezortní pracovní skupina z již existujícího seznamu 186 vytipovaných lokalit pro Plán hlavních povodí České republiky. Při výběru lokalit byly brány v potaz tyto skutečnosti:

1. možnost eliminace rizik vyplývajících z možných dopadů klimatické změny na zásobování pitnou vodou,
2. možnost eliminace rizik vyplývajících z možných dopadů klimatické změny na hydrologický režim a zvýšený výskyt povodní,
3. vhodnost morfologických a geologických podmínek lokality,
4. předpoklady pro vhodnou jakost akumulované vody,
5. vhodnost lokality pro víceúčelové využití,
6. dopady na stávající osídlení, příp. známé rozvojové aktivity,
7. dopady na zájmy ochrany přírody a krajiny,
8. dopady na kulturní památky,
9. dopady na ložisková území.

---

²¹⁰ V průběhu přijímání byl Generel LAPV veřejností chápán jako plán k výstavbě vodních nádrží. K vysvětlení zveřejnilo dne 7. 9. 2011 Ministerstvo zemědělství reakci na aktuální mediální výstupy, kde vysvětlilo smysl Generelu LAPV. <http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/reakce-na-nepresnosti-v-mediich/generel-lokalit-pro-akumulaci.html> - 23.6.2017

²¹¹ Generel LAPV. [Http://eagri.cz/](http://eagri.cz/) [online]. [cit. 2017-11-23]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/133229/Generel_LAPV__vc._protokolu.pdf, str. 2

Po zvážnění výše uvedených skutečností byly vybrány ty lokality, které jsou vodohospodářsky účinné a bez závažných střetů se zastavěnými územími či s významnými zájmy ochrany přírody a krajiny. Z 210 územně hájených výhledových vodních nádrží podle SVP 1975²¹² a ze 186 vytipovaných lokalit pro Plán hlavních povodí České republiky se snížil počet na 65 lokalit vhodných pro rozvoj vodních zdrojů. Mimo kategorizaci Generelu LAPV stojí lokality, jejichž ochrana je zajištěna zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Těchto 65 lokalit dále Generel LAPV dělí do dvou kategorií. Kategorii A obsahuje 21 lokalit, jejichž význam je především ve schopnosti být zdrojem zásobování pitné vody a pozitivním činitelem při ovlivnění odtokových poměrů velkých povodí. Skutečná realizace vodních nádrží v těchto lokalitách je vázána na negativní dopady klimatických změn, které budou probíhat v dlouhodobém horizontu padesáti až sta let.

Kategorie B s počtem 44 lokalit je tvořena územími vhodnými k akumulaci vody při povodňové situaci. Další funkcí případných vodních nádrží má být pokrytí potřeby při odběrech vody a nadlejšování průtoku. Výstavba vodních nádrží v lokalitách podle kategorie B proběhne pouze při prokazatelné potřebě.

Význam dělení na kategorie A a B se projevuje při přezkoumávání LAPV. LAPV v kategorii A budou hájeny dlouhodobě, tudíž je není třeba dále přezkoumávat, a LAPV kategorie B budou přezkoumávány a aktualizovány.²¹³

---

²¹² *Směrný vodohospodářský plán ČSR. 2. vyd. Praha: Výzkumný ústav vodohospodářský, 1979, str. 120*

²¹³ Generel LAPV. [Http://eagri.cz/](http://eagri.cz/) [online]. [cit. 2017-11-23]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/133229/Generel_LAPV__vc._protokolu.pdf, str. 5

3.3.3 Závaznost Generelu LAPV, jeho aplikace a aktualizace

Při určování závaznosti Generelu LAPV je nutné vycházet z ustanovení § 28a odst. 2 vodního zákona, podle kterého je Generel LAPV podkladem pro návrh Politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace. Návrh Politiky územního rozvoje je pořizován ministerstvem na základě podkladů a dokumentů veřejné správy podle ustanovení § 33 odst. 2 písm. c) stavebního zákona. Mezi tyto podklady patří Generel LAPV. Machačková se vyjadřuje k závaznosti podkladů podle ustanovení § 33 odst. 2 stavebního zákona následovně: „*Aby politika územního rozvoje mohla plnit svou koordinační roli, mají tyto podklady nezávazný charakter.*“²¹⁴ Generel LAPV tedy není závazný a pouhé zařazení lokalit do Generelu LAPV neznamena, že jsou tato území skutečně chráněna.

Lokality jsou skutečně chráněny ve chvíli, kdy jsou určeny jako územní rezervy podle ustanovení § 36 odst. 1 stavebního zákona. Posuzování lokalit vymezených v Generelu LAPV probíhá v souladu s cíli územního plánování, které vymezuje ustanovení § 18 odst. 1 a 2 stavebního zákona,²¹⁵ a v souladu s dalšími nároky na využití daných území. V územní rezervě se posuzují změny v území, a ty změny v území, které by mohly stanovené využití podstatně ztížit nebo znemožnit, jsou zakázány. U každého území bude individuálně stanoveno „*co se považuje za podstatné ztížení možnosti budoucího využití (§ 36 odst. 1 stavebního zákona), a to s přihlédnutím k místním poměrům, zejména k souvislostem s osídlením a krajinným charakterem a v odpovídající podrobnosti dané územně plánovací dokumentace.*“²¹⁶

Podle zákona č. 150/2010 Sb. článku II bod 7 se Generel LAPV přezkoumává a aktualizuje v rámci národních plánů povodí. Národní plány povodí Labe, Dunaje a Odry (dále jen „NPP Labe, Dunaj a Odry“) shodně uvádějí, že „*přezkum má probíhat v návaznosti na zpřesňování prognóz vývoje klimatické změny a zejména v návaznosti na provedení relevantních opatření přijatých v plánech povodí, která svými efekty mohou přispět ke zmírnění dopadů klimatické změny a tedy i ke*

---

²¹⁴ MACHAČKOVÁ, Jana. *Stavební zákon: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice komentované zákony. ISBN 9788074004926.

²¹⁵ srov. § 18 odst. 1 a 2 zákon č. 183/2006 Sb.

²¹⁶ Generel LAPV. <http://eagri.cz/> [online]. [cit. 2017-11-23]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/133229/Generel_LAPV__vc._protokolu.pdf, str. 5

snižování případné potřeby samotných vodních nádrží.“²¹⁷ Dále zmiňují, že se v tomto směru má postupovat podle Guidance document No. 24 River Basin Management a Changing Climate¹.²¹⁸

Aktualizace bude probíhat prostřednictvím zpracování výhledové vodohospodářské bilance s cílem identifikovat, zda některá vyřazená lokalita z původních 168 lokalit vytipovaných pro Plán hlavních povodí České republiky by neměla být znovu přezkoumána k územnímu hájení.²¹⁹ Horáček zdůrazňuje, že aktualizovaná verze Generelu LAPV se nestává součástí NPP, neboť by vydáním NPP formou opatření obecné povahy došlo k zezávaznění Generelu LAPV a byl by povýšen z podkladu na obecně závazný akt.²²⁰ Z tohoto důvodu působí kontrastně skutečnost, že lokality LAPV měly být původně součástí Plánu hlavních povodí České republiky, ale během druhého i třetího plánovacího období se LAPV součástí plánů nestanou.

Musím upozornit na mírný rozpor mezi smyslem přezkoumávání a aktualizace LAPV podle Generelu LAPV a podle Národních plánů povodí Labe, Dunaje a Odry. Lokality byly v Generelu LAPV rozděleny na kategorie A a B mimo jiné z důvodu rozlišení přezkoumávání. Generel LAPV se zmiňuje o přezkumu a aktualizaci lokalit v kategorii B, přičemž NPP Labe, Dunaj a Odry spojují proces aktualizace především s vytipovanými lokalitami pro Plán hlavních povodí ČR, které nebyly zařazeny do Generelu LAPV.

Podle mého názoru může docházet v praxi k přezkumu jak lokalit kategorie B, které jsou již zahrnuty v Generelu LAPV, tak k přezkumu nezahrnutých lokalit vytipovaných pro Plán hlavních povodí ČR. Dojde-li ke změně u lokalit kategorie B, musí se tato změna promítnout v aktualizaci PÚR a ÚPD podle ustanovení § 35 a § 42 stavebního zákona. Dojde-li ovšem k situaci, kdy bude shledáno, že nezařazená lokalita je vhodná k územnímu hájení, je nutné ji

---

²¹⁷ Národní plán povodí Labe, Dunaje, Odry - https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/npp_dunaj.pdf, https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/npp_labe.pdf, https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/npp_odra.pdf - 19.11.2017

²¹⁸ European Communities (2009), „Guidance document No. 24, RIVER BASIN MANAGEMENT IN A CHANGING CLIMATE – Common Implementation Strategy (CIS) for the Water Framework Directive (2000/60/EC)“ (H(1)10-03-06e), https://circabc.europa.eu/sd/a/2a3ec00a-d0e6-405f-bf66-60e212555db1/Guidance_documentN%C2%B020_Mars09.pdf – 29.11.2017

²¹⁹ Národní plán povodí Labe, Dunaje, Odry

²²⁰ HORÁČEK, Zdeněk. Vodní zákon: s aktualizovaným podrobným komentářem po roce účinnosti nového občanského zákoníku k 15. 3. 2015. Praha: Sondy, 2015. Paragrafy do kapsy, str. 93

zařadit do Generelu LAPV. V takové situaci je nutné přepracovat Generel LAPV do takové podoby, aby byl vhodným podkladem pro PÚR a ÚPD.

Přezkum a aktualizace LAPV bude probíhat opakovaně v rámci etap vodohospodářského plánování. První aktualizace Generelu LAPV proběhla 22. 12. 2015 v rámci aktualizace NPP dle ustanovení § 24 vodního zákona v rámci 2. plánovacího období. Další aktualizace by měla probíhat během 3. plánovacího období v letech 2021–2027.

Generel LAPV stanovuje základní kritéria pro přezkoumání a aktualizaci následovně:

1. budou provedeny komplexní analýzy adaptačních opatření na klimatickou změnu zohledňující dosažený stupeň poznání,
2. bude plně využit potenciál přírodně blízkých opatření a adaptačních opatření na klimatickou změnu nenarušujících dobrý stav vodních útvarů, a to se zohledněním dosaženého stupně poznání a nejlepších dostupných technologií,
3. budou vymezena záplavová území a území určená k rozlivům povodní s důsledně uplatněným omezením činností dle vodního zákona,
4. budou uplatněna veškerá legislativní a organizační opatření k adaptaci na klimatickou změnu,
5. budou analyzovány a přehodnoceny nároky na odběry vod ve vztahu k jejich opodstatněnosti a zásoby podzemních vod budou v maximální míře využívány pro pitné účely,
6. bude prokázána souvislost nedostatku vody a sucha s dopadem klimatické změny.

3.3.4 Uplatňování Generelu LAPV

Podle kompetencí stanovených v hlavě XI (Výkon státní správy) vodního zákona zajišťují příslušné vodoprávní úřady uplatnění Generelu LAPV. K Politice územního rozvoje uplatňuje Generel LAPV jako stanovisko Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí jako ústřední vodoprávní úřady podle ustanovení § 108 odst. 2 vodního zákona. Stejně tak činí obě ministerstva i k zásadám územního rozvoje.²²¹ Do působnosti krajských úřadů patří uplatňovat

---

²²¹ § 108 odst. 2 zákon č. 254/2001 Sb.

Generel LAPV jako stanovisko k zásadám územního rozvoje a k územním plánům obcí s rozšířenou působností.²²² Obecní úřady obcí s rozšířenou působností uplatňují Generel LAPV jako stanoviska k územním plánům a regulačním plánům., s výjimkou těch územních plánů týkajících se této obce.²²³

3.3.5 Zásady využití území

Podmínky využití území chráněných pro akumulaci povrchových vod stanoví v územně plánovací dokumentaci orgány územního plánování, přitom musejí vycházet ze základních zásad podle ustanovení § 28a odst. 1 vodního zákona, které zní následovně: „*V těchto územích lze měnit dosavadní využití, umisťovat stavby a provádět další činnosti pouze v případě, že neznemožní nebo podstatně neztíží jejich budoucí využití pro akumulaci povrchových vod.*“

Základní zásady dále Generel LAPV doplňuje o další zásady ve smyslu ustanovení § 36 odst. 1 a § 2 odst. 1 písm. a) stavebního zákona. Tyto další zásady nejsou závazné a jsou pouhým podkladem, jelikož je stanovuje Generel LAPV. Závaznými se stávají ve chvíli, kdy je orgány územního plánování zanesou do konkrétní územně plánovací dokumentace. Podle zásad není v LAPV možné navrhovat záměry na umístění zejména:

- „a) nových staveb technické a dopravní infrastruktury mezinárodního, republikového a jiného nadmístního významu s výjimkou staveb, kde bude prokázáno projektovou dokumentací, že jejich umístění nebo provedení anebo užívání neztíží budoucí využití území dotčené předmětnou stavbou pro akumulaci povrchových vod,*
- b) změny dokončených staveb technické a dopravní infrastruktury mezinárodního, republikového a jiného nadmístního významu s výjimkou staveb, kde bude prokázáno projektovou dokumentací, že jejich umístění nebo provedení anebo užívání neztíží budoucí využití území dotčené předmětnou stavbou pro akumulaci povrchových vod,*
- c) staveb a zařízení pro průmysl, energetiku, zemědělství, těžbu nerostů, a dalších staveb, zařízení a činností, které by mohly narušit geologické a morfologické poměry v území předpokládaného*

---

²²² § 107 odst. 1 písm. a) zákon č. 254/2001 Sb.

²²³ § 106 odst. 2 zákon č. 254/2001 Sb.

profilu přehrady nebo jinak nepříznivě ovlivnit budoucí vodohospodářské využití plochy zátopy vodní nádrže, a to jak samotným rozsahem staveb ve vymezeném území (např.: sídelní útvary), velkými plochami pro podnikání s investičně náročnými vedeními technické infrastruktury, tak jejich následným provozem (např.: skládky zvláštních a nebezpečných odpadů, odkaliště, sklady pohonných hmot atd.).“²²⁴

3.3.6 Realizace vodních nádrží

Realizace vodních nádrží je velice náročný a pomalý proces. Sborník SVP ČSR 1985 obsahoval návrh výstavby 27 vodních nádrží do roku 2015. Z těchto 27 vodních nádrží byly postaveny pouze 3 vodní nádrže: Hněvkovice na Vltavě, Slezská Harta na Odře a Boskovice na Moravě.

Z 65 vodních nádrží stanovených v Generelu LAPV je nejbližší reálné výstavbě vodní dílo Pěčín, které patří do kategorie A lokalit. Státní podnik Povodí Labe představil v dubnu 2016 Studii proveditelnosti na realizaci vodního díla Pěčín²²⁵, která byla zpracována na základě příprav realizace opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody, která byla schválena usnesením vlády ČR č. 620 v červenci 2015 a usnesením č. 171 z února 2016.

Lokalita Pěčín o celkové rozloze 80 ha se nachází v Královéhradeckém kraji, zasahuje svou rozlohou do obcí Liberk, Rokytnice v Orlických horách, Zdobnice a leží na vodním toku Zdobnice, patří do dílčího povodí Horního a středního povodí Labe. Z karty lokality Pěčín v Generelu LAPV vyplývá, že vodní dílo Pěčín bude dosahovat potencionálního objemu 17,1 mil. m³, a proto je strategicky významným vodním zdrojem pro zajištění zásobování východočeské vodárenské soustavy (především hradecko-pardubické aglomerace) pitnou vodou.²²⁶ Vedle toho může být využita pro regulaci povodňových průtoků na ochranu zástavby podél Zdobnice v úseku Vamberk

---

²²⁴ Generel LAPV. [Http://eagri.cz/](http://eagri.cz/) [online]. [cit. 2017-11-23]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/133229/Generel_LAPV_vc_protokolu.pdf, str. 7

²²⁵ http://www.pla.cz/planet/webportal/internet/cs/obsah/vd-pecin_2821.html - 21.11.2017

²²⁶ Generel LAPV. [Http://eagri.cz/](http://eagri.cz/) [online]. [cit. 2017-11-23]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/133229/Generel_LAPV_vc_protokolu.pdf, str. 22

– Slatina nad Zdobnicí. Lokalita zasahuje do CHKO Orlické hory, EVL Zdobnice – Říčka a regionálního biocentra a biokoridoru.

V ZÚR Královéhradeckého kraje je lokalita Pěčín, spolu s dalšími čtyřmi lokalitami, vymezena v podobě limitů využití území, což neodpovídá PÚR, která stanovuje vymezení lokalit územní rezervou podle ustanovení § 36 odst. 1 stavebního zákona. Změna vymezení by měla být zanesena do aktualizace č. 1 ZÚR Královéhradeckého kraje, tento požadavek obsahuje schválená zpráva o uplatňování ZÚR Královéhradeckého kraje ze dne 23.6.2014.

Výstavbě vodního díla Pěčín předchází dlouhý proces přípravy záměru, během kterého budou probíhat tyto kroky: Aktualizace vstupní podkladové analýzy, Oponentní studie – Studie možných adaptačních opatření pro snižování dopadů klimatické změny na hydrologickou bilanci v regionu východních Čech, usnesení vlády, územní studie VD Pěčín, majetkoprávní vypořádání, dokumentace pro územní rozhodnutí, členění stavby na stavební celky, tendrová a prováděcí dokumentace. Klíčovými momenty je proces SEA, proces EIA a územní řízení.²²⁷

3.4 Území chráněná pro akumulaci povrchových vod jako nástroj při naplňování adaptačních opatření

Institut území chráněných pro akumulaci povrchových vod je nástrojem k naplnění cílů adaptačních opatření stanovených Adaptační strategií ČR. Svůj potenciál uplatní především při zvládání extrémních hydrologických jevů – povodní a dlouhotrvajícího sucha. Generel LAPV je důležitým podkladem pro územní plánování, které má rozhodující význam pro naplnění úkolů a cílů Adaptační strategie ČR.

Podle adaptačního opatření **plány povodí a plánů pro zvládání povodňových rizik** se uplatní Generel LAPV při zpracovávání koncepce pro zvládání sucha a nedostatku vody a pro předcházení mimořádných událostí vyvolaných dlouhodobým nedostatkem vody. Zahrnutí LAPV

---

²²⁷Studie proveditelnosti na realizaci vodního díla Pěčín – technická zpráva
http://www.pla.cz/planet/public/kgrinfo/VD_Pecin/technicka_zprava.pdf - 21.11.2017

do kritérií při přehodnocování stávajících vodohospodářských soustav napomůže k lepší **optimalizaci funkcí stávajících nádrží a vodohospodářských soustav**. Adaptační opatření **ochrana stávajících a výhledových vodních zdrojů** zdůrazňuje preventivní ochranu vodních zdrojů prostřednictvím LAPV a navrhuje zrevidovat výše uvedené oblasti pro ochranu vod a aktivity, které by mohly negativně ovlivnit kvalitu i množství vod. Územní hájení lokalit stanovených Generalem LAPV je předpokladem pro výstavbu vodních děl, která napomohou převodu povrchové vody do podzemních vod, jak vytyčuje adaptační opatření **infiltrace povrchových vod do vod podzemních**. V adaptačním opatření **vodní nádrže v lokalitě chráněné pro akumulaci povrchových vod** jsou stanovena kritéria, která musejí být zohledněna při výstavbě vodních děl, vycházejících z lokalit v Generelu LAPV. Tato kritéria byla například zohledněna při zpracovávání Studie proveditelnosti na realizaci vodního díla Pěčín²²⁸.

---

²²⁸ Studie proveditelnosti na realizaci vodního díla Pěčín – technická zpráva
http://www.pla.cz/planet/public/kgrinfo/VD_Pecin/technicka_zprava.pdf - 21.11.2017

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se pokusil rozebrat právní úpravu ochrany vod z hlediska množství, kterou poskytuje vodní zákon. Popsal jsem chráněné oblasti přirozené akumulace vod²²⁹ (CHOPAV) a území chráněná pro akumulaci povrchových vod²³⁰ (LAPV) v návaznosti na Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR²³¹ (Adaptační strategie ČR) a další složkové zákony. K analýze těchto institutů jsem přistupoval skrze zastřešující problém sucha. Došel jsem k následujícím závěrům.

Územní ochrana vod z hlediska množství ve vodním zákoně, instituty chráněných oblastí přirozené akumulace vod a území chráněných pro akumulaci povrchových vod, naplňují předpoklad, že dokáží snižovat následky změny klimatu, konkrétně úbytek množství vody. Oba instituty lze využít ke zmírňování následků sucha.

CHOPAV jsou významné svými přírodními podmínkami vhodnými k akumulaci vody, jejich ochrana je zajišťována prostřednictvím omezení určitých činností zakázaných zákonem v rozsahu vymezeném v nařízeních vlády²³². LAPV navazují na vodohospodářské plánování z druhé poloviny dvacátého století a zapojují se prostřednictvím Generelu LAPV, jakožto podkladu, do procesu územního plánování a do případné realizace vodohospodářských opatření reagujících na klimatické změny. CHOPAV a LAPV regulují činnosti, které mohou do budoucna přímo i nepřímo ovlivňovat vodní poměry či vodní zdroje.

Nedostatky právní úpravy CHOPAV lze označit víceméně za formální. Jedná se především o absenci přechodného ustanovení, které by prohlásilo nařízení vlády²³³ podle starého vodního zákona²³⁴ za CHOPAV podle vodního zákona²³⁵. Problematické je vymezení hranic CHOPAV

---

²²⁹ § 28 zákon č. 254/2001 Sb.

²³⁰ § 28a zákon č. 254/2001 Sb.

²³¹ Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR

[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/\\$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf) - 23.11.2017

²³² Nařízení vlády č. 40/1978 Sb., č. 10/1979 Sb. a č. 85/1981 Sb.

²³³ viz předchozí poznámka pod čarou

²³⁴ zákon č. 138/1973 Sb.

²³⁵ zákon č. 254/2001 Sb.

Krkonoše, které je určeno za pomoci hranic neexistující CHKO Krkonoše. Dále postrádám v ustanovení § 28 odst. 3 vodního zákona meze pro správní uvážení při udělování výjimek ze zakázaných činností.

U LAPV považuji za nutné upozornit na rozpor mezi odborníky, kteří se vyjadřují ke smyslu institutu území chráněných pro akumulaci povrchových vod upravených v ustanovení § 28a vodního zákona. Jedni zastávají názor, že smyslem je neomezovat stávající činnost nad míru nutnou. Rozumným omezením stavební činnosti vnímají výstavbu dočasných staveb s životností okolo padesáti let nebo umístování staveb, jejichž odstranění nebude technicky ani finančně náročné. I při takovéto výstavbě považují konkrétní území za zachované pro zamýšlený účel. Smyslem území chráněných pro akumulaci povrchových vod je podle druhého názoru zachování stávajících poměrů v územích, která jsou vhodná pro stavbu vodních nádrží, bez povolování staveb v těchto územích.

Přestože mezi začleněním obou institutů do právního řádu České republiky je rozdíl třiceti pěti let a přestože zákonodárce při jejich nazývání použil v jednom případě termín oblasti a v druhém termín území, lze shledat, že oba instituty směřují ke stejnému cíli. K propojení institutů dochází jednak v Adaptační strategii ČR, kde jsou využívány k naplnění stejných adaptačních opatření, a za druhé v samotné přírodě, kde napomáhají zmírnění úbytku množství vody.

Před vyslovením odpovědi na výzkumnou otázku, již si kladu v této diplomové práci, je za prvé nutné si uvědomit, že územní ochrana vod z hlediska množství ve vodním zákoně si neklade za cíl ovlivnit probíhající klimatickou změnu takovým způsobem, aby k této klimatické změně vůbec nedocházelo. Stejně tak si nemůže klást za cíl zastavit úbytek množství vody, jež s sebou klimatická změna přináší. Měla by si klást za cíl být účinným nástrojem, který reaguje na negativní jevy klimatické změny a minimalizuje tyto negativní projevy. Dále by měl napomáhat k přizpůsobení se úbytku množství vody a zmírnění ubývání vody.

Za druhé je nutné přistoupit na fakt, že klimatická změna je dynamickým procesem²³⁶, jehož vývoj nelze přesně předpovídat. Proto je potřeba hodnotit územní ochranu vod z hlediska množství ve vodním zákoně podle aktuálních a podle v blízké době směřovatých hledisek.

S vědomím dvou výše zmíněných skutečností docházím k závěru, že územní ochrana vod z hlediska množství ve vodním zákoně, konkrétně CHOPAV a LAPV, jsou odpovídající a dostatečnou právní úpravou územní ochrany vod pro přizpůsobení se klimatické změně zapříčiňující úbytek množství vody. Svůj názor opírám především o použití těchto institutů v Adaptační strategii ČR, kde jsou využívány jako vhodná adaptační opatření vodního režimu v krajině a vodním hospodářství.

CHOPAV napomáhají zvyšovat odolnost ekosystémů, podporují retenční schopnost krajiny a posilují vodní zdroje. LAPV jsou nástrojem k naplnění cílů adaptačních opatření stanovených Adaptační strategií ČR. Generel LAPV je důležitým podkladem pro územní plánování, které má rozhodující význam pro naplnění úkolů Adaptační strategie ČR.

Územní ochranu vod ve vodním zákoně nelze považovat za jediný a dostatečný nástroj, jenž napomáhá přizpůsobit se úbytku množství vody. Na procesu přizpůsobení se klimatickým změnám, které v konečném důsledku zapříčiňují úbytek množství vody, se musejí podílet další nástroje obsažené ve vodním zákoně a adaptační opatření z dalších oblastí hospodářství a životního prostředí, jak stanovuje Adaptační strategie ČR. Vedle územní ochrany vod se budou na zmírnění následků sucha podílet i nástroje obsažené v budoucí hlavě vodního zákona řešící problematiku sucha a nedostatku vody, jejíž přijetí předpokládá Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky.

---

²³⁶ Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR
[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/\\$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf) - 23.11.2017

POUŽITÉ PRAMENY A LITERATURA

Právní předpisy:

Ústava České republiky č. 1/1993 Sb.

Listina základních práv a svobod č. 2/1993 Sb.

zákon č. 100/2001 Sb.

zákon č. 11/1955 Sb.

zákon č. 114/1992 Sb.

zákon č. 138/1973 Sb.

zákon č. 150/2010 Sb.

zákon č. 156/1998 Sb.

zákon č. 157/2009 Sb.

zákon č. 164/2001 Sb.

zákon č. 17/1992 Sb.

zákon č. 18/1997 Sb.

zákon č. 181/2008 Sb.

zákon č. 185/2001 Sb.

zákon č. 20/2004 Sb.

zákon č. 254/2001 Sb.

zákon č. 263/2016 Sb.

zákon č. 263/2016 Sb.

zákon č. 264/2016 Sb.

zákon č. 274/2001 Sb.

zákon č. 289/1995 Sb.

zákon č. 334/1992 Sb.

zákon č. 40/1956 Sb.

zákon č. 41/1957 Sb.

zákon č. 43/1955 Sb.

zákon č. 44/1988 Sb.

zákon č. 500/2004 Sb.

zákon č. 61/1988 Sb.
zákon č. 62/1988 Sb.
zákon č. 85/2012 Sb.
zákon č. 89/2012 Sb.
zákonné opatření předsednictva Národního shromáždění č. 61/1956 Sb.

nařízení vlády 164/1991 Sb.
nařízení vlády č. 10/1979 Sb.
nařízení vlády č. 165/1991 Sb.
nařízení vlády č. 40/1978 Sb.
nařízení vlády č. 41/1963 Sb.
nařízení vlády č. 85/1981 Sb.
sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 54/2015 Sb. m. s.
sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 59/2002 Sb. m. s.
sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 66/1998 Sb.
sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 7/2000 Sb. m. s.
usnesení vlády č. 1395/2007 UV
usnesení vlády č. 173/1996 UV
vyhláška č. 151/1957 Ú.1.
vyhláška č. 357/2013 Sb.
vyhláška č. 377/2016 Sb.
vyhláška č. 379/2016 Sb.
vyhláška č. 379/2016 Sb.
vyhláška č. 432/2001 Sb.
vyhláška č. 57/1970 Sb.
výnos Ministerstva kultury 8908/70-II/2
výnos Ministerstva kultury č. 13853/67
výnos Ministerstva kultury č. 16368/69
výnos Ministerstva kultury č. 5373/73
výnos Ministerstva kultury č. 9886/69-II/2
výnos Ministerstva kultury č. 53855/63

Smlouva o Evropské unii
Smlouva o fungování Evropské unie
Směrnice 2000/60/ES
Směrnice 2006/11/ES
Směrnice 2009/31/ES

Knižní literatura:

BARTÁK, Matěj, Jitka VEBROVÁ a Soňa RYCHLÁ. *Nový slovník cizích slov pro 21. století*. Praha: Plot, 2008. ISBN 9788086523897

DAMOHORSKÝ, Milan, Jaroslav DROBNÍK, Martin SMOLEK, Michal SOBOTKA a Vojtěch STEJSKAL. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. Právnícké učebnice. ISBN 9788074003387

DROBNÍK, Jaroslav. *Lesní zákon: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 9788073574253

FRANKOVÁ, Martina, Jaroslav DROBNÍK, Karolína ŽÁKOVSKÁ a Petra HUMLÍČKOVÁ. *Úvod do pozemkového práva*. Beroun: Eva Rozkotová, 2014. ISBN 9788087488195

HENDRYCH, Dušan, Taisia ČEBIŠOVÁ, Martin KOPECKÝ, Vladimír MIKULE, Richard POMAHAČ, Helena PRÁŠKOVÁ, Josef STAŠA a Vladimír VOPÁLKA. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání 2016. Praha: C.H. Beck, 2016. Academia iuris. ISBN 9788074006241

HOKR, Zdeněk. O zapisování zvláště chráněných území do katastru nemovitostí. *ČESKÉ PRÁVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ*. Praha, 2003, 2003(8), 14. ISSN 1213-5542

HORÁČEK, Zdeněk. *Vodní zákon: s aktualizovaným podrobným komentářem po roce účinnosti nového občanského zákoníku k 15. 3. 2015*. Praha: Soudy, 2015. Paragrafy do kapsy

JANČÁŘOVÁ, Ilona, Jana DUDOVÁ, Jakub HANÁK, Milan PEKÁREK, Ivana PRŮCHOVÁ a Jana TKÁČIKOVÁ. *Právo životního prostředí: zvláštní část*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. Učebnice Právnické fakulty MU. ISBN 9788021080416

JEMELKA, Luboš. *Správní řád: komentář*. 5. vydání 2016. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 9788074006074

Katastrální zákon: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Rekodifikace. ISBN 9788074787034

KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Praha: Beck, 1995. Právnické učebnice. ISBN 8071790281

KOCOUREK, Tomáš. *Omezení vlastnického práva k pozemkům ve prospěch ochrany životního prostředí*. Praha: Leges, 2012. Praktik. ISBN 9788087576106

KRAUS, Jiří a Věra PETRÁČKOVÁ. *Akademický slovník cizích slov*. Praha: Academia, 1995. ISBN 8020005234

MACHAČKOVÁ, Jana. *Stavební zákon: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice komentované zákony. ISBN 9788074004926

MUŽÁK, Petr a Hana KLÁŠTERECKÁ. *Rašeliny, jejich využití a ochrana zdrojů*. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně – Lesnická a dřevařská fakulta, 2007, 17. 3. 2017 <http://ldf.mendelu.cz/ugp/wp-content/ugp-files/attachment/raseliny.pdf>

PRŮCHOVÁ, Ivana. *Stavební zákon a ochrana životního prostředí*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity. ISBN 9788021056671

SLÁDEČEK, Vladimír. *Ústava České republiky: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 9788074005909

SNOPKOVÁ, Tereza, Věra DUBANSKÁ, David HADROUŠEK, et al. *Slovník pojmů užívaných v právu životního prostředí*. Praha: Arch, 2004. Stavební právo. ISBN 8086165957

ŠTURMA, Pavel, Milan DAMOHORSKÝ, Jan ONDŘEJ, Martin SMOLEK a Jana ZÁSTĚROVÁ. *Mezinárodní právo životního prostředí*. Beroun: IFEC, 2004. ISBN 809034092X

TÉGL, Petr a Filip MELZER. Superedifikáty a nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*. 2014, 22(4), 132-140. ISSN 12106410

Judikatura:

nález Pl. ÚS 5/01 z 16. 10. 2001

rozsudek NSS z 21.05.2015, čj. 7 As 53/2015–55

rozsudek NSS z 21.6.2012, čj. 1 Ao 7/2011-526

stanovisko Pl. ÚS z 28. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS – st. 27/09 (136/2009 Sb.)

Důvodové zprávy, plány, koncepce, generely:

Dopady změny klimatu, adaptace a zranitelnost -

[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zprava_pracovni_skupiny_ipcc/\\$FILE/OEOK-IPCC_WGII_report_oprava_CZ-20150227.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zprava_pracovni_skupiny_ipcc/$FILE/OEOK-IPCC_WGII_report_oprava_CZ-20150227.pdf)

Důvodová zpráva k zákonu č. 181/2008 Sb.

Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2001 Sb.

Důvodová zpráva k zákonu č. 85/2012 Sb.

European Communities (2009), Guidance document No. 24, RIVER BASIN MANAGEMENT IN A CHANGING CLIMATE - [https://circabc.europa.eu/sd/a/a88369ef-df4d-43b1-8c8c-306ac7c2d6e1/Guidance document n 24 - River Basin Management in a Changing Climate_FINAL.pdf](https://circabc.europa.eu/sd/a/a88369ef-df4d-43b1-8c8c-306ac7c2d6e1/Guidance%20document%20n%2024%20-%20River%20Basin%20Management%20in%20a%20Changing%20Climate_FINAL.pdf)

Generel LAPV - http://eagri.cz/public/web/file/133229/Generel_LAPV_vc_protokolu.pdf

Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky - [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_170724_sucho/\\$FILE/koncepce_sucho_material.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_170724_sucho/$FILE/koncepce_sucho_material.pdf)

Národní plán povodí Dunaje - https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/npp_labe.pdf

Národní plán povodí Labe - https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/npp_dunaj.pdf

Národní plán povodí Odry - https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/npp_odra.pdf

Plán hlavních povodí ČR - http://eagri.cz/public/web/file/18971/PlanHlavPov_schvaleny_vladou1_1_.pdf

Politika ochrany klimatu - [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/politika_ochrany_klimatu_2017/\\$FILE/OEOK-POK-20170329.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/politika_ochrany_klimatu_2017/$FILE/OEOK-POK-20170329.pdf)

Politika územního rozvoje ČR –

https://www.mmr.cz/getmedia/e7ff2b3b-b634-425f-8fa5-6699b8d2f755/2015_VI_8_cistopis_apur_1.pdf?ext=.pdf

Směrný vodohospodářský plán ČSR 1979

Státní vodohospodářský plán ČSR 1953

Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR -

[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/\\$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf)

Internetové zdroje:

<http://eagri.cz/> - Ministerstvo životního prostředí

<http://gis.krnep.cz/map/> - GIS server Správy KRNAP

<https://geoportal.gov.cz/web/guest/map> - Národní geoportál INSPIRE

<http://heis.vuv.cz/> - Hydroekologický informační systém VÚV TGM

<http://storm.fsv.cvut.cz/> - Katedra hydromeliorací a krajinného inženýrství – ČVUT v Praze

<http://www.krnep.cz/> - Správa Krkonošského národního parku

<http://www.pla.cz/> - Povodí Labe

<http://www.rozhlas.cz/> - Český rozhlas

<https://apps.odok.cz/> - Úřad vlády ČR - informační systém

https://portal.cenia.cz/eiasea/view/eia100_cr - Informační systém EIA

<https://www.psp.cz/> - Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR

<https://www.surao.cz/> - Správa úložišť radioaktivních odpadů

BENEŠ, Jaroslav. *PLÁNOVÁNÍ V OBLASTI VOD V ČESKÉ REPUBLICE A V POVODÍ VLTAVY* - https://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2008/2008-02/02_planovani.pdf

PLECHÁČ, Václav. *Vodohospodářských 50 let aneb dlouhodobé plánování* - <https://www.mzp.cz/ris/ais-ris-info-copy.nsf/6d13b004071d0140c12569e700154acb/7502b01a53bde2bac1256c370072ca1e?OpenDocument>

SEZNAM ZKRATEK

CHKO – chráněné krajinné oblasti

CHOPAV - chráněné oblasti přirozené akumulace vod

ČIŽP – Česká inspekce životního prostředí

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

EVL – evropsky významná lokalita

LAPV – plochy morfologicky, geologicky a hydrologicky vhodné pro akumulaci povrchových vod

LZPS – Listina základních práv a svobod

NP – národní park

NPP – Národní plány povodí

NSS – Nejvyšší správní soud

OOP – opatření obecné povahy

PO – ptačí oblast

PÚR – Politika územního rozvoje

SEU – Smlouva o Evropské unii

SFEU – Smlouva o fungování Evropské unie

SÚJB – Státní úřad pro jadernou bezpečnost

SÚRAO – Správa úložišť radioaktivních odpadů

SVP – Směrný vodohospodářský plán

ÚPD – územně plánovací dokumentace

ZPF – zemědělský půdní fond

PŘÍLOHY

Seznam map

Mapa 1 – Chráněné oblasti přirozené akumulace vod²³⁷

Mapa 2 – Překryv chráněných oblastí přirozené akumulace vod a velkoplošných zvláště chráněných území²³⁸

Mapa 3 – Území chráněná pro akumulaci povrchových vod²³⁹

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Překryv chráněných krajinných oblastí s chráněnými oblastmi přirozené akumulace vod²⁴⁰

Tabulka 2 – Překryv národních parků s chráněnými oblastmi přirozené akumulace vod²⁴¹

Tabulka 3 – Lokality v Generelu LAPV – kategorie A²⁴²

Tabulka 4 a 5 – Lokality v Generelu LAPV – kategorie B²⁴³

karty – Generel LAPV

Karta 1 - lokality Pěčín²⁴⁴

---

²³⁷ <https://geoportal.gov.cz/web/guest/map/> - 30.11.2017

²³⁸ <https://geoportal.gov.cz/web/guest/map/> - 30.11.2017

²³⁹ Generel LAPV. [Http://eagri.cz/](http://eagri.cz/) [online]. [cit. 2017-11-23]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/133229/Generel_LAPV__vc._protokolu.pdf, str. 19

²⁴⁰ Registr objektů ÚSOP: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. [Http://drusop.nature.cz/](http://drusop.nature.cz/) [online]. Praha [cit. 2017-10-03]. Dostupné z: <http://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/zchru/?VZCHU>

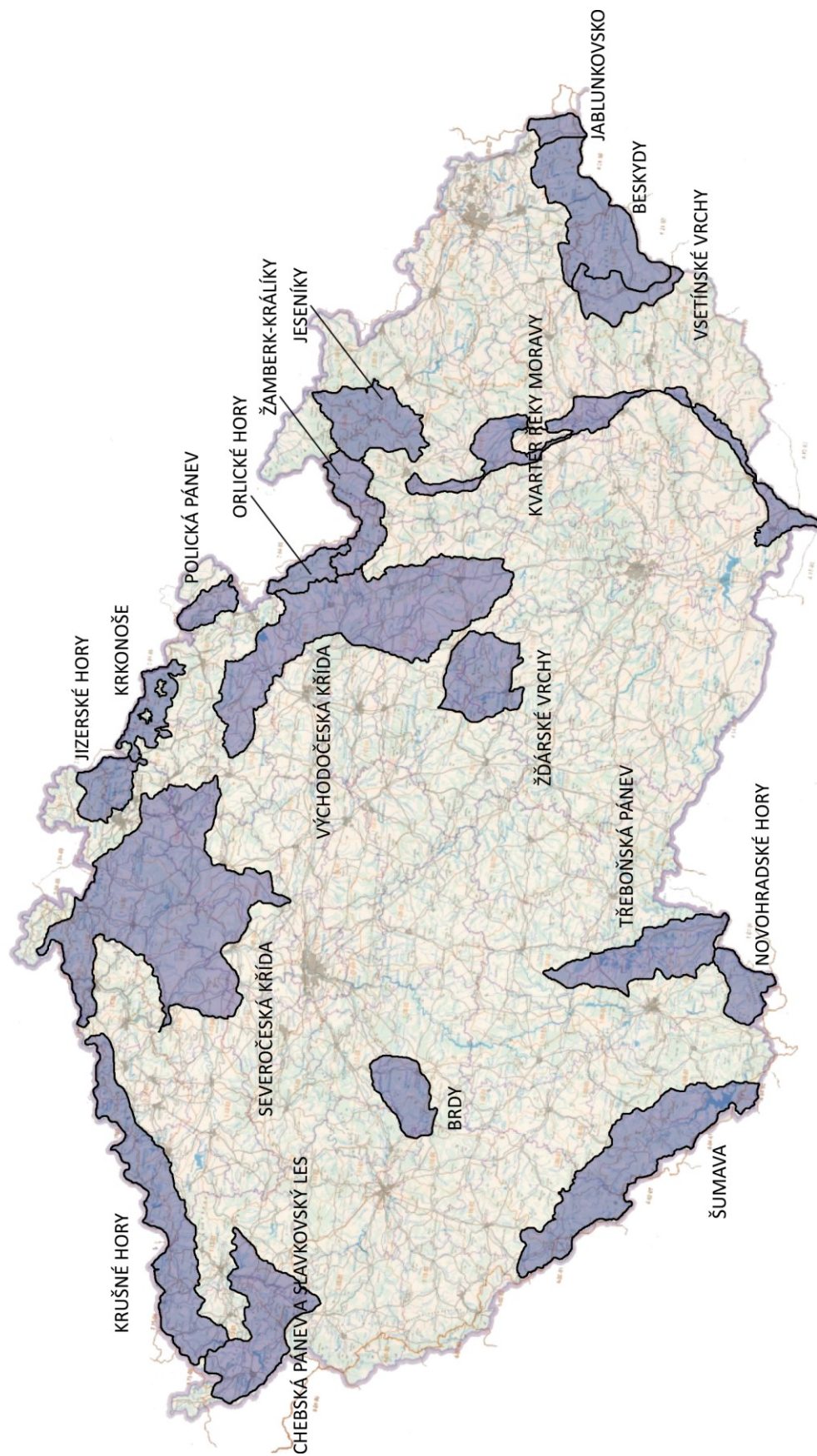
²⁴¹ viz předchozí poznámka pod čarou

²⁴² Generel LAPV. [Http://eagri.cz/](http://eagri.cz/) [online]. [cit. 2017-11-23]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/133229/Generel_LAPV__vc._protokolu.pdf, str. 15 - 17

²⁴³ viz předchozí poznámka pod čarou

²⁴⁴ Generel LAPV. [Http://eagri.cz/](http://eagri.cz/) [online]. [cit. 2017-11-23]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/133229/Generel_LAPV__vc._protokolu.pdf, str. 22 - 23

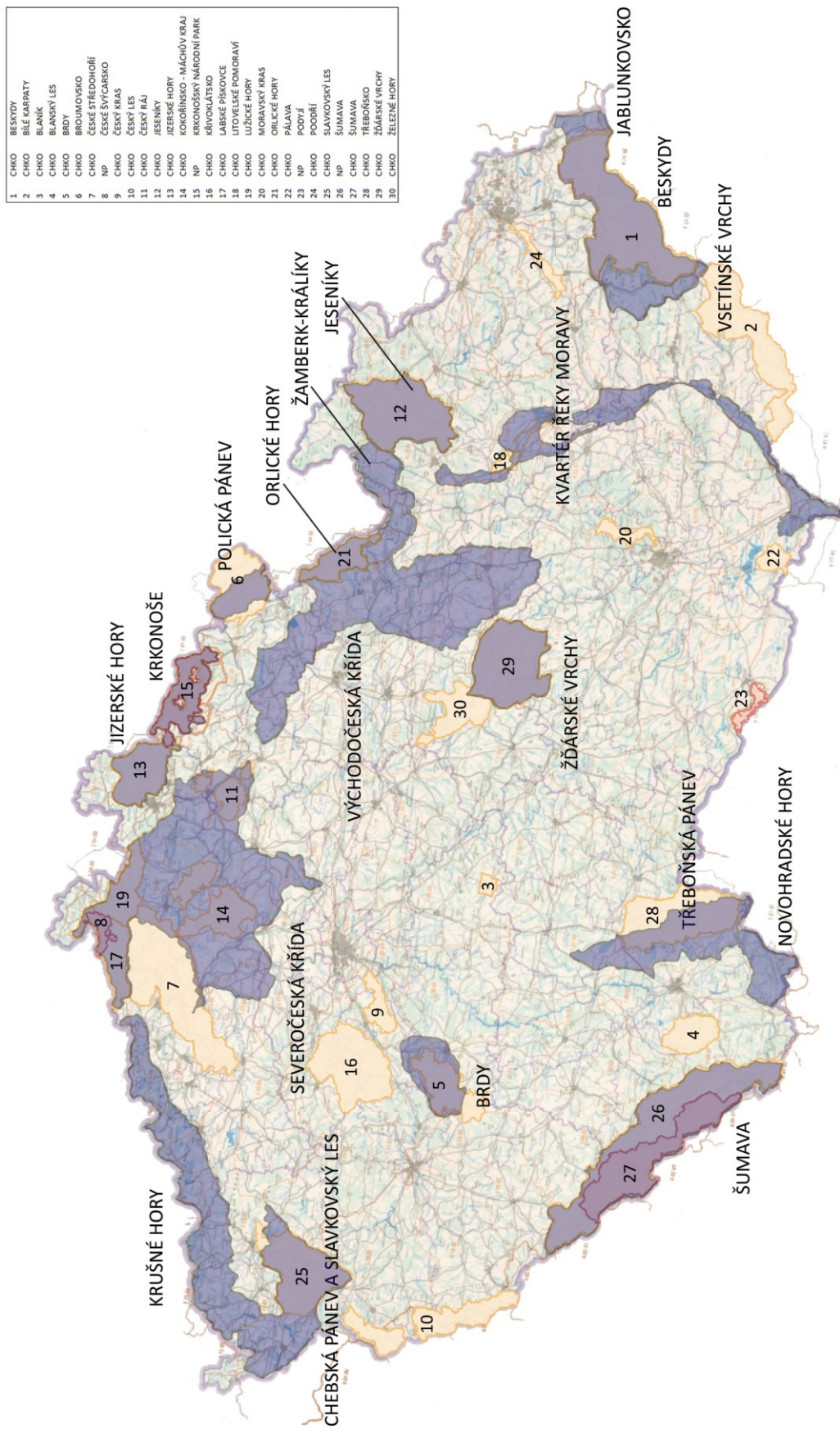
CHRÁNĚNÉ OBLASTI PŘIROZENÉ AKUMULACE VOD

20 km
Mapa 1

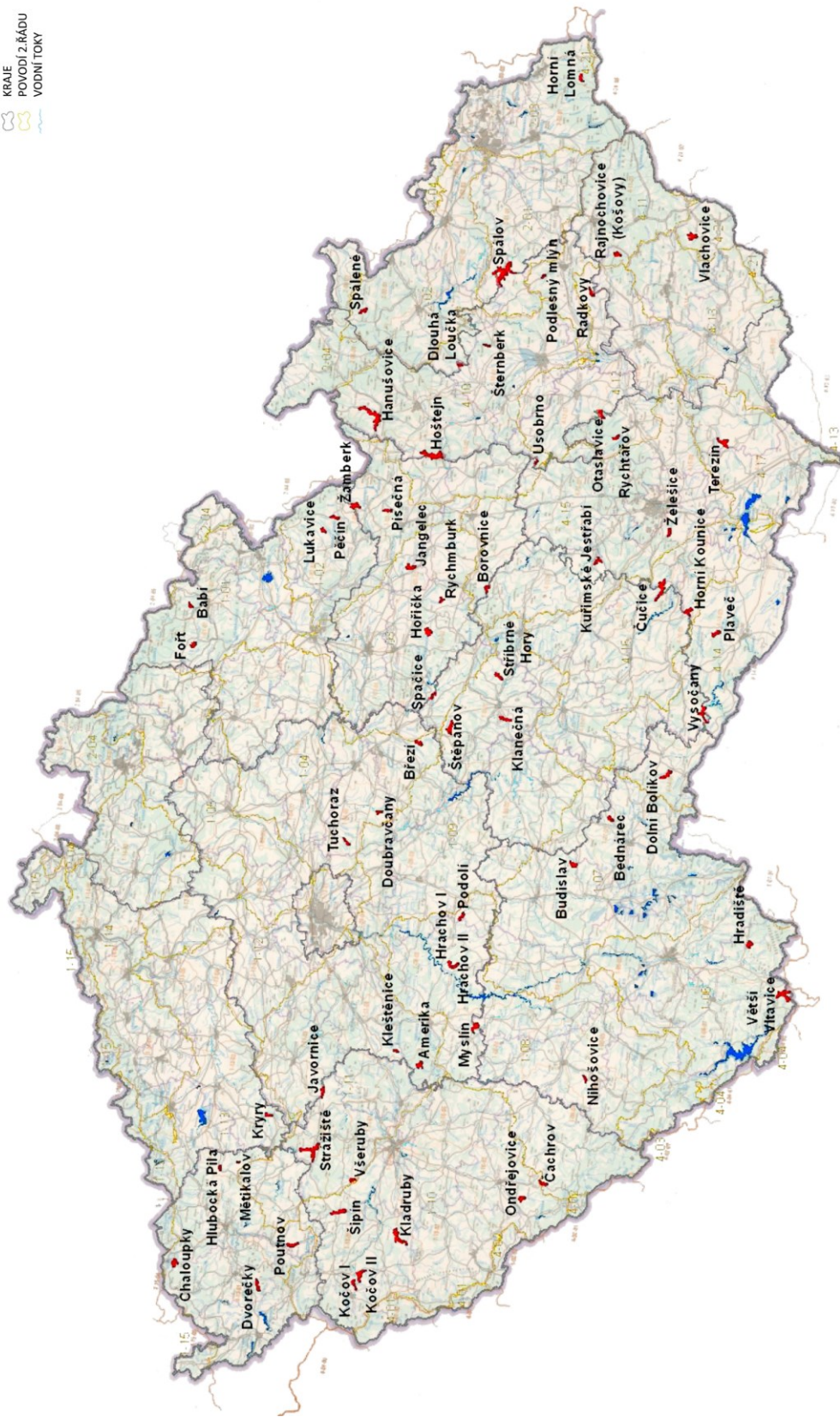

PŘEKRYV CHRÁNĚNÝCH OBLASTÍ PŘIROZENÉ AKUMULACE VOD A VELKOPLOŠNÝCH ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍ

ÚZEMÍ CHRÁNĚNÁ PRO AKUMULACI POVRCHOVÝCH VOD

- LAPV
- VYZNAMNÉ VODNÍ NÁDRŽE
- KRAJE
- POVODÍ 2.ŘÁDU
- VODNÍ TOKY

20 km
Mapa 3

	Chráněné krajinné oblasti	rozloha (ha)	rok vyhlášení	překryv s CHOPAV
1	Beskydy	120510	1973	Beskydy
2	Bílé Karpaty	74687	1980	----
3	Blaník	4029	1981	----
4	Blanský les	21968	1989	----
5	Brdy	34499	2016	Brdy
6	Broumovsko	43232	1991	Polická pánev
7	České středohoří	106899	1976	Severočeská křída (1)
8	Český kras	13225	1972	----
9	Český les	46554	2005	----
10	Český ráj	18170	1955	Severočeská křída (2)
11	Jeseníky	74369	1969	Jeseníky
12	Jizerské hory	37414	1967	Jizerské hory
13	Kokořínsko – Máchův kraj	41037	1976	Severočeská křída (3)
14	Křivoklátsko	62497	1978	----
15	Labské pískovce	24268	1972	Severočeská křída (4)
16	Litovelské Pomoraví	9329	1990	Kvartér řeky Moravy
17	Lužické hory	27046	1976	Severočeská křída (5)
18	Moravský kras	9126	1956	----
19	Orlické hory	23322	1969	Orlické hory
20	Pálava	8535	1976	----
21	Poodří	8153	1991	----
22	Slavkovský les	61060	1974	Chebská pánev a Slavkovský les
23	Šumava	99428	1963	Šumava
24	Třeboňsko	68744	1979	Třeboňská pánev
25	Žďárské vrchy	70888	1970	Žďárské vrchy
26	Železné hory	28472	1991	----

Tabulka 1

	Národní parky	rozloha (ha)	rok vyhlášení	překryv s CHOPAV
1	Krkonošský národní park	36320	1963	Krkonoše
2	České Švýcarsko	7926	2000	Severočeská křída (6)
3	Podyjí	6274	1991	----
4	Šumava	68584	1991	Šumava

Tabulka 2

	Název	Vodní tok	Kategorie	Plocha lokality (ha)	Kraj
1	Pěčín	Zdobnice	A	80,0	Královéhradecký
2	Vetší Vltavice	Vetší Vltavice	A	306,7	Jihočeský
3	Hradiště	Černá	A	180,5	Jihočeský
4	Kladruby	Úhlavka	A	305,5	Plzeňský
5	Šipín	Úterský potok	A	210,7	Plzeňský
6	Amerika	Klabava	A	206,4	Středočeský
7	Strážiště	Střela	A	379,9	Plzeňský
8	Dvorečky	Libava	A	152,2	Karlovarský
9	Chaloupky	Rolava	A	193,0	Karlovarský
10	Poutnov	Teplá	A	123,4	Karlovarský
11	Hlubocká Pila	Liboc	A	77,5	Karlovarský
12	Spálov	Odra	A	868,1	Moravskoslezský, Olomoucký
13	Horní Lomná	Lomná	A	78,2	Moravskoslezský
14	Hanušovice	Morava	A	533,9	Olomoucký
15	Hoštejn	Břežná	A	489,3	Pardubický Olomoucký
16	Dlouhá Loučka	Huntava	A	37,5	Moravskoslezský, Olomoucký
17	Rajnochovice (Košovy)	Juhyně	A	90,7	Zlínský
18	Vysočany	Želetavka	A	146,4	Jihomoravský Vysočina Jihočeský
19	Borovnice	Svratka	A	102,7	Vysočina Pardubický
20	Čučice	Oslava	A	254,7	Jihomoravský Vysočina
21	Vlachovice	Vlára	A	156,3	Zlínský

Tabulka 3

	Název	Vodní tok	Kategorie	Plocha lokality (ha)	Kraj
22	Fořt	Čistá	B	134,4	Královéhradecký
23	Babí	Babí potok	B	59,4	Královéhradecký
24	Žamberk	Rokytenka	B	190	Královéhradecký Pardubický
25	Lukavice	Kněžná	B	69,5	Královéhradecký
26	Písečná	Potočnice	B	63,1	Pardubický
27	Jangelec	Klejnár	B	193,3	Pardubický
28	Rychmburk	Krounka	B	79,1	Pardubický
29	Hoříčka	Ležák	B	269,1	Pardubický
30	Spačice	Doubrava	B	44,8	Vysočina Pardubický
31	Břeží	Klejnárka	B	71,7	Středočeský
32	Doubravčany	Výrovka	B	53,7	Středočeský
33	Tuchoraz	Šembera	B	88,4	Středočeský
34	Bednárec	Žirovnice	B	87,9	Jihočeský
35	Budislav	Černovický potok	B	126,6	Jihočeský
36	Čachrov	Ostružná	B	148,1	Plzeňský
37	Nihošovice	Peklov	B	75,8	Jihočeský
38	Myslín	Skalice	B	167,3	Jihočeský Středočeský
39	Hrachov II	Brzina	B	77,3	Středočeský
40	Hrachov I	Brzina	B	43,5	Středočeský
41	Podolí	Mastník	B	85,9	Středočeský
42	Stříbrné Hory	Borovský potok	B	127,3	Vysočina
43	Klanečná	Úsobský potok	B	128,9	Vysočina
44	Štěpánov	Sázavka	B	235,7	Vysočina
45	Kočov I	Mže	B	99,8	Plzeňský
46	Kočov II	Sedlišťský potok	B	214,6	Plzeňský

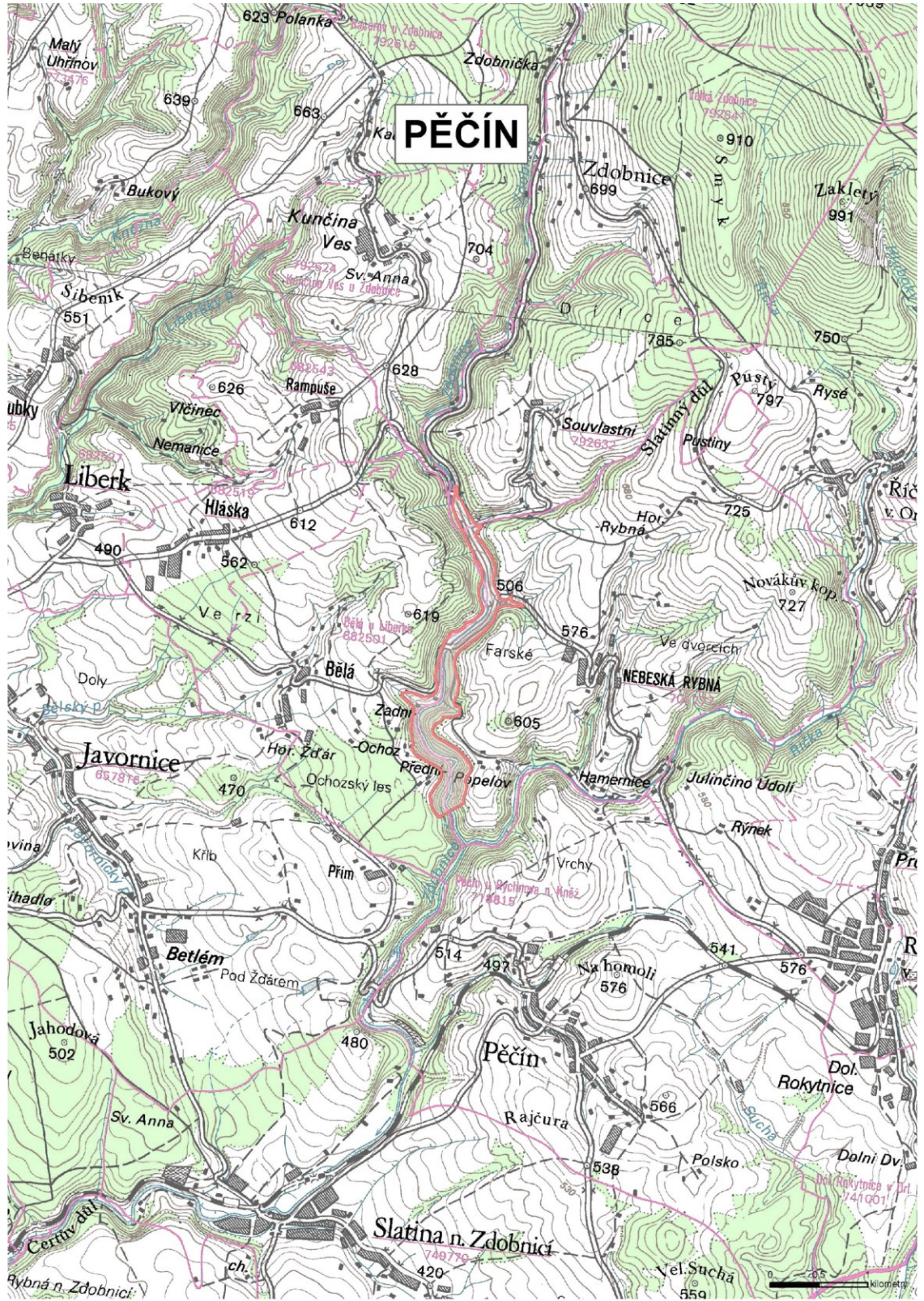
Tabulka 4

	Název	Vodní tok	Kategorie	Plocha lokality (ha)	Kraj
47	Ondřejovice	Jelenka	B	170,8	Plzeňský
48	Všeruby	Třemošná	B	68,1	Plzeňský
49	Javornice	Javornice	B	103,4	Plzeňský Středočeský
50	Kleštěnice	Jalový potok	B	62,3	Středočeský
51	Mětikalov	Liboc	B	32	Karlovarský
52	Kryry	Podvinecký potok	B	73,4	Ústecký
53	Spálené	Opavice	B	102,1	Moravskoslezský
54	Usobrnno	Usobrnka	B	38,3	Jihomoravský Olomoucký
55	Šternberk	Sítka	B	64,8	Olomoucký
56	Podlesný mlýn	Velička	B	30,4	Olomoucký
57	Rychtářov	Velká Haná	B	52,6	Jihomoravský
58	Otaslavice	Brodečka	B	101,8	Jihomoravský Olomoucký
59	Radkovy	Dolnonětčický potok	B	117,3	Olomoucký
60	Dolní Bolíkov	Bolíkovský potok	B	154,4	Jihočeský
61	Plaveč	Jevišovka	B	79,5	Jihomoravský
62	Kuřimské Jestřabí	Libochovka	B	87,6	Jihomoravský
63	Želešice	Bobrava	B	79,6	Jihomoravský
64	Horní Kounice	Rokytná	B	97,4	Jihomoravský Vysočina
65	Terezín	Trkmanka	B	316,3	Jihomoravský

Tabulka 5

1. <i>Název lokality</i> Pěčín	2. <i>Vodní tok</i> Zdobnice	3. <i>Pořadové číslo</i> 1
4. <i>Oblast povodí</i> Labe	5. <i>Dílčí povodí</i> Horního a středního Labe	6. <i>Číslo hydrologického pořadí</i> 1-02-01-045
7. <i>Kategorie</i> A	8. <i>Plocha povodí</i> 72,2 km ²	9. <i>Plocha lokality</i> 80 ha
10. <i>Vodohospodářský význam</i> Potenciální objem 17,1 mil. m ³ je strategicky významným vodním zdrojem pro zajištění zásobování východočeské vodárenské soustavy (především hradecko-pardubické aglomerace) pitnou vodou. Lokalita může být víceúčelově využita pro významnou transformaci povodňových průtoků na ochranu zástavby podél Zdobnice v úseku Vamberk – Slatina nad Zdobnicí.		
11. <i>Současné využití území plochy</i> Zemědělský půdní fond - 8,6 ha; lesní půda - 67,1 ha; vodní plochy - 3,7 ha; ostatní - 0,6 ha		
12. <i>Dotčené kraje a obce</i> Královéhradecký kraj - Liberk, Rokytnice v Orlických horách, Zdobnice		
13. <i>Dotčené objekty (podle klasifikace ČSÚ - údaje za rok 2008)</i> Budovy k bydlení - 6, budovy pro rekreaci - 2		
14. <i>Zájmy ochrany přírody a krajiny</i> Lokalita zasahuje do CHKO Orlické hory, EVL Zdobnice - Říčka a regionálního biocentra a biokoridoru. Je evidován výskyt kriticky ohrožených druhů - mihule potoční, zmije obecná, netopýr černý, netopýr velký, vrápenec malý, netopýr vodní a silně ohrožených druhů - netopýr ušatý, čolek horský, čolek obecný, mlok skvrnitý, ještěrka obecná, ještěrka živorodá, slepýš křehký, čáp černý, ledňáček říční, plísk lískový, lilie cibulkonosná, všivec lesní. Jedná se o vodní tok s dochovaným přírodě blízkým charakterem koryta a údolní nivy..		
15. <i>Kulturní památky</i> Nejsou evidovány.		
16. <i>Poznámka</i> Rozsah lokality byl stanoven s ohledem na stávající zástavbu Rokytnice v Orlických horách, části Hamernice a Nebeská Rybná, optimalizaci objemu a zájmy ochrany přírody. Nutno dále prověřit evidovaná poddolovaná a sesuvná území.		

ABSTRAKT

Tato diplomová práce se zabývá právní úpravou územní ochrany vod z hlediska množství, která je obsažena ve vodním zákoně. Zaměřuji se pouze na instituty chráněných oblastí přirozené akumulace vod (CHOPAV) a území chráněných pro akumulaci povrchových vod (LAPV), jelikož mají výraznější potenciál snižovat následky sucha. Na oba instituty je nahlíženo skrze zastřešující problém, jímž je hledisko množství vody. Právní úprava územní ochrany vod z hlediska množství je rozebírána v návaznosti na další složkové zákony. Primárním cílem této práce je odpovědět na otázku, zda právní úprava územní ochrany vod z hlediska množství ve vodním zákoně je postačující k tomu, aby se Česká republika dostatečně přizpůsobila probíhajícím klimatickým změnám, které v konečném důsledku zapříčiňují úbytek množství vody. V první části práce jsou zpracovány prameny právní úpravy územní ochrany vod z hlediska množství, dále obsahuje zařazení problematiky v systematice vodního zákona a Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky (Adaptační strategie ČR). Druhá část rozebírá chráněné oblasti přirozené akumulace vod, zákazy v nich obsažené, výjimku ze zákazů a náhradu škody. Třetí část se věnuje historii vodohospodářského plánování v České republice, zkoumá území chráněná pro akumulaci povrchových vod, Generel LAPV, jeho závaznost a aktualizaci. Oba instituty jsou využívány jako vhodná adaptační opatření vodního režimu v krajině a vodním hospodářství, které vytyčuje Adaptační strategie ČR. Docházím tedy k závěru, že právní úprava územní ochrany vod z hlediska množství je odpovídající a dostatečnou právní úpravou, aby pomohla přizpůsobit se klimatické změně, jež zapříčiňuje úbytek množství vody. Chráněné oblasti přirozené akumulace vod i území chráněná pro akumulaci povrchových vod lze využít jako nástroje ke zmírňování sucha.

ABSTRACT

The thesis deals with the legal regulation of territorial protection of water in terms of quantity, which is contained in the Water Act. I am only focusing on the Protected Areas of Natural Water Accumulation and Surface Water Accumulation Protected Areas as they have significant potential to reduce the effects of drought. Both areas are viewed through common problem, which is the point of view of the amount of water. The legal regulation of the territorial protection of waters in terms of quantity is discussed in connection with other laws. The aim of this work is to answer the question whether the legal regulation of territorial protection of waters in terms of quantity in the Water Act is sufficient to enable the Czech Republic to adapt adequately to the ongoing climate change, that ultimately causes the loss of water. The first part of the thesis deals with sources of legal regulation of territorial protection of water in terms of quantity, further includes the systematics of the Water Act and the Strategy on Adaptation to Climate Change in the Czech Republic (Adaptation Strategy of the Czech Republic). The second part analyses the Protected Areas of Natural Water Accumulation, prohibitions therein contained prohibitions, exemption from prohibitions and damage compensation. The third part deals with the history of water planning in the Czech Republic, probes the Surface Water Accumulation Protected Areas, the General Plan for Surface Water Accumulation Areas, its binding and updating. Both areas are used as appropriate adaptation measures of the water regime in landscape and water management, which sets the Adaptation Strategy of the Czech Republic. I have concluded that the legal regulation of territorial water protection in terms of quantity is adequate and sufficient legal regulation to help the adaptation to the climate change that causes the loss of water.

NÁZEV A KLÍČOVÁ SLOVA

Název diplomové práce v anglickém jazyce

Legal regulation of territorial protection of water in terms of quantity

Klíčová slova

územní ochrana vod z hlediska množství
chráněné oblasti přirozené akumulace vod
území chráněná pro akumulaci povrchových vod

Key words

territorial protection of water in terms of quantity
Protected Areas of Natural Water Accumulation
Surface Water Accumulation Protected Areas